

De Engagerede

22 fortællinger om engagement
af den danske ungdom

UNGDOMS BUREAUET

De Engagerede

22 fortællinger om engagement
af den danske ungdom

De Engagerede - En samling af fortællinger om hvordan 27 unge fra 22 forskellige organisationer og initiativer engagerer den danske ungdom i forskellige samfundsaktiviteter og civil samfundet.

UNGDOMSBUREAUET

Ungdomsbureauet er en non-profit organisation, der laver pop-up initiativer, som understøtter unges deltagelse i samfundet i forsøget på at skabe Danmarks historiens mest samfundsengagerede ungdom. Det sker gennem bøger, konferencer, workshops, undervisning, analyser, festivaler og happenings om samfundsproblematikker, hvor unge bør inkluderes. Ungdomsbureauet står blandt andet bag Danmarks første demokratifestival for unge Ungdommens Folkemøde. De Flygtede indgår i De-serien sammen med De Frafaldne og De Engagerede, der undersøger ungdomslivet i Danmark.

Se mere på www.ungdomsbureauet.dk

De Engagerede

22 fortællinger om engagement af den danske ungdom

Første og eneste udgave, 2017 ©

Udgiver: Ungdomsbureauet

Ansvarshavende redaktion: Olav Hesseldahl

Redaktion: Olav Hesseldahl og Martin Fehr Therkildsen

Oplag: 2.000 og netversion: www.ungdomsbureauet.dk/de-engagerede

Grafisk tilrettelæggelse: Spine Studio

Korrektur: Thomas Helbig Hansen

Trykkeri: Specialtrykkeriet Viborg

ISBN: 978-87-997405-8-1

Finansieret af: Tuborgfondet

**TUBORG
FONDET**

Indholdsfortegnelse

10 Forord: Ungdomsengagement

Af Olav Hesseldahl, redaktør og medstifter af Ungdomsbureauet

12 Samfundsengagement af og for unge

Af Nicolai Boysen, formand for Netværket Af Ungdomsråd

18 Tænk, hvis foreninger og puljemidler ikke er svaret

Af Amalie Utzon, formand for Ungdommens Røde Kors

24 Gadeidræt blev min integration

Af Semir Catovic, Projektleder for National Platform for Gadeidræt, som hostes af GAME

30 I grimme tider er skønhed den eneste protest

Af Karen Siercke, stifter og leder af Ordskeælv

36 Engager de unge gennem foreningslivet

Af Kasper Sand Kjær, formand for Dansk Ungdoms Fællesråd

42 Minoriteten skal behandles lige

Af Niddal El-Jabri, stifter og projektansvarlig i Mino Danmark

48 Svingende engagement er stadig engagement

Af Johanne Rao Jensen, formand for Yngresagen

54 Debatarangement i Viby Sjælland

Af Nanna Bonde og Stefan Roy Frederiksen,
landsformand for SF Ungdom og formand for Liberal Alliance Ungdom

60 Hvor fanden er meningen?

Af Emma Nitz, forperson for LGBT+ Ungdom

66 Giv agt, ungdom kræver magt

Af Martin Thing, formand for Danske Gymnasieelevers Sammenslutning

76 Vil de unge Europa?

Af Emil Drevsfeldt Nielsen og Narcis George Matache,
formand og politisk næstformand for Europæisk Ungdom Danmark

82 Med fællesskabet som drivkraft

Af Ela Acar, formand for Djøf Studerende

88 Mennesket i fællesskabet

Af Sigrd Stilling Netteberg, formand for Sammenslutningen af Unge Med Handicap

94 Højskolebevægelsen

Af Mikkel Vinther, højskolelærer på Krogerup Højskole og konsulent i Netværket af Ungdomsråd

100 De Engagerede hos KBH+

Af Tea Fromholt og Lene Stavngaard, Projektleder og Direktør i AskovFonden KBH+

106 Når ildsjæleflammen brænder orange

Af Signe Frost, mangeårig frivillig på Roskilde Festival og aktiv i Roskilde Leadership Lab

112 Vi kæmper for fællesskabet

Af Mette Nasser, sekunderet af Ida Gundersen, beboere i kollektivet land.skab

118 Åbn ungdommens politiske øjne

Af Mathilde Hougaard Boesen og Andreas Weidinger, Landstovholder i Alternativets Ungenetværk hhv. Landsformand for Konservativ Ungdom

126 Utopi for unge

Af Maja Louise Sørensen, medlem af Rådet i Mellempøkkeligt Samvirke

132 Børn af dalen

Af Nanna Amalie Dahl, mangeårig frivillig i Det Danske Spejderkorps

138 Det skal give mening for den enkelte

Af Peter Jørgen Kock, formand for landsorganisationen LandboUngdom

142 Når rollespil er samfundsengagement

Af Daniel Würtz Møbjerg, formand for Bifrost

146 Efterord: Unge fællesskaber uden voksent bureaukrati

Af Peter Øvig Knudsen, forfatter

148 Taksigelser

Ungdomsengagement

Af Olav Hesseldahl

At indlede en bog som De Engagerede uden et citat fra efterkrigstidens danske demokrati-maskinmester Hal Koch nærmer sig blasfemi. I bogen *Hvad er demokrati?* fra 1960 skriver Hal Koch, at demokratiet er mere end stemmeafgivelse. Demokratiet er en livsform med alt, hvad dertil hører af samtale, dialog og tvivl. En befolkning bør hele tiden øve sig på demokratiet. Det er essentielt, at demokratiet udvikles og, som Hal Koch skriver, (...) *bibringes hvert nyt slægtled*. Det virker jo naturligt nok, at ting skal holdes ved lige for ikke at forfalde. Men spørgsmålet er, om det danske demokrati så også bibringes det nye slægtled, den danske ungdom, vores ungdom?

Flere ting tyder på, at svaret er nej. Danske unge er faktisk verdensmestre i demokratiske kompetencer. De ved hvad politikerne hedder og hvor mange mandater, der skal til at danne regering. Men når det gælder demokratisk selvtillid og tilliden til, at man selv kan skabe forandringer, ser det straks værre ud. Alt for mange danske unge tør ikke blande sig og tro på, at deres engagement er vigtigt. Det er det selvfølgelig. Det er essentielt. For lokalsamfundene, for hele landet, for den Europæiske Union, og for hele verden. Desværre viser en global tendens, at unge finder demokratiet

uinteressant. Globalt styrtdykker andelen af unge, der finder det essentielt at leve i et demokrati. Kort sagt: Demokratiet bibringes ikke nødvendigvis ungdommen!

Ingen fødes som demokrater. Demokrati og engagementet i det er ikke en del af forsyningerne fra moderkagen. Engagement er ikke et krav. Det er ikke et fag i folkeskolen. Og engagement er ikke en pligt som borger i demokratiet. Demokratimusklen skal trænes. Samfundsengagement er hjertet i demokratiet, der forsyner hele kroppen, samfundet, med ny frisk energi, tankeværk og idéer. Og så er det også der demokratiet kan trænes. Hvis engagementet stopper med at slå, kan der ske farlige ting, og demokratiet kan dø. Så kan vi udvikle et koldt system, der blot administrerer befolkningens holdning sporadisk og i værste tilfælde retfærdiggør, at flertal trumfer mindretal. Demokratiet kan godt implodere indefra og nedbrydes langsomt som en ækel paria. Hvis...

Ungdomsbureauets vision er at medvirke til at skabe den mest samfundsengagerede generation, Danmark endnu har set. Vi arbejder for at engagere flere mere og give alle unge en stemme. Både de der hvisker, og dem

der råber højest. Med De Engagerede har vi samlet nogle af de unge, der i forvejen kæfter op. Dem, der samler mennesker for at skabe noget. De benytter sig allerede af alverdens talerør, skriver debatindlæg, holder foredrag, stiller sig op på ølkasser og råber. Her har vi samlet dem til ét stort brøl. For der er heldigvis unge, der ikke kan holde sig tilbage. De har en ild, indignation eller begejstring, der gør, at de engagerer sig i samfundet. De engagerede er alle de unge, der ikke kan lade være. De bygger samfund nedefra, og der er mange af dem. De er flittige, travle og stærkt inspirerende.

Formålet med De Engagerede er, at bogen skal fungere som et laboratorium for samfundsengagement af danske unge. Bogen tjener som revitalisering af Hal Kochs ord og som inspiration for folk, unge som voksne, der arbejder med civilsamfund og udvikling af demokratiet. Derfor har vi samlet 27 unge, der i deres virke forhindrer ungdommen i at falde i søvn. De 27 unge fortæller i 22 bidrag om, hvad de laver, og særligt **hvordan** de gør. Vi har samlet unge fra vidt forskellige områder og forskellige former for engagement, og så har vi forsøgt at finde unge, der engagerer mange unge. Vi har bedt dem vise deres reagensglas, kolber og pipetter frem og fortælle om deres eksperimenter, fiaskoer og succeser. Udover at vi selv bliver inspireret i vores tilgang til unge, så bliver vi også fortrøstningsfulde på ungdommens vegne. De engagerede udviser en ukuelighed og gejst, der kan bære demokratiet videre. Der er dog et men.

For de unge engagerede, og alle andre unge, lever i en presset tid og har fået travlere liv. Unge skal præstere mere og tidligere på flere fronter. Men er det fordi, unge blot skal lære at prioritere bedre? Eller kan det være fordi, de engagerede møder for meget modstand? Bureaukratisk modstand. Modstand overfor nytænkning. Modstand mod det ukendte. Modstand fra ældre generationer.

Hal Koch skrev, at demokratiet **skal**, og ikke blot bør, bibringes yngre slægtled. Dét skal alle voksne i Danmark huske. Til de voksne, der læser denne bog, vil vi derfor gerne understrege, at I har en forpligtelse og et ansvar for at åbne jeres hjerter. Ungdommen skal have mulighed for at øve sig i demokrati, for at blive dygtige, og det kræver forståelse og støtte. Og fejl. Når du som voksen, beslutningstager eller en tredje myndighed møder et ungt individ, der vil noget, så lad dem gøre det. Prøv. Tør du?

God læsning.

Kærlige hilsner

Olav Hesseldahl, redaktør og medstifter
Ungdomsbureauet

Samfunds- engagement af og for unge

Af Nicolai Boysen, formand for
Netværket Af Ungdomsråd

Hvordan får vi unge til at interessere sig for det her? Som tidligere formand for et ungdomsråd, som blandt andet har til formål at styrke unges samfundsengagement i kommunen, har jeg fået spørgsmålet utallige gange. Ofte har kommunen gode og gennemarbejdede projekter, men mangler at ramme unge. Den har indset, at den ikke selv ved, hvordan den skal gøre det, og spørger i stedet en ung. I udgangspunktet er det en god idé. Det er netop unge, der ved, hvordan andre unge kan aktiveres. Problemet er, at det ikke er nok at bede unge om at sælge et projekt til andre unge; man er nødt til at give unge reel indflydelse og invitere unge til at være med til at skabe noget selv.

Kommuner, organisationer, virksomheder osv. vil alle gerne mobilisere unge og have dem til at interessere sig for netop deres gode projekter. Efter min opfattelse har disse aktører en meget stærk motivation for at ramme unge og tilgodese unges behov og ønsker. Problemer opstår, når man forventer, at unge blot kan mobiliseres, hvis blot man sælger projektet på en *ung* måde. Det er ikke tilfældet, og tankegangen vidner om en opfattelse af unge som en gruppe, der blot ikke har forstået det etablerede systems planer for dem. Det har unge som oftest; det er bare ikke altid, at det etablerede systems planer er de rigtige. Derfor bliver man nødt til at skifte tankegang.

I Haderslev Kommune, hvor jeg selv har været formand for Ungdomsrådet, har formålet med kommunens projekter altid været noble, og

har som oftest omhandlet at engagere unge i samfundet. Eller at få flere unge til at deltage i samfundsrelaterede aktiviteter. Som ungdomsrådsformand har jeg været repræsentant for de unge i kommunen og kan dermed kun være enig, når kommunen siger, at formålet er at engagere unge. Mit ærinde har derfor ikke været at overbevise kommunen om at lave flere projekter for unge. Min opgave har været at få den til at tænke ungeinddragelsen i projekterne på en helt ny måde, hvor unge i langt højere grad selv er med til at skabe projektet, og selv tager styring over projektet. Det er ikke alle steder, man er så heldig, at kommunen er så opsat på at gøre en forskel for unge, men stort set alle steder er man nødt til at inddrage unge på en helt anden måde, end man har gjort tidligere.

Af unge, for unge

Hvis man virkelig vil have flere unge til at deltage i samfundsrelaterede aktiviteter og engagere sig i samfundet, må man starte med at indse, at unge selv skal være drivkraften i denne udvikling. Det betyder blandt andet, at når kommunen vil udvikle et projekt, der engagerer flere unge i samfundet, skal det ikke blot være unge, der sælger det til andre unge. Det skal være unge, der udvikler projektet til andre unge. Virkeligt samfundsengagement skabes af unge for unge og ikke af systemet for unge.

Unge er eksperter i, hvordan det gode ungdomsliv ser ud. Derfor er et af de oplagte steder at lade unge skabe samfundsengagement

for unge, i lokalsamfundet og i kommunerne, hvor unge har stor mulighed for at være med til at forme miljøet. Ved at give unge ejerskab over skabelsen af attraktive ungemiljøer i kommunerne giver man unge mulighed for at være med til at definere, hvilken retning lokalmiljøet skal udvikle sig i. Dette er vigtigt i forhold til unges deltagelse i samfundsrelaterede aktiviteter, men også i forhold til udviklingen af gode lokalmiljøer.

Når man udvikler projekter og tilbud, som skal gavne unge, er det ikke nok at tro, synes og mene, at det er det rigtige tiltag, man laver. Det er derfor vigtigt at inddrage unge tidligt i processen, så de er med til at definere tiltaget. Blot at høre unge i en beslutning om deres lokalmiljø, som reelt allerede er taget af politikerne, er ikke ungeinddragelse, men nærmere et pseudodemokrati, som blot skal legitimere beslutningen. En tidlig inddragelse giver både unge en større ejerskabsfølelse over tiltaget og tilfører tiltaget en større værdi, eftersom de unges inputs bedre kan indarbejdes. På den måde har unges engagement på flere niveauer, både for de engagerede selv, de unge de rammer og for samfundet som sådan.

Overalt i Danmark ser vi eksempler på kommuner, der netop giver unge indflydelse og lader unge være med til at definere et godt ungdomsliv. Dette kan blandt andet være igennem ungdomsråd, ungekulturhuse, ungebyråd, projektmagere og mange andre ungestyrede projekter. I Middelfart Kommune

underviser ungdomsrådet folkeskoleelever i demokrati, i Viborg arrangerer unge en festival for 3000 andre unge, og i Haderslev engageres unge i kommunalvalget ved spændende og inddragende debatarrangementer. Det er et skridt i den rigtige retning, og mange kommuner kan med fordel tage ved lære af de kommuner, hvor det allerede fungerer.

Også på nationalt plan bør der udtænkes modeller for, hvordan unge kan være med til at udforme fremtidens samfund. Et eksempel på det kan være Kulturstyrelsen, hvor den såkaldte *Tænketa*nk for Ungekultur er med til at udvikle initiativer på ungekulturområdet. Man bør dog på nationalt plan have øje for, at det ikke udelukkende er den gruppe unge, der i forvejen er engagerede, der skal til orde, og man bør derfor også have øjnene åbne for nye organiseringsformer.

Sæt engagementet fri

Unge engagerer sig ikke, som de tidligere har gjort. Deltagelsen i det traditionelle foreningsliv og de politiske partier ligger på et niveau langt under, hvad det har været tidligere. Selvom antallet af medlemmer i politiske ungdomsorganisationer på det seneste har været stigende, er det stadig på et relativt lavt niveau historisk set. Nogen vil pege på, at unge er blevet dovne, og at unge ikke længe interesserer sig for samfundet i samme grad som før. Andre igen skyder skylden på en øget digitalisering, der trækker unge ind i virtuelle fællesskaber i stedet for de fællesskaber, for-

eningerne giver. Præmissen om, at unge skulle være blevet dovne, hører dog ingen steder hjemme. Masser af unge engagerer sig, og endnu flere vil gerne engagere sig. De passer bare ikke nødvendigvis ned i den form, som engagementet traditionelt har haft.

Foreningen kan være en glimrende ramme om unges engagement, og foreningen rummer mange fordele og gode værdier. I et foreningsland som Danmark kunne man også argumentere for, at oplæring i foreningsverdenen er ønskværdig for alle unge. Samtidig rummer foreningen dog også nogle ulemper og begrænsninger. I en traditionel forening bruges der meget tid på vedtægter, budgetter, arbejdsprogrammer o. lign. Disse papirer og procedurer har et formål og sætter en ramme op for engagementet. Formalia bør dog ikke have så stort et fokus, som det desværre nogle steder har, og den tid, der bruges på den slags opgaver, bør holdes på et minimum. For at engagere unge bør fokus være på indholdet af initiativet, de deltager i, og ikke på de rammer, der er sat op for initiativet. Dette giver unge fri til at koncentrere sig om det centrale og dermed det, der gjorde, at de blev engagerede i første omgang.

For at tilgodese andre måder at engagere sig på bliver vi nødt til at indstille os på at åbne op for andre organiseringsformer. Selvorganiserede grupper er et eksempel på en organiseringsform, som kræver meget lidt fokus på rammen og giver plads til fokus på indholdet. Der kan være andre eksempler på organise-

ring end den traditionelle forening, og den traditionelle forening kan samtidig have fokus på at kanalisere så meget energi som muligt mod det centrale indhold i initiativet. Det vigtige er, at unge beskæftiger sig med den del af engagementet, der giver mening, og ikke spilder tiden på alt det, der ligger udenom. Systemet bør derfor også indrettes sådan, at også selvorganiserede grupper kan få finansieret deres projekter, således at dette ikke er forbeholdt én organiseringsform.

Hvad enten engagement er struktureret i selvorganiserede grupper, foreninger eller noget helt tredje, er det vigtigt at gøre det så nemt som muligt at engagere sig. Alle tiltag, der kan være medvirkende til at befri unge engagerede fra bureaukrati og kontrolprocedurer, må derfor hilses velkommen. Hermed ikke sagt, at unge engagerede ikke skal være underlagt de samme regler som alle andre. Det er blot vigtigt at være opmærksom på at støtte og vejlede unge engagerede, så bureaukrati og procedurer klares nemmest muligt. Dette er en opgave, som det etablerede system er nødt til at tage på sig, hvis man ønsker, at flere unge skal tage del i samfundsrelaterede aktiviteter. Fra kommunernes og statens side kunne man f.eks. rådgive unge i foreningsopbygning eller andre organiseringsformer, hjælpe dem med at søge tilskud og skære ned på dokumentationskravene. Samtidig må man konstant være i dialog med unge engagerede om, hvordan det kan gøres endnu nemmere at engagere sig.

Støt unge engagerede

Selvom det kræver meget arbejde at engagere sig og engagere andre unge, med eller uden hjælp til bureaukratiet, så gør mange unge det alligevel. Engagementet er særligt koncentreret omkring en mindre gruppe af unge ildsjæle i foreningslivet og i de selvorganiserede grupper. Disse unge ildsjæle bruger ufattelige mængder af tid på frivilligt arbejde, og det arbejde skal både anerkendes og støttes, hvis det skal vare ved.

Akademiske talenter og talenter inden for sport, kunst osv. har mange muligheder for at få støtte og for at udvikle sig endnu mere. Der oprettes eliteidrætsklasser, talentlinjer på musikskoler og særlige programmer for akademiske talenter. Hvis man er sportstalent på højt niveau, har man f.eks. også muligheden for at tage en 4-årig gymnasial uddannelse. Tanken bag disse forskellige talentprogrammer er at videreudvikle talenterne, så de både selv får mere ud af deres talent, og så samfundet kan drage nytte af deres evner. Der er dog meget begrænsede muligheder for at støtte unge foreningstalenter, projekt-magere og andre unge, der engagerer sig i særlig grad. Der findes ingen eliteengagementsklasser, foreningstalentlinjer eller mulighed for at tage en 4-årig gymnasial uddannelse, hvis man engagerer sig i særlig grad i frivilligt arbejde. Det er en skam, for hvis man vil videreudvikle unges samfundsengagement, er det vigtigt at udvikle de unge, der allerede engagerer sig.

Talentudvikling for foreningstalenter, projekt-magerforløb for unge kulturskabere og lignende tiltag, styrker ikke blot talenterne. Ved at dygtiggøre unge, der allerede engagerer sig, og give dem værktøjer til at blive endnu bedre til deres arbejde, skaber de også et langt mere attraktivt miljø for ungt engagement. Dette både fordi dygtigere aktive fører til bedre organisering af initiativerne, og fordi kvaliteten af arbejdet bliver højere. En substantiel investering i at støtte unge engagerede vil således føre til flere engagerede og dermed langt flere unge, der deltager i samfundsrelaterede aktiviteter.

Engagement i unges engagement

En vigtig pointe, når det handler om unges samfundsengagement, er, at intet kommer af sig selv. Selvom man arbejder efter *af unge, for unge*, åbner op for nye organiseringsformer og støtter de unge engagerede, vil der stadig være lang vej igen. Det er derfor vigtigt, at man engagerer sig i, at flere unge skal engagere sig, og gør en indsats for det, hvor man kan. Det vigtigste er, at unge selv engagerer sig i, at flere unge skal engagere sig, men det er samtidig også vigtigt, at systemet begynder at handle nu. Start med at invitere unge indenfor, og snak med dem om, hvordan de bedre kan engageres i kommunen, styrelsen, foreningen eller noget helt fjerde, og afsæt derefter ressourcer til rent faktisk at gøre noget ved det. Noble intentioner er meget godt, men reel handling er bedre!

Tænk, hvis foreninger og puljemidler ikke er svaret

Af Amalie Utzon, formand for
Ungdommens Røde Kors

Jeg er formand for Ungdommens Røde Kors. Vi engagerer årligt omtrent 17.000 over hele landet. Vi tror på, at alle kan være noget særligt for nogen. Også unge, der ikke har været en del af et positivt fællesskab før. Vi er, hvor det kræves, og kickstarter nye relationer og aktiviteter med de børn og unge, der i en periode har brug for hjælp. Vi har høje forventninger og tror på hinanden, fordi vi kan se, at det smitter. Ungdommens Røde Kors skaber rammer, som gør det nemt for ungdommen nu til dags selv at gøre en forskel. Vi insisterer på, at alle kan gøre en forskel – også selvom de ikke er medlem af en forening.

Vi ligger ikke inde med den evigtgyldige, gyldne formel for at engagere unge, der står udenfor. Vi må aldrig hvile på laurbærrene. Derfor ved vi, at vi konstant skal udfordre unges selvforståelse, vores egen organisation og vores omgivelser for at lykkes. Vi skal både gøre mere af det, der virker nogle steder, og vi skal gøre langt mindre andre steder for at give plads til, at noget andet, nyt og sprødt kan spire. En håndfuld remoulade beskriver, hvorfor vores traditionelle aktiviteter fortsat giver god mening for dem, der deltager. En smedelærling lærte mig noget om vigtigheden af, at foreninger tør åbne sig mod andre typer af engagement. Og anonyme alkoholikere har en metode, som jeg tror, at mangt en forening kunne lære af, hvis de turde at sætte deres logo og selvforståelse mere i baggrunden.

En håndfuld remoulade

Han havde været i Danmark længe nok til at forstå, at en klassisk dansk frokost bestod af surt, mørkt brød med pålæg, der typisk bestod af svinekød. Men han havde ikke været her længe nok til at være sikker i alle de forskellige betegnelser for pålæg, man sagtens kan spise som muslim. Torskerogn. Makrel. Æggesalat. Han havde det derfor lidt svært ved måltiderne. Snakken gik lystigt og hurtigt på det danske, som var svært for ham endnu. De første dage sad han noget stille ved spisebordet.

Jeg var den første, som så ham sidde alene og fedte med sine hænder halvt under bordet. Jeg rejste mig for at se, hvad han sad med, men en anden og langt mere garvet frivillig, Louise, nåede ham før mig. Han sad med sin ene hånd formet som en skål. En skål, han havde fyldt med remoulade. Remoulade, som han følte sig sikker på var svinefri. Og som han var så glad for smagen af, at han skovlede det ind med sin frie hånds pegefinger. Travlt optaget deltog han ikke i samtalen ved bordet. Indtil Louise nåede ham. Uden at fortrække en mine sætter hun sig ved siden af ham og siger: *Du skal da have en ske til det dér! Se her, det gør det SÅ meget lettere at spise!* Det faldt hende overhovedet ikke ind at forsøge at lokke ham til at smage æggesalaten, før han fik mere remoulade. Der var ingen skældud. Hun gav ham en ske og et smil og fik fornøjelsen af at sidde med ham resten af frokosten og se, hvordan han frydefuldt slugte den ene skefuld remoulade efter den anden. Det var starten på,

at han snakkede lidt med ved middagsbordet. Starten på, at også han deltog i og tog ansvar for fællesskabet.

Jeg elsker den historie. Åbenlyst, fordi den siger en masse om, hvor både let og svært det er at blive en del af den danske kultur, når man er ny i landet. Det kræver noget at blive en del af vores fællesskab. Man skal være indstillet på at knække koder, lure sociale kontekster og stemninger og lære et nyt sprog og omgangsform. Og det kræver noget af fællesskabet, som skal åbne sig mod nye og andre mennesker. Det lader sig gøre, hvis man insisterer på, at alle skal være med i fællesskabet.

Handling som svar på politiske udfordringer

Flere engagerer sig i et handlende fællesskab og vil gerne gøre en forskel her-og-nu. Hvorfor det? Det, jeg hører blandt vores aktiviteter, er, at det aktive, reelle samfundsengagement. Det at bygge fællesskaber, knytte venskaber med mennesker, der ikke ligner dig selv, er et alternativ til de mere traditionelle måder at engagere sig på politisk. Når man som ung oplever, at der kan være langt til det politiske system på Christiansborg, søger man mod de nære, handlende fællesskaber. Når man ser, at politiske institutioner får sværere og sværere ved at håndtere nutidens udfordringer som flygtningestrømme og klimaspørgsmål, ser man mod de steder, hvor noget nyt spirer og gror.

Jeg har hørt denne bevægelse omtalt som tribalism. At man trækker mod dem, der ligner én selv og varetager den homogene gruppes

interesser, sin stamme. Men det modsatte gør sig også gældende, at man engagerer sig i fællesskaber, som går på tværs af sociale skel. Det sker i al fald, når unge engagerer sig i fællesskaber, der rækker ud over sig selv. Og det gør ungdommens, både i de traditionelle foreninger, men så sandelig også udenfor. Der er en bevægelse i gang uden om de etablerede strukturer, hvor potentialet er enormt.

Denne bevægelse skal understøttes af alle, lige fra politikere, virksomheder og paraplyorganisationer som Dansk Ungdoms Fællesråd og DGI, der alle håber på mere samfundsengagement blandt unge. De handlende, aktivitetsbårne fællesskaber har kimen til at få alle med. Men det lader sig ikke gøre, hvis organisationerne kun tilbyder fast definerede aktiviteter. Organisationerne skal turde at stille flere spørgsmål end svar til rådighed. Det gjorde vi i Ungdommens Røde Kors forrige år. Det var her, jeg mødte en smed, der gav mig svar på tiltale.

Smedens samfundsdrøm

Han så bomstærk ud, og det kom ikke bag på mig, at han var ved at uddanne sig til smed. Han havde en stor thorshammer om halsen med armene over kors og lignende ikke én, der havde specielt meget lyst til at være der. Vi var 40 mennesker samlet i kælderens på et skolehjem for erhvervsskoleelever, der ikke kunne bo hjemme. Der var sort kaffe og kajkager på bordet og Metallica i højtalerne. Arrangementet var en del af en strategiproces i Ungdommens Røde Kors, hvor vi spurgte en masse mennesker, som ikke var engageret i

Ungdommens Røde Kors om, hvad der skulle til, for at de engagerede sig. Workshopen på skolehjemmet var den første af sin slags, og vi var en håndfuld friske typer, der havde taget turen til skolehjemmet med en masse sommerfugle i maven. Kunne vi tillade os at bruge et par timer af deres eftermiddag på at snakke om, hvad deres drømme var? Ville de overhovedet møde op?

Tilbage i kælderen lændede smeden sig frem mod mig. Jeg havde spurgt ham om, hvilket samfund han drømte om. Og fik svar på tiltale, da han sagde, at han drømte om et samfund uden indvandrere.

Det var godt, at vi, som faciliterede workshopen på erhvervsskolen, på forhånd havde aftalt, at vi skulle lytte. At vi skulle tage deres drømme alvorligt og skrive dem ned uden at rangordne dem efter vores smag. Det var godt, at vi gjorde det inden workshopen, for min konfrontatoriske side havde lyst til at gå ombord i en rask politisk diskussion. Jeg havde lyst til at fare i flint over, at han bare sad dér og virkede komplet uinteressert i verden omkring sig. Kunne han ikke bare blive frivillig på en af vores aktiviteter?

Det viste sig, at han kerede sig enormt om sine medmennesker. Men at han aldrig var blevet tilbudt en ramme at udleve sit engagement i. Det viste sig også, at han (som mange af de andre) var glad for at spille FIFA. Skolehjemmet havde ofte haft FIFA-turneringer i fritiden, og eleverne vidste efterhånden godt, hvem

der var den bedste på tasterne. Af samme grund var turneringerne lidt kedelige og forudsigelige efterhånden. Da vi tog mod København igen, sad der en håndfuld drenge på skolehjemmet og planlagde en ny FIFA-turnering. Denne gang ville de invitere et hold nye spillere med, så der forhåbentlig kunne vise sig lidt nye udfald i konkurrencen. De nye spillere skulle være drenge fra det asylcenter, som lå lige i nærheden. Men som hverken smeden eller nogle af de andre havde besøgt. Hvorfor skulle de også have gjort det? Man har jo ikke lyst til at blive frivillig i en lektiecafé på et asylcenter, hvis lektielæsningen også er en udfordring for én selv.

FIFA-turneringen kom i stand, fordi vi fra *foreningen Ungdommens Røde Kors* satte os på hænderne og holdt vores mund. Vi tilbød ikke smeden at komme med på en asylaktivitet, som vi drev. Vi holdt os til at stille spørgsmål og ikke servere svar. Vi ventede, til han selv fik lov at drømme om et nyt fællesskab med FIFA som omdrejningspunkt. Jeg er overbevist om, at det er fremtiden, at foreningerne træder lidt i baggrunden med deres faste aktivitetskoncepter og forhåndsdefinerede præmisser for et fællesskab. På længere sigt så meget, at fællesskaberne kan bære sig selv.

Fremtidens fællesskaber skal kunne bære deres egen vægt

Bestyrelsen for Ungdommens Røde Kors var samlet i en spejderhytte over en weekend. Der var ild i pejsen, sne uden for vinduerne og varm kaffe på kanden. Det var en glimrende

ramme for at læne sig lidt tilbage. Vi havde brugt det meste af den foregående måned på politiske boksekampe om, hvordan et moderne samfundsengagement ser ud. Jeg var træt af fnidderen og så frem til en eftertænksom weekend. Følelsen af fredsommelighed varede dog kun, til en af os rejste spørgsmålet om, hvorfor vi overhovedet gjorde tingene så svære for os selv? Behøvede vi al den organisering og al den struktur om de fællesskaber, vi byggede?

I næste nu talte vi om Anonyme Alkoholikere som inspiration. AA er velsagtens en af de mest enkle organisationer – både i opbygning, i formål og i metode. Det er ikke svært at blive en del af AA. Du møder op til et AA-møde og bliver tilbudt en kop kaffe, når du kommer. Hvis du kommer igen ugen efter, er du ansvarlig for at tilbyde ham den nye, der står i døren og træder sig selv over tæerne, en kop kaffe og et *velkommen til*. Når mødet er forbi, går der en kop rundt, som man kan smide en mønt i. Sådan bliver der råd til kaffe og lokale i næste uge også. Hvis der altså kommer nogen. Hvis ikke der gør, bliver der ikke holdt et møde. Færdigt arbejde. Sværere behøver fællesskab ikke at være.

I mange sociale organisationer, vores inklusive, kan det være decideret svært at komme med, før et introduktionsprogram er gennemført. I mange andre foreninger skal du være betalende medlem, før du kan være med. Helst med PBS-oprettelse, for så glemmer du ikke at betale. Og held og lykke med at forkla-

re din situation til betalingsservice, hvis du bor på asylcenter og ikke har et dansk cpr-nummer. Eller hvis du er hjemløs. Hvordan kan det være? Hvornår er vores frivillige fællesskaber blevet så stive og institutionaliserede, at man ikke bare kan være med? Der er selvfølgelig gode, fornuftige årsager til, at sociale organisationer som Ungdommens Røde Kors ikke er opbygget som AA. Men kunne vi alligevel lære noget af, hvor selvbærende AA-møderne er? Kunne vi insistere på, at alle fællesskaber skal kunne bære sig selv – både organisatorisk og finansielt efter X antal år?

Jeg tror ikke på, at der bliver flere satspuljemidler eller store fondsdonationer til ungdomsorganisationerne i de kommende år. Velfærdsstaten har rigeligt at gøre med at finansiere sig selv, og puljemidlerne bliver mere og mere specifikke og opgaverettede. Det er ikke kun skidt, men det betyder, at det er andre og nye former for samfundsengagement, der myldrer frem, når ikke præmissen bliver sat af en forening eller af puljekrav. Det er op til ungdommen selv at bygge rammerne for flere fællesskaber på tværs af sociale skel. Unge skal selv finde ud af, hvordan FIFA-turneringen skal afvikles. Vi skal give plads til eksperimenterne og dem, der ikke ligner os selv. Vi skal finde nye måder at skabe bæredygtige organisationer på. Også finansielt. Samtidig skal vi holde fast i vores fundament og faste foreningsramme, for den faste struktur sikrer venskaber og samtaler over remouladebøtten.

Heldigvis er jeg fuld af tiltro til, at kraften i unges fællesskaber, hvad enten de bygges over en håndfuld remoulade eller et spil FIFA, danner og demokratiserer de unge til at tage del i også det store samfundsfællesskab. Og mon ikke også det store samfundsfællesskab og det etablerede politiske system kunne lære af en ungdom, der insisterer på at bygge fællesskaber uden unødigt bureaukrati?

Gadeidræt blev min integration

Af Semir Catovic, Projektleder for National Platform
for Gadeidræt, som hostes af GAME

Det er vigtigt, at unge bliver engageret i samfundsrelaterede aktiviteter. At unge har lyst til at være fysisk aktive og ikke bliver tabt på gulvet. Men hvordan? Mit bud har afsæt i min personlige historie og er en fortælling om gadeidræt og fællesskaber på trods. Mit første møde med det Danmark var som 12-årig i midt-90'erne. Som flygtning og produkt af Balkankrigen blev min familie og jeg placeret på et asylcenter på Lolland. Vi boede i fire år på 12 kvm. og var glade for at være kommet i tryghed fra krigen. Sceneskiftet var en udfordring for alle flygtningene fra Balkan. Alle havde mistet deres hjem og hverdag, og flere familier var blevet udslettet. Med krigens mange år på krop og sjæl forsøgte de voksne alle at få en hverdag til at køre. Ventetiden var svær og lang. Vi måtte ikke starte i dansk skole, så forældre, heriblandt min far, startede en skole op på centret, hvor flygtninge med universitetsuddannelser fra hjemlandet underviste os børn. Det skabte lidt stabilitet. Mens krigen stadig ingen ende ville tage i mit hjemland, Bosnien og Hercegovina, var vores situation også ustabil. Jeg var bange. Jeg var bange for, om krigen ville komme til Danmark, om min familie var i live, og om jeg nogensinde ville kunne komme tilbage og lege i de gader, hvor jeg altid havde leget.

Efter fire år på asylcentret fik vi opholdstilladelse og blev kastet direkte ind i det danske system og samfund, og vi flyttede til Nakskov. Livet startede forfra. Jeg kunne ikke tale sproget, jeg kendte ikke nogen, jeg kendte ikke byen. ALT var nyt. I skolen grinede de

andre børn ad mig, og jeg vidste ikke hvorfor, for jeg forstod dem ikke. Min far syntes, at det var en god idé, at jeg startede til fodbold. Det gjorde alle de andre også, og jeg kunne lære at tale dansk gennem leg, og jeg kunne få en masse nye venner. Jeg passede ikke ind i rammerne, og jeg var tåbelig til fodbold. Jeg deltog i alle træninger og kampe. Fra bænken. Jeg fik et minut eller to i ny og næ. Men fodbold og kampen om førsteholdet fangede mig bare ikke. Slet ikke.

En dag på vej hjem fra fodbold hørte jeg noget spændende. Rullende hjul mod asfalten! Jeg så et par drenge køre på skateboard. Jeg blev nysgerrig, og det var lige her, at min interesse for skateboarding startede, og den har holdt ved lige siden. Jeg fik overtalt mine forældre til at købe et skateboard på betingelse af, at jeg passede min skole og fodboldtræning. Det holdt dog ikke længe med fodbolden. Skateboarding var langt sjovere, mere udfordrende og udviklende for mig end fodbold. Brættet var altid under mine fødder. Jeg var fascineret af alt, hvad der var forbundet med skateboarding, subkulturen og idræt på gaden generelt. Der var absolut ingen faciliteter at skate i, og vi var få, der interesserede os for denne type gadeidræt på Lolland midt i 90'erne.

Nu glæder jeg mig over, at jeg lykkedes med at blive skater og ikke snublede helt i ungdommens rodløshed. Jeg tænker ofte på, hvor mange børn og unge der falder uden for fritidslivets systemer, fordi de ikke passer ind

i foreningslivets kasser med f.eks. faste træningstidspunkter. Disse unge falder uden for fællesskabet og risikerer at blive fysisk inaktive med negative konsekvenser for den enkelte og for samfundet. Dengang manglede der et alternativ til at kunne tiltrække socialt, økonomisk og kulturelt udfordrede børn og unge, som snubler i den etablerede foreningsidræts høje krav til ressourcer og kulturkendskab.

I dag ser det heldigvis anderledes ud. GAME, som er en non-profit gadeidrætsorganisation, favner blandt andet denne målgruppe og arbejder for at skabe varige sociale forandringer gennem gadeidræt for børn og unge. GAME etablerer nyskabende faciliteter og uddanner unge til ledere og rollemodeller inden for gadeidræt. Hvordan ville min verden se ud, hvis GAME havde eksisteret i min ungdom? Ville jeg have klaret skolen bedre? Ville jeg have fået flere venner? Ville jeg føle, at jeg var en del af et fællesskab? Ville jeg have været mere modig og åben? Ville jeg føle mig mindre anderledes end flertallet? Ville min vej ind i den danske kultur have være hurtigere og mindre besværlig? Ja!

GAME arbejder med gadeidræt og med, at alle børn og unge skal have adgang til idræt og kultur. GAME fandtes ikke i Nakskov i 1995, men heldigvis fandt jeg et fællesskab, hvor der var højt nok til loftet til at integrere en dreng fra Bosnien, der følte sig udenfor nærmest alle andre steder. Hvad adskiller gadeidræt fra f.eks. foreningsfodbold? Gadeidrætten er løsere organiseret og er et mindre elitært fælles-

skab. Den leverer fleksible rammer, som unge selv kan være med til at udfylde, hvor det sociale, værdifællesskabet og multikulturen prioriteres over kampen om at komme på førsteholdet. Og så foregår den som udgangspunkt udendørs på gaden, hvor mange kommer og føler tilknytning til. Derfor er det også let at komme med i legen.

Gadeidræt dyrkes som regel i selvorganiserede, uformelle, sociale og fleksible praksisfællesskaber. Nogle gadeidrætter som fx skateboarding, løbehjul, breakdance og parkour oprinder fra gaden, mens andre udspringer fra klassiske idrætsgrene, der er blevet tilpasset byrummet, fx streetbasket, streethandball, streetbordtennis og gedefodbold. De fleste gadeidrætter dyrkes på asfalt og er ofte mindre pladskrævende end deres indendørs pendant. Gadeidrættens DNA er, at den er kendetegnet ved en høj grad af initiativ, kreativitet og gør-det-selv-mentalitet blandt udøverne. Gadeidrætten vil derfor blive ved med at udvikle nye former og aktiviteter med unge på gadeplan som drivkraft, fordi de er i en konstant udvikling med deres passion. Set fra et samfundsmæssigt perspektiv er det i dag essentielt, at den enkelte kan tænke kreativt og begå sig i et løst defineret netværk, hvis vi som samfund i en globaliseret og uforudsigelig verden skal lykkes. Og lige netop netværk og kreativitet er gadeidrætten stærk på.

Jeg tænker ofte på, hvad det ville have betydet for mig, hvis GAME havde aktiviteter i Nakskov i min ungdom. Det ville have givet mig mulig-

hed for at dyrke gadeidrætten i et etableret fællesskab på tværs af sociale baggrunde. Et fællesskab, hvor jeg hørte til og passede ind. Et fællesskab, som kunne styrke mig, danne og udvikle mig. Et fællesskab, hvor jeg kunne give noget videre til andre unge, som også havde brug for støtte og opbakning. Fællesskabet var noget, som jeg i den grad søgte for at kunne lægge flygtningeidentiteten bag mig. Jeg var ikke længere på flugt eller i asyl, så jeg havde brug for at høre til et sted. Det var min oplevelse, at der ikke var et foreningsliv, hvor jeg med min historie og interesser passede ind. På trods af, at der ikke var etablerede gadeidrætsfaciliteter, blev jeg skater. Jeg brugte al min fritid på en parkeringsplads med et par andre drenge, hvor vi sled vores sko i stykker i forsøget på at lave en ollie. Vi blev på et tidspunkt så trætte af at skate på en asfalteringsplads, at vi måtte skabe mere. Vi begyndte at lave ramper ud af paller og plader, som vi skrællede. Vi gik i byens butikker og søgte sponsorer og samlede penge ind til projektet. Vi var f.eks. heldige at få maling til ramperne sponsoreret af en af byens lokale butikker. Som tiden gik udvidede vores bane sig mere og mere, og det gjorde vores fællesskab også. I takt med, at skatebanen og fællesskabet udviklede sig, gjorde mit danske sprog det ligeledes. På skatebanen talte vi alle samme sprog. Vi havde alle en vision om at skabe en fed skatepark, en fed gadeidrætsfacilitet, som var vores legeplads, og som vi selv byggede. Vores fællesskab var særligt. Her kunne vi være os selv. Det var et frirum for os alle, og der var plads til vores forskelligheder.

Vi bakkede hinanden op i at lære de forskellige tricks og teknikker. Og vi kunne skate, så ofte vi ville. I nutidens klare lys var det et stort arbejde at starte det hele op fra bunden. Vores lille fællesskab knoklede på, for det var det eneste, vi brændte for. Naboerne blev nysgerrige på, hvad vi gik og rodede med, og vi fik rigtig god opbakning fra lokalsamfundet. Vi lavede Nakskov skatekonkurrencen Neckwood Open, hvor nogle af landets bedste skatere stillede op. Vi fik støtte og hjælp fra lederen af Nakskovs ungdomshus.

I dag sidder jeg i en stilling som projektleder for den Nationale Platform for Gadeidræt, også kaldet GADEIDRÆT, som understøtter landets mange ildsjæle og puster liv i initiativer, der ulmer i det danske streetmiljø. Platformen er for alle, der elsker gadeidræt og arbejder for at udvikle og udbrede gadeidrætten i hele Danmark. GADEIDRÆT er blevet til, ved at Nordea-fonden er trådt til med en bevilling, der gør, at vi i tre år kan give støtte til søm og skruer og rådgivning til et mangefold af initiativer, fællesskaber, enkeltpersoner og kommuner. Her kan de vokse fra et sted, som ikke allerede er fastlåst i forhold til organisationsformen. Konkret tilbyder GADEIDRÆT økonomisk støtte, vidensdeling og rådgivning til gadeidrætten, så dens sociale, sundhedsmæssige og kreative potentialer kan komme flest muligt til gavn. Dette sker via projektsøgninger, som alle kan søge tre gange om året. Det er f.eks. blevet til nye ramper og løbehjulsendervisning i Sakskøbing, ildsjæle fra Aalborg har fået tildelt støtte til undervisning i

parkour, Aarhus får støtte til et stort event for vintergadeidrætsgrene, og pigerne i Roskilde får hjælp til at fremme pigeskate i hal 12. Det hele handler om at booste gadeidrætten i Danmark, og hvem er bedre til det end lokale skatere, ildsjælene på streetbasket-banen eller parkour-entusiasterne?

Det driver mig, at jeg kan give noget tilbage til *gaden*. At give børn og unge en anden vej ind i fællesskabet og samfundet. En vej, hvor gadeidrætten er redskabet til at lære dem værdien i at samarbejde om et fælles projekt, som er deres eget. Et projekt, hvor de lærer at tage ansvar og får medbestemmelse og ejerskab. Det er for mig vejen til demokratisk dannelse og en løsning på at få flere unge til at deltage i samfundsrelaterede aktiviteter.

Skal vi tage unge fra subkulturerne alvorligt, så skal vi også tilbyde vækstmiljøer uden for det etablerede foreningssystem. En slags *urban gardening*, hvor gadeidrættens græsrodde får lov til at udvikle sig frit. Det kræver, at flere tør give initiativet fri og støtte fællesskaber, der ikke nødvendigvis kræver organisering i foreninger. Netop disse løsere organiseringsformer og mindre elitære fællesskaber at dyrke idræt i efterspørges ifølge undersøgelser af unge mennesker i Danmark frem for mere traditionelle foreningsidrætter.

Jeg forstår unge, der ikke finder vej ind i foreningsidrætten. Vi skal ikke bebrejde dem. Selvom de selvfølgelig har andre muligheder i dag, end jeg havde i 90'erne. Gennem det se-

neste årti har unge udviklet og udfordret gadeidrætten. Inden for gadeidrætten findes der mange unge og voksne ildsjæle, som har realistiske og nytænkende idéer, som kan berige måden, hvorpå der skabes rum for idræt og bevægelseskulturer i Danmark. Danmark skal turde at give disse initiativrige og nytænkende personer opbakning og rammer, som de selv kan fylde ud, således at deres projekter og idéer bliver til noget. Jeg er overbevist om, at gadeidrætten kan skabe markante resultater med ganske få midler og derfor rummer et stort potentiale for kommende generationer af aktive danskere. Med udgangspunkt i min egen historie tør jeg godt sige, at gadeidræt kan hjælpe flere unge igennem en svær tid ved at skabe lettilgængelige, fleksible og inkluderende fællesskaber på tværs af etnicitet. Det er et uforløst potentiale, fordi gadeidrættens nyskabende initiativer kan bidrage til at inkludere nye grupper i idrættens fællesskaber og dermed sikre, at flere børn og unge bliver engagerede, demokratiske medspillere og udfordrere til det samfund, vi lige nu tilbyder dem.

I grimme tider er skønhed den eneste protest

Af Karen Siercke, stifter og leder af Ordskælv

Ordskælv kan tage fat i tabubelagte temaer og gøre dem til noget acceptabelt. De tør gribe fat dér, hvor andre ikke tør bevæge sig ud. Ordene kommer fra Michelle Olesen, der var 18 år, da hun debuterede som forfatter fra Ordsælv, et skrivestue og nonprofit-forlag, der udgiver autentiske fortællinger, skrevet af unge. Ordsælvs hjerte banker med et budskab. Alle har ret til at udtrykke sig, og i grimme tider er skønhed den eneste protest.

I morgen er aldrig en ny dag er Ordsælvs seneste bogudgivelse. Med mod, hjerteblod og ærlighed inviterer 24 unge, debuterende forfattere fra Danmark, Sverige, Norge, Finland, Island, Grønland og Færøerne os ind i deres liv. Kom ind. Sov en søvnløs nat på et herberg i Helsinki med Jesse. Græd sammen med Hanna, når du hentes hjem fra din fosterfamilie. Sæt dig på en stol i et norsk klasselokale og lyv om din sommerferie som Kamilla. Lev side om side med Signe på børnehjem i Danmark. Spil bingo i Sverige med Jennie og hendes mor, oplev et blackout inde fra Paninnguaq, natlige dramaer under det grønlandske himmelhvælv, eller læg en slagplan for, hvordan du får venner med Alexandra i Reykjavik. Alle de unge forfattere har det tilfælles, at de har levet dag efter dag i fattigdom i Norden. Det er afsættet for bogens rigdom af personlige fortællinger, der sætter kød og blod på statistikkerne med de unges egne ord. Deres tekster er illustreret med originale værker, skabt af nordiske kunstnere som John Kørner, Gabríela Friðriksdóttir, Hannu Väisänen og Patrik

Gustavsson. Bogen har forord af den islandske forfatter Einar Már Guðmundsson, modtager af Nordisk Råds Litteraturpris og det Svenske Akademis Nordiske Pris (*Lille Nobel*).

Siden 2009 har Ordsælv koblet unge med professionelle kræfter og kunstnere og givet ordet til dem, vi ofte hører om, men sjældent hører fra. Dem, der defineres som samfundets outsiders, men som rummer samfundets allerstørste styrke som insidere. Insidere med historier om at miste, mangle, savne, falde, drømme, håbe. Og om at rejse sig. Historier, som er vigtige at fortælle og få fortalt, fordi de får alle livets nuancer frem og åbner os for hinanden som mennesker. Ordsælv er deres værksted. Her er de ikke hjemløse, arbejdsløse, religiøse, ateistiske, fattige, ensomme, psykisk syge, flygtede, kriminelle eller sorgramte stakler. Her er de skabere, der får magten over deres egne historier og værktøjerne til at formidle dem. Ikke ud fra en politisk, pædagogisk eller anden instrumentel agenda, men, igen, ud fra disse grundforståelser: Alle har ret til at udtrykke sig, og i grimme tider er skønhed den eneste protest.

Disse grundforståelser har været min drivkraft, siden jeg som 22-årig oplevede, at mine hænder greb ud efter mening. De ville lave noget. Skrive, tegne, klippe, strikke, fotografere og folde papirbåde, der var så store, at jeg kunne stå i dem. Det år havde døden slugt min mor, og jeg kæmpede for at udfylde tomrummet. I det store tomrum kunne jeg mærke formen på det, der manglede. Jeg havde

brug for hjælp til at få alt det forbandede rod, der var inden i mig, ud, hvor jeg kunne se det, forme det, og dele det med andre, så det gav mening, at jeg havde gennemlevet det. Mit projekt var udadvendt og eksplosivt. Jeg syntes, at jeg havde mere brug for et produktionsselskab end for en psykolog. Jeg ville bruge alt det grimme som gødning til at skabe noget smukt. En fortælling, der kunne transcendere ensomheden ved at have oplevet noget, som de fleste andre ikke har oplevet, og bane vejen til fællesskaber, både med dem, der har oplevet noget tilsvarende, og dem, der ikke har. Men hvor var det produktionsselskab, der kunne give mig værktøjerne, menneskemøderne og platformen til at fortælle min historie på en måde, som kunne få verden til at lytte, forstå og blive inspireret? Det produktionsselskab fandtes ikke, så jeg startede det.

I Ordskælv møder de unge sig selv, hinanden, professionelle fagfolk og kunstnere og skaber *crème-de-la-crème*-udgivelser med udgangspunkt i deres egne oplevelser. Skriveværkstedet bygges op omkring de unges behov dér, hvor de unge er, både fysisk og mentalt. Ordskælv skaber et trygt fortællerum, hvor de unge *ikke skal være bange for det, de måske opdager om sig selv*, som en af de unge forfattere udtrykker det, *men tør at slippe sig selv løs og bare skrive og skrive og skrive*.

De unge er ikke alene, men heller aldrig andres. De er sig selv sammen med andre. De arbejder én-til-én med frivillige skrivementorer, der støtter dem og deres arbejde i hele

processen fra idé til færdig udgivelse og øser opmærksomhed lige dér, hvor de unge har brug for det. Men det er altid de unge, der fører pennen. Det er deres ord, deres stemme, deres hjerteblod, der farver papiret. De unge får ro og tid til fordybelse, inspiration fra forfattere, tips fra redaktører og oplever at blive fremkaldt i en kunstners blik: Ordskælv, der altid har store armbevægelser og enorm indbildningskraft på de unges vegne, kobler de unge forfattere med professionelle kunstnere, som illustrerer de unges tekster med originale kunstværker. For som kunstneren HuskMitNavn, der har bidraget til en af Ordskælvs udgivelser, udtrykker det: *Når du sætter unge, ukendte forfattere sammen med nogen, der allerede er etablerede inden for deres felt, kommer tingene mere ud over rampen og får et seriøst skær i stedet for at ende som en planche på en opslagstavle på skolen*.

Det er netop det, seriøsiteten, der vækker engagementet hos alle involverede i Ordskælv. I Ordskælv sætter de unge sig selv på spil i et krydsbestøvende kaos med frivillige skrivementorer, professionelle fagfolk, kunstnere, kommuner, stater, fonde, ngo'er og erhvervsliv. Ordskælv skaber rammerne for, at de unge får lov til at være sig selv og udtrykker sig på egne præmisser i hele den myreflittige proces med at samskabe en smuk og stærk udgivelse, der rækker ud over dem selv. Sagt med en af de frivillige skrivementorers ord: *Ordskælv viser unge mennesker, hvor meget man kan, når man gør sig umage, har dygtige samarbejdspartnere, og når man kæmper og*

bruger tid på tingene. Når der er nogen, der tager én seriøst, så gør man det også selv.

Måske er det netop derfor, at Ordskælv ikke oplever frafald i sine projekter. Uanset hvad de har med sig i bagagen af udfordrende livserfaringer og uslebne skrivefærdigheder, så gennemfører de unge, der starter skriveprocessen. Ordskælv har stor succes med at engagere og fastholde unge, som mange har svært ved at nå. Nogle af de unge forfattere vælger at vende tilbage, og deltager som projektmagere og initiativtagere, der engagerer sig i at organisere nye udgivelser sammen med Ordskælv.

Den islandske forfatter Einar Már Guðmundsson er en af dem, der har været med til at tage de unge forfattere seriøst ved at dele sit talent for at støtte de unge i udfoldelsen af deres. Han har vundet Nordisk Råds Litteraturpris i 1995, det Svenske Akademis Nordiske Pris (også kendt som *Lille Nobel*) i 2012, og da jeg spurgte ham, om han ville skrive forordet til *I morgen er aldrig en ny dag*, kom hans svar uden tøven. Ja! Med afsæt i de unge forfatteres allerførste kladder skriver Einar Már Guðmundsson blandt andet:

Everything starts with words. To write is a struggle against emptiness, a quest for content, for a helping hand, for a way to understand something that is in fact beyond understanding.

Admittedly there is a lot of talk about poverty, but it is not often that poor people actually do the talking. We generally meet them as sta-

tistics on a page, in reports or as a concept. The world is drowning in concepts, not least in the fields of economics and statistics. The experience of poor people is often out on the edge, or at least out in the cold. It is not as easy to see it as it was a hundred years ago when crowds of workers walked the streets crying out in their destitution. Or is it?

*I am not saying that poor people's experience is hidden, as rich people's wealth is hidden in tax havens. It is no secret, as statistics show us, but it is ignored and hushed up, both by those who profit from hushing it up and control the information that gets into the media; and also by the victims themselves, who try to conceal it rather than to fight against it and change things. We can say that want has been privatised and made into a personal problem. Many of the stories by the young writers of *Tomorrow Is Never A New Day* show this: not only their lack of opportunity but also how they are the victims of a dominant ideology and how the notion of poverty comes out in odd forms.*

Sometimes the world is fair. Sometimes it is unfair. This attitude, which is called by many names, involves the worship of riches, deference to those who have money and stigmatising people as idiots; in short, a lack of common sympathy. Everyone in the news is so posh and everyone is "making it". People's main weapon, solidarity, is under attack. We are inundated by reports of the record salaries and bonuses of the powerful, but all hell breaks loose if the lowest wages rise a bit.

This is why Wordquake (Ordskælv, red.) is not merely important: it is vital. Here, young

people who are generally just statistics, or sometimes not even that, appear as individuals. Their stories are the products of a world that is too often ignored.

Der er altid håb. Ikke mindst når unge samler sig for at skabe, lytte og fortælle sammen. I Ordsæl rejser unge sig, brusende af liv, i fællesskab, fra fladheden, det grå tal-landskab i statistikkerne. De unge forfattere, der har skrevet *I morgen er aldrig en ny dag* viser fattigdom som et mangehovedet monster, de har mødt på forskellige måder. I tabet af et hjem, en ven eller tilliden til voksne mennesker. I små og store løgne, der lapper forskydningen i virkeligheden mellem det den er, og det den burde være. I længslen efter at deltage i en samtale, en koncert eller et måltid mad. Og i alt det tegner sig et klart bånd, der løber gennem disse unge forfattere: styrke. Alle forfattere er enige om én ting: Materiel rigdom er ikke lykken. Men den er tæt forbundet med mad, trykthed og frihed, der alt sammen er fundamenter, som lykken måske kan slå sit telt op på.

Unge personlige fortællinger er en fremkaldervæske, der får alle samfundets og livets nuancer frem. De konkretiserer abstrakte samfundsproblematikker og livsudfordringer ud fra deres perspektiv med personlige øjebliksbilleder, der inviterer os helt ind i en verden, som de fleste af os sjældent får mulighed for at møde. Lyt. Åbn dine ører. Dit sind. Dit hjerte.

Engager de unge gennem foreningslivet

Af Kasper Sand Kjær, formand for
Dansk Ungdoms Fællesråd

Jeg har været en af *de engagerede* i næsten 15 år. I flere foreninger, i mange fællesskaber og om mange forskellige sager. Jeg har været barn, teenager, ung og voksen i foreningslivet, og jeg er ikke i tvivl om, at ikke bare mit liv, men selve det menneske jeg er, ville have været et andet, hvis det ikke var for de mange foreninger og fællesskaber, jeg har været en del af. Jeg har mødt mennesker, jeg aldrig ville have talt med, arbejdet sammen med og diskuteret på lige fod med unge, der var ti år yngre eller ti år ældre end mig selv, og indgået i fællesskaber med unge fra alle samfundslag. Da jeg kæmpede imod lukning af min skole som elevrådsformand, var det ikke vigtigt for mig, hvordan vi var organiseret, men om vi vandt kampen. Og sådan har det været gennem mange år, og er det sikkert for mange af *de engagerede* unge. Det er sagen, der tæller. Men i dag, når jeg reflekterer over 15 års egne erfaringer og med det kendskab, jeg har til unges engagement, så står det klart for mig, at organiseringsformen også betyder noget. Derfor vil jeg, før jeg svarer på, hvordan vi engagerer flere unge i samfundet, gerne træde et skridt tilbage og kigge på nogle af de bevægelser, der er sket i civilsamfundet de seneste år. Engang var foreningslivet dér, hvor alle mødtes. I håndboldklubben, til spejder, i ungdomsklubben. Men i dag er billedet af unges fællesskaber mere broget. Derfor vil jeg først give mit syn på, *hvor* vi skal engagere de unge, og *hvorfor* de unge skal engagere sig, inden jeg vil give mit besyv med om, *hvordan* vi engagerer de unge.

(Nye) former for frivillighed

I disse år er det frivillige Danmarks og civilsamfundets form såvel som formål for alvor til debat. Sparetider i kommunerne frister mange forvaltninger og politikere til at kigge mod frivillige og frivillighed for at finde billigere veje til at løse velfærdsopgaverne. Samtidig er der et større ønske fra befolkningen om at bidrage og deltage. Vi oplever, hvordan der skyder mange forskellige organiseringsmåder op, og nogle taler om en ny bølge af fællesskaber og deltagelse. Med andre ord: Det er ikke længere en selvfølge, at når mere end tre danskere samles, så stifter de en forening. I dag stifter de måske i stedet en socialøkonomisk virksomhed, et netværk eller melder sig til det kommunale frivilligkorps. Derfor er vi nødt til at blive skarpere på, hvordan vi definerer de mange forskellige former for frivillighed for at kunne diskutere, hvordan vi engagerer de unge i samfundet.

I medierne og i mange undersøgelser bruges ordet *frivillig* i flæng og om alle, der laver noget uden at få løn for det. Men billedet trænger til at blive nuanceret for at vi kan diskutere frivillighed og samfundengagement. Derfor har vi i Dansk Ungdoms Fællesråd (DUF) forsøgt at adskille de forskellige organiseringsmåder, som alle bliver puttet i kategorien *frivillighed* eller *frivilligt arbejde*. Ikke for at kunne sige, at noget er finere end andet, men for at kunne diskutere ordentligt, hvad de kan og ikke kan, hver især, som organiseringsform. Vi har opstillet fem arketyper af organiseringsformer for frivilligt arbejde:

Frivilligafdeling i professionelle organisationer, hvor de frivillige indgår som en lille del af

en større organisation, opgaverne er begrænset til konkrete opgaver, og deres indflydelse er begrænset.

Socialøkonomiske virksomheder, der er drevet som en virksomhed, men i stedet for at skabe profit, har de en sag eller arbejdsmetode som formål og engagerer frivillige i konkrete projekter.

Offentligt drevne frivilliginitiativer, hvor de frivillige indgår som en afgrænset del af den offentlige opgaveløsning under ledelse af professionelle, og hvor arbejdsområdet typisk er politisk bestemt.

Frivillige netværk, som er løst organiserede, typisk gennem sociale medier, og har en varierende deltagerkreds, og som er koncentreret om en afgrænset sag eller et arbejdsområde. *Medlemsbaserede foreninger*, som er demokratisk organiseret, og hvor medlemmerne ejer foreningen og træffer beslutningerne. Foreningen har et formål med udgangspunkt i foreningens værdier, der danner udgangspunktet for aktiviteterne.

Al frivillighed er godt...

Som udgangspunkt er det jo et sundhedstegn, at borgerne gerne vil deltage i det samfund, de er en del af. Vores samfund og fællesskab bliver stærkere af, at flere deltager og bidrager. Derfor er det sikkert også godt, at der kommer flere *varer på hylden*, når man skal vælge, hvor ens frivillige energi skal lægges, så man kan vælge organiseringsmåde alt efter temperament eller hvad der passer ind i ens livssituation.

For nogen vil den løse netværksorganisering, hvor forpligtelsen er begrænset over

tid, og hvor man byder ind med, hvad man har lyst til at bidrage med, passe godt ind i et travlt arbejdsliv. For andre vil den afgrænsede opgaveløsning og det begrænsede ansvar for helheden, som frivillig i en professionel organisation, tilfredsstillende lysten til at gøre en forskel, og for andre igen vil det være tiltrækkende at træde direkte ind i velfærdsstatens maskinrum som frivillig i den offentlige opgaveløsning. Derfor er det godt, at vi har flere forskellige måder at være frivillig på. Og det er ikke nødvendigvis et nulsumsspil, hvordan de frivillige timer imellem de forskellige organiseringsmåder fordeler sig, for flere muligheder for at engagere sig kan også generere *mere frivillighed*.

Men man skal også se med åbne øjne på, hvad de seneste års udvikling med flere frivillige i den offentlige opgaveløsning, hos socialøkonomiske virksomheder og i netværksstrukturer har betydet, og ikke mindst skal man se på, hvad det store politiske fokus på og understøttelse af denne udvikling har betydet. For selvom frivilligt engagement ikke er et nulsumsspil, så betyder det noget, hvad der tales op, prioriteres økonomisk og bliver fortalt som de gode historier.

... Men frivillighed i foreningerne kan noget særligt

Lad os lave et tankeeksperiment. Et ungt menneske, bosat i Danmark, beslutter sig for at engagere sig frivilligt i sin fritid, hvor der er plads efter arbejde eller uddannelse. Det unge menneske har ikke nogen særlige præferencer for, hvordan de 5-10 timer, der er til rådighed en

typisk uge, skal bruges. Det *skal bare give mening*. Derfor spørger det unge menneske *samfundet* til råds. *Hvor skal jeg engagere mig?* Hvad skal vi som *samfund* svare? For mig er svaret klart. Som *samfund*, som fællesskab, vinder vi alle sammen mest ved, at det unge menneske engagerer sig i en medlemsbaseret og demokratisk forening. For en forening bidrager ikke blot til *det gode* gennem, hvad der nu er foreningens formål, men også til dannelsen af et helt og oplyst, demokratisk menneske.

Det frivillige, forpligtende fællesskab i foreningen, hvor vi i fællesskab gør noget for hinanden, står til ansvar over for hinanden og træffer beslutninger i fællesskab, er med til at skærpe ens *samfundsbevidsthed* og *samhørighed* med mennesker, der ikke er som én selv. Samtidig er den demokratiske foreningsstruktur, hvor medlemmerne sammen ejer og udvikler foreningen, med til at styrke det demokratiske sindelag. Også i forhold til hele *samfundets* demokratiske strukturer. Populært sagt lærer vi at begå os i det store demokrati gennem det *lille* demokrati i foreningerne. Engagementet i en forening, hvor der er fri og lige adgang for alle, der kan tilslutte sig foreningens formål, er også med til at øge den sociale forståelse for andre. Der er altså meget at vinde som *samfund* ved, at ungdommen engagerer sig i de demokratiske foreninger. Betyder det, at timerne er spildt, hvis det unge menneske engagerer sig i en af de andre former for frivilligt arbejde? Absolut ikke. Men vi er som *samfund* nødt til at tage stilling til, hvad vi helst vil understøtte og fremme af rammer

for frivilligt arbejde. Og her mener jeg, at vi er kommet lidt for langt ud af en bevægelse, hvor frivillighed kun måles på, hvilke *samfundsopgaver* den løser.

Vi skal passe på, at der ikke går konkurrencestatslogik i det frivillige arbejde, hvor forskellige former for frivillighed benchmarkes på, hvor gode eller dårlige de er til at løse *samfundets* opgaver. For det at være sammen med andre i et forpligtende fællesskab i en forening, der bidrager til den enkeltes såvel som til kollektivets demokratiske og åndelige dannelse, kan ikke måles i kroner og ører eller tjekkes af på kommunens to-do-liste. Men jeg vil påstå, at det i sidste ende er det, som *samfundet* vinder mest ved.

Hvorfor skal man være engageret?

Tilbage til vores tankeeksperiment og det unge menneske fra før. For ved nærmere eftertanke er det måske ikke et helt fyldigt nok svar vi gav på det unge menneskes spørgsmål. For der findes jo faktisk ikke en forening for *dem, der gerne vil være frivillige i en forening*. Det finder man ikke i noget formål for en forening. Det særlige ved vores foreningsliv er, at vi organiserer os efter værdier, holdninger, *samfundsinteresser* eller fritidsinteresser. Derfor skulle vi måske starte med at spørge det unge menneske: *Hvorfor* vil du gerne engagere dig frivilligt? Hvad brænder du for i maven at engagere dig i eller for? Hvilke værdier bærer du med dig i livet? Hvad interesserer du dig for? Eller hvad søger du svar på? For det må og skal være udgangspunktet for at deltage i *samfundet*. Ellers bliver det meningsløst.

Hvis vi skal engagere flere unge i samfundet, så skal vi opfordre og opdrage hinanden til også at mene noget. For forudsætningen for et stærkt demokrati med levende deltagelse er, at det består af borgere med holdninger og meninger om det samfund og den verden, de er en del af. Holdningsforskrækkelsen skal bekæmpes, hvis flere unge skal deltage. For ellers får vi generationer af unge, som ved en masse, men intet mener, og derfor ikke foretager sig noget. Det holdningsløse samfund er et fattigt samfund. Derfor skal vi overalt i samfundet mødes af spørgsmålet: Hvad mener du? For dér finder vi vores drive, vores brændende ild i maven, der driver én til handling på baggrund af holdninger og værdier.

Foreningslivet er et godt sted til at få tændt den ild, der driver til deltagelse i samfundet. Og det behøver ikke være i mødet med politik i fx de politiske ungdomsorganisationer eller elev- og studenterorganisationerne. Det kan være i mødet med andre, der kommer med et andet livssyn eller livsvilkår end én selv, eller når holdninger brydes, over bålet til spejder, i filmklubben, i søndagsskolen eller til rollespil - hvor vi indgår i et fællesskab sammen og derfor naturligt må være nysgerrige over for hinanden, for at fællesskabet fungerer.

Hvordan engagerer vi så flere unge i samfundet?

Tilbage til det første spørgsmål: Hvordan engagerer vi flere unge i samfundet? Det korte svar er: gennem foreningslivet. Ikke udelukkende, men først og fremmest. Fordi foreningslivet er med til at danne det hele og demokratiske

menneske. Fordi foreningslivet opdrager til handling og engagement. Fordi foreningslivet er med til at udvide den enkeltes horisont. Fordi foreningslivet kan tilbyde noget helt unikt, hvor man både kan gøre en forskel for andre og for samfundet, og samtidig få demokrati og medborgerskab ind under huden. Men skal flere unge deltage i samfundet gennem foreningslivet, så kræver det, at samfundet investerer i og understøtter foreningerne, og at vi som samfund anerkender, at foreningerne også løser opgaver for velfærdssamfundet, men ikke nødvendigvis den type opgaver, der kan findes i et kommunalt budget. Det er i foreningslivet, at den åndelige velfærd udbydes. Og så skal vores foreninger, åbenlyst og naturligvis, blive endnu bedre til at engagere flere unge i foreningsfællesskaberne. Blive bedre til at komme længere ud og tilbyde attraktive aktiviteter til alle unge. Men det er et fælles ansvar at have gode foreninger. For gode foreninger er også til fælles gavn.

Minoriteten skal behandles lige

Af Niddal El-Jabri, stifter og
projektansvarlig i Mino Danmark

I efteråret 2016 skete der noget nyt i dansk politik. Det skete endda to gange uafhængigt af hinanden med få ugers mellemrum. Første hændelse var i forbindelse med de famøse ord til Dansk Folkepartis årsmøde: *Udlændinge sviner, svindler, stjæler, voldtager og dræber*, hvilket blev efterfulgt af bifald fra salen. Anders Samuelsen, partileder for Liberal Alliance, tøvede ikke et sekund med at markere, at en grænse i udlændingedebatten var overskredet. Anden hændelse skete kort tid efter, da der var debat om danskhed i DR 2's program *Debatten* med Clement Kjersgaard. Partiet Nye Borgerlige var netop blevet opstillingsberettiget, og en repræsentant fra partiet udpegede, i bogstaveligste forstand, aftenens to muslimske debattører som problemet i Danmark. Få minutter senere blev Morten Østergaard inviteret til bordet. Clement stillede ham et spørgsmål, men Morten rettede i stedet sine ord direkte mod Nye Borgerliges repræsentant, da han ikke kunne tro, hvad han lige havde været vidne til. Også her markerede en partileder, at grænsen for, hvordan minoriteter omtales, var nået.

Jeg er glad for, at Anders og Morten har markeret, hvor deres grænse går. Jeg tænker, om det ikke er vigtigere, at vi som samfund interesserer os for, hvor grænsen går for minoriteten? Som minoritetsborger er afstanden til Christiansborg stor. Minoritetsunge ser, når de er genstand for en politisk kamp. Når vores integrationsminister verbalt overfuser tilfældige unge på Nørrebro og fremlægger alle sine fordomme uden at interessere sig for at tale

med de unge. Og når hun i skarpe vendinger konstaterer, at de ikke arbejder eller tager en uddannelse. De fleste minoritetsunge har set episoden. Jeg tror, at de følte, at deres grænse blev krydset. Tilbage står de i afmagt. Frustrerede. Når vi har evidens, der peger på, at minoriteten vil samfundet, vil uddannelse og vil arbejdsmarkedet, er det et problem, at de bestræbelser ikke anerkendes. Hvori giver det mening, at vi tilføjer ordene *efterkommere med ikke-vestlig baggrund* ved enhver given lejlighed? 138.000 unge er født i Danmark af forældre fra et ikke-vestligt land. Af den gruppe er mere end 82 % stadig ikke fyldt 25 år. Stop lige! 82 % af alle *efterkommere med ikke-vestlig baggrund* er stadig ikke fyldt 25 år. Alligevel har vi snakket om *andengenerationsindvandrere* som et problem i mere end 20 år. Det i sig selv er en indikation på, at minoriteten ikke portrætteres korrekt. Man taler blot om og skaber sin egen virkelighed, så det passer ind i ens fortælling.

Jeg er 32 år og født i Danmark. Min far kom til Danmark i 1967. Det er 49 år, formet af Danmark. Min grænse overskrides, når jeg hører nogen sige: *Det er de få, der ødelægger det for de mange*. Beklager, men det er lige meget, hvor brun den dumme mand er, så skal det aldrig være muligt, at jeg skal påtvinges konsekvenserne af en anden mands handlinger. Udsagn som dette har kun til formål at blåstemple den fordomsfulde.

Baseret på minoritetens uddannelsesstatistikker kan vi konstatere, at der udelukkende har

været en positiv udvikling de sidste 20 år. De 82 % matcher i dag deres majoritetsdanske venner på næsten alle målbare parametre. Minoritetspigerne har overhalet majoriteten på alle Danmarks Statistiks målbare parametre. Minoritetsdrengene er efterhånden meget lidt bagefter majoritetsdrengene på samme alder. Fortsætter den positive udvikling, hvilket alt tyder på, vil de også overhale feltet. Statistikken er blevet vigtig, fordi vi for ti år siden havde nogle væsentligt dårligere tal. For mig har der altid været en fandenivoldskhed i at lukke munden på alle, der prøvede at fortælle mig, at jeg ville ende på bistand. Det var en helt oprigtig fordom, jeg mødte som barn fra mine bedste venner. Dengang havde vi ikke sociale medier. Det var mine venners forældre, der videreførte den politiske diskurs til deres børn. Det gjorde måske ikke så ondt, når det bare var Michael fra opgangen ved siden af, der sagde det. I dag ser 6. klasses drenge og piger landets ledere opføre sig yderst usympatisk og fordomsfuldt på direkte TV. Den politiske diskurs om minoriteter er langt mere konstant og omsiggribende i dag, og dem, der går forrest for folket, giver fordommene liv.

Et forbillede tillægges stor betydning i forhold til, hvilke veje man vælger i livet. For majoritetsdanske unge er forbillede ikke en mangelvare. Minoritetsdanske unge har et mere begrænset udvalg af gode rollemodeller. De findes i form af musikere og meningsdannere, og senest er flere journalister også blevet tydelige forbilleder. Især politisk, samfundsvidenskabeligt og i civilsamfundet er der en klar

underrepræsentation af minoritetsrollemodeller. Underrepræsentationen gør, at uligheden er meget synlig og mærkbar for danske minoritetsborgere. Fordi gruppen af de 82 % er så unge, er de ofte stadig under uddannelse. Den første bølge af akademiske minoritetsborgere har i høj grad valgt sundhedsfaglige uddannelser, men nu fylder de også godt på jura- og ingeniørstudierne. Den gode nyhed er, at vi ser en stigning på de samfundsvidenskabelige uddannelser. De samfundsvidenskabelige stillinger inden for embedsværket, journalistik, NGO'er og politiske pladser er stadig underrepræsenterede i form af minoritetsdanskere, men i Mino Danmark er vi ret fortrøstningsfulde og har store forventninger til, at deltagelsen vil øges og ligheden blive bedre, når de 82 % færdiggør uddannelserne og finder vej ind på arbejdsmarkedet og i voksenlivet. De bliver kort sagt deres eget bedste forbillede.

En undersøgelse blandt unge beboere fra Molenbeek i Belgien efter terrorangrebene i Paris og Bruxelles viste, at det, som de unge manglede mest for at finde en retning i tilværelsen, var forbilleder, som de kan spejle sig i og lade sig inspirere af til en mere positiv levevej. Det er vigtigt, at den slags oplysning når ud. Det er ligeledes vigtigt, at unge bliver inspireret inden for en bred vifte af fremtidsmuligheder. Jeg kunne personligt godt tænke mig at fremhæve forbilleder, der ikke behøver at bygge deres brand omkring de stereotype forestillinger, man har om minoriteten. Jeg har et forbillede i Mattias Tesfaye, folketingspolitikeren

fra Socialdemokratiet. Og jeg stemmer ikke engang på Socialdemokratiet. Mattias har formået at bryde med enhver stereotyp forestilling. Han er håndværkernes frontperson. Dér, hvor han virkelig vandt mig, var, da jeg kunne se, at mange håndværkere på Vestegnen, hvor han er opstillet, hængte hans plakater op i deres vinduer og havde lagt tilliden i hans hænder. Han har ingen minoritetsstempler på sig. Og man tager ham seriøst. Han bliver behandlet på lige fod med andre kandidater til Folketinget.

Nu har man gjort det til et politisk redskab, at minoritetsdrengene ligger en karakter lavere end majoritetsdrengene. Man glemmer hurtigt, at en stor gruppe af de unge ikke kan få hjælp til lektier i hjemmet. Jeg fik heller ingen hjælp. Jeg har på mange måder altid skullet klare mig selv. Fundet mine egne veje i livet og skabt mine egne succeser. Jeg forlod folkeskolen med et snit på 7. Jeg dumpede min 10. klasse og tog videre på HHX, hvor jeg kom ud med et gennemsnit på 6.2 efter den gamle skala, og altså 0,2 fra at dumpe studiet. Universitetet startede heller ikke for godt. Jeg bestod med nød og næppe de første tre semestre. Men så fandt jeg den rytme, mine forældre ikke kunne tilbyde mig. Og derfra hed det 10- og 12-taller. Spørgsmålet er, om vores søgen efter at pege fingre ad minoriteten ved enhver given lejlighed er frugtbar? Giver det mening for dig, når jeg siger, at det overskrider mine grænser, at jeg granskes og tales ned til ved enhver given parameter, du kan finde om mig i Danmarks Statistik?

Vejen til mere deltagelse er en anerkendelse af, at det går godt. At nogen fortæller de unge, at de faktisk uddanner sig tilfredsstillende, og at vi gør noget alvorligt for at sikre, at Mohammed bedømmes lige med Martin på en jobansøgning. At tryghed og tillid også er noget, som minoriteten mærker. Jeg er ret tryk ved fremtiden. De unge skal nok få jobs og komme godt ind i samfundet. Der er dog et men, og det er ikke kriminalitetsstatistikken, der bekymrer mig, for den er også faldende for denne gruppe. Som samfund står vi over for opgaven med at etablere vores demokratiske debat, så minoritetsunge kan genkende, identificere sig med og hvile i, at de er en lige part. 20 år med hård minoritetsretorik, og i øvrigt også islamistisk propaganda, har været med til at nedbryde den demokratiske kultur og motivation hos minoritetsborgerne. Således er valgdeltagelsen blandt minoritetsunge den laveste i mange år, og godt 30 % lavere end deres jævnaldrende blandt majoriteten. Med en ny samtale skal vi alle finde trygheden og tilliden til at blive gamle sammen i Danmark.

Jeg stiftede Mino Danmark, fordi det var tydeligt, at der mangler en minoritetsorganisation, der tør være bindeleddet mellem minoriteten og majoriteten. Vi samler eksisterende viden fra indland og udland og udvikler selv viden, der skal være med til at skabe en ny samtale i øjenhøjde med minoriteten. Det er en platform, hvor alle, der vedkender sig retten til værdier som lighed og demokrati, kan være med. Det er en bevægelse for minoritetsunge, der er trætte af stigmatiserende

mærkater. I en tilværelse uden rollemodeller er Mino Danmark en platform, der viser vejen og lader de unge blive rollemodeller i deres eget og i andres liv.

Det kan virke uoverskueligt at skulle arbejde for at ændre retningen, hvor etnicitet og religion betyder mere og mere for det sekulære samfund. Al teksten ovenover tager afsæt i forholdet mellem minoritet og majoritet. Det skal siges højt, at minoriteten er sin egen største fjende. Vi holder hinanden tilbage fra at udforske livet og benytte os af friheden. Min grænse overskrides, når projekter som Hizb ut-Tahrir begræder, hvor uretfærdigt samfundet er, samtidig med at de isolerer sig og aldrig engagerer sig i at skabe løsninger. Jeg begriber ikke, hvordan nogen tror, at et kalifat bliver mere lækkert at leve i end Danmark. Deres sidste konference hed *Forbud og tvang* og handlede om, hvordan Danmark begrænser folk i at leve deres liv, som de gerne vil. Hvordan vil det se ud, hvis man vendte det og spurgte, hvilke forbud og tvang Hizb ut-Tahrir vil indføre i et kalifat? De er en årsag til, at danske muslimer nu oplever, at deres religion forskelsbehandles. Jeg forstår dem, som søger identitet og tilhørsforhold gennem Hizb ut-Tahrir. Jeg forstår bare ikke, hvordan de kan kræve noget af majoriteten, som de selv er meget langt fra at tilbyde. Værst er det, at Hizb ut-Tahrir og deslige hverver deres medlemmer med samme metode som ISIS, mens de samtidig nyder godt af de friheder, der eksisterer i det samfund, som de vil ændre. Tillid og tryghed er det, som vi alle kræver af hin-

anden. Det kræver, at man giver mindst lige så meget, som man tager.

Mino Danmark bor ret billigt midt i København, hvor fem dygtige og dedikerede mennesker hver uge giver mindst 20 timer til sekretariatet. Mino Danmark er i skrivende stund, midt i november 2016, 70 dage gammel. På dag 50 sendte vi en invitation til landets ni partiledere om at sidde med i vores første paneldebat. Vi skrev, at vi ønskede en konstruktiv, ærlig og ufiltreret dialog. Vi ville udfordre dem på, om de havde overskredet minoritetens grænse. Vi skrev, at vi inviterede dem, fordi vi godt ved, at de, ligesom os, gerne vil være med til at flytte minoritetssamtalen til et nyt og mere konstruktivt niveau. Fire partiledere takkede ja. Abdel Aziz Mahmoud aflyste et andet arrangement for at være med. Waqas fra Outlandish kunne se, at det var nyt og forfriskende. Og Moonis Kamil takkede ja ved første mail. Der er mange gode kræfter i Danmark, der er klar til at løfte Mino Danmark til sit fulde potentiale, og jeg håber, at du også får lyst til at sende mig en mail og spørge, hvordan du kan være med til at bringe minoriteten i øjenhøjde med majoriteten i Danmark.

Svingende engagement er stadig engagement

Af Johanne Rao Jensen, formand for Yngresagen

Hver gang jeg hører et ambitiøst ungt menneske tale passioneret om noget, personen brænder for, føler jeg mig som en telefon, der bliver sat til opladning. Visioner er der masser af derude. Også selvom unge må løbe stærkt ved siden af, hvis de vil gøre sig noget som helst håb om at frigøre tid til at udleve dem. Du skal jo også score nogle 12-taller. Tage erhvervspraktik efter undervisningen. Smutte på udveksling efter praktikken. Arbejde frivilligt efter udvekslingen. Tjene penge i weekenden. Det er ikke let at finde tiden til det hele, og det kan være enormt utilfredsstillende, når man også gerne vil engagere sig i noget andet og mere ved siden af. Men i stedet for at piske os selv for ikke altid at kunne engagere os fuldt ud, så skal vi blive bedre til at huske hinanden på, at *alt* engagement tæller. Også det svingende.

Engagement er noget, vi spreder til hinanden...

Engagement smitter, og som formand for Yngresagen, interesseforeningen for unge i Danmark, smittes jeg konstant af unge mennesker, der går op i det, de laver. Den massive og utrættelige indsats, danske unge lægger i alverdens former for frivilligt arbejde og nytænkende projekter hver dag, er intet mindre end imponerende. Det er efterhånden svært at finde en landsdækkende NGO, der ikke har dedikerede unge frivillige som sit bærende element. Siden 2006 er ungdomspartiernes medlemstal fordoblet, og vi ser unge politikere stå sammen på tværs af partier for en ny og mere ærlig kurs i dansk politik. Alt imens

blomstrer unge danske entreprenører og iværksættere op, i Danmark såvel som internationalt. Værdier, visioner og idéer, som unge mennesker formår at præstere og balancere sideløbende med den utaknemmelige øvelse, det kan være at skulle lære at stå på egne ben i et samfund, der løber så stærkt, at man skal holde tungen lige i munden for ikke at ryge i svinget. Vi kan ikke længere regne med, at nogen vil vente på os, hvis vi sakker bagud. Alligevel ser jeg gang på gang unge mennesker vælge at tage chancen og engagere sig i noget ud over hverdagens forpligtelser. Selvom det betyder, at de må lære at jonglere, mens de løber.

Det er dybt inspirerende at være vidne til og smitter med en uimodståelig lyst til at være med. En lyst, der i et øjeblik får os til at glemme alt om hverdagens øvrige forpligtelser. Sammen kan vi redde alle dyrene, menneskene, miljøet, verden, os selv og hinanden på én og samme tid. 72 fluer med ét smæk!

... Men man kan ikke nå det hele

Problemet er og bliver aldrig nogensinde, at der ikke er nok at engagere sig i som ung i Danmark. Der er bare ikke altid overskud og timer nok i døgnet til at engagere sig lige så meget, som man gerne ville og føler, at man burde. Pludselig risikerer det, der oprindeligt startede som et brusende og ustoppeligt engagement, med at blive en udmattende og på forhånd tabt kamp mod tiden og hverdagen. En kamp, hvor de mange flotte planer og ambitiøse projekter bliver tvunget til at konkurrere.

Både indbyrdes om en plads i kalenderen og mod egne og andres krav og forventninger til voksenlivet. Engagementet erstattes af en halvtom følelse af ikke at slå til. For man kunne jo altid gøre lidt mere, bruge lidt længere tid, arbejde lidt hårdere eller svare lidt hurtigere.

Jeg har snart været formand for Yngresagen i et år. Min bestyrelse består af fem passionerede mennesker, der i sin tid lovede os selv og hinanden, at vi ville slå et slag for unge menneskers vilkår. Som organisation er vi lykkedes med at blande os aktivt i den offentlige debat og afholde flere arrangementer, heriblandt en workshop på Ungdommens Folkemøde og Yngredagen med koncerter og digtoplæsninger, fra ung til ung. Selvom vi har nået en masse, er det ikke blevet til nær så meget, som vi oprindeligt havde forestillet os ved årets begyndelse. Inden dagligdagen ramte. Men i stedet for at slå os selv og hinanden i hovedet over, at vi også har andre forpligtelser og interesser ved siden af organisationsarbejdet, gør vi en dyd ud af at værdsætte de resultater, vi rent faktisk skaber, både sammen og hver for sig. Uden for Yngresagen-regi har vi nemlig tilsammen præsteret at skrive to bachelorprojekter, et speciale og en bog, startet på en ny uddannelse og lande tre nye job samt en fastansættelse. Selvom vi hver især må prioritere andre ting af og til, så er vi stadig engagerede i Yngresagen den dag i dag, fordi vi alle oplever, at der er plads til og forståelse for, at *alt* hvad vi gør som frivillige i Yngresagen, har en værdi i sig selv.

Det er derimod en fuldkommen nytteløs øvelse at måle sin indsats op imod et utopisk scenarium, hvor tid og pligter ikke findes. At fokusere på alt det, man i teorien *kunne* have gjort, hvis der ikke lige var alle de andre ting, man også skulle. For mig personligt har denne øvelse i de allerværste tilfælde resulteret i, at jeg helt glemte at fokusere på værdien af de handlinger, jeg rent faktisk fik foretaget mig. For hvis man ikke kan nå det hele, hvorfor så overhovedet gøre noget? En sådan tilgang til det at engagere sig gør det blot sværere at opretholde motivationen fremadrettet, og hvem gavner det?

Med frustrationerne over mangel på tid og overskud følger heldigvis en vigtig erkendelse: Det er ikke muligt at engagere sig fuldt ud og engagere sig i flere ting på samme tid, uanset hvor meget man prøver og forventer. Derfor giver det heller ikke nogen som helst mening at kræve eller forvente af sig selv og hinanden, at der ikke i perioder vil komme udsving i engagementet. Svingende engagement er derimod blevet et *vilkår*, som vi alle sammen har oplevet at blive ramt af og pisket os selv over efterfølgende, fordi vi bilder os selv og hinanden ind, at situationen kunne og burde være blevet undgået. Efterfølgende lover vi os selv, at vi vil blive bedre til at prioritere, hvad vi engagerer os i fremadrettet, hvorefter de fleste af os glemmer det omtrent lige så hurtigt igen og kommer til at kaste os over endnu et fedt projekt, som vi hverken har tid eller overskud til. Fordi vi hverken kan eller vil lade være med at engagere os.

Lad os arbejde med det svingende engagement

I Yngresagen forsøger vi at omfavne og arbejde med det svingende engagement ved hjælp af tre redskaber: forventningsafstemning, klare arbejdsopgaver og ved at løfte i flok. I enhver organisation er det nødvendigt at afklare med hinanden, hvad vi hver især forventer af hinanden og af os selv. Hvad kan vi nå, og hvad er vigtigst? Vi kender hinandens skemaer og planlægger os rundt omkring de mest travle perioder i vores hverdag. Vi har minimeret arbejdsbyrderne i disse perioder og dermed skabt rum for, at den enkelte har kunnet færdiggøre en opgave, starte nyt job eller ny uddannelse uden risiko for, at vores vigtigste projekter faldt igennem sprækkerne. Herudover har det altid været afgørende for mig altid at have andre engagerede unge ved min side til at holde mig oprejst eller være med til at løfte byrden, når noget uforudset pludselig er ramlet ned over min ellers så strukturerede hverdag. Det er en enorm lettelse at vide, at selv i de situationer, hvor jeg ikke kan nå en arbejdsopgave, jeg har tildelt mig selv under forventningsafstemningen, så er der altid en anden, der kan give mig en hjælpende hånd, når tiden forsvinder for hurtigt mellem mine fingre.

Det vigtige er derfor også at finde ud af, hvordan vi bistår og bekræfter over for alle de mange unge mennesker, der allerede deltager og engagerer sig, at det er helt i orden at koble fra en gang imellem og lade andre tage over, når virkelighedens forpligtelser kræver

opmærksomhed. Foruden at garantere og motivere unge medbestemmelse og frihed til at engagere sig på kryds og tværs, skal vi som samfund vise, at vi sætter pris på alle former for og grader af engagement. Vi skal desuden væk fra præstationskulturens alt-eller-intet-indstilling i frivilligt arbejde.

Foruden alle de mange danske unge, der er så samfundsmæssigt engagerede, at de ligefrem er i risikozonen for at brænde ud, må vi ikke glemme alle de unge, der holder sig helt uden for samfundsorienterede aktiviteter. I sidste ende er det samfundets krav og hverdagens forpligtelser, der risikerer at få engagerede unge til at knække nakken, og *uengagerede* unge til at forblive uengagerede, fordi hverdagen kræver hele overskuddet. Når eksamenperioden rammer. Når du får din første praktikplads eller dit første job. Når huslejen skal dækkes. Engagement kræver *overskud*, og når virkeligheden bliver for uoverskuelig og hård at navigere i, er der bare ikke meget overskud tilbage at opretholde gejsten med.

Vi skal derfor slå et slag for, at alle unge i landet bliver i stand til at finde den tid og det overskud, der skal til, for at de kan engagere sig og støtte hinanden. Således at alle unge i Danmark bliver i stand til at kunne takle hverdagens udfordringer og engagere sig i samfundet ved siden af. En sådan håndsrækning er særligt vigtig for alle de unge mennesker, der ikke har været så heldige at have et socialt sikkerhedsnet i form af stærke venskaber eller forældre med overskud, ressourcer og

samfundspligt i blodårerne. For disse unge kan det være frygteligt svært at finde overskuddet til at gå op i de ting, man laver, og til at lave de ting, man går op i.

Alt engagement er engagement

Engang var det min opfattelse, at ungdommens største udfordring bestod i at få *samlet* unge menneskers samfundsmæssige engagement om færre dagsordener for at skabe mere klare og håndgribelige resultater i fællesskab. Jeg ærgrede mig over, at unge i Danmark ikke var mere samlede om netop dét at være unge, og jeg så den refleksivitet og diversitet, der præger min generation, som en forklaring herpå. Mit håb var, at vi i stedet kunne lære at engagere os i én ting ad gangen frem for at sprede vores engagement ud over alle mulige andre mærkesager end at være ung. Men det er bare ikke sådan, at ungdommen er skruet sammen.

Jeg tvivler faktisk på, at der findes et eneste ungt menneske i Danmark, der kun har én sag, det er engageret i, men det er ikke noget problem. Alle former for engagement har værdi, og hvor er det egentlig privilegeret, at vi som unge kan kaste os over det ene, det andet og det tredje for så at erkende, at vi må tage den lidt med ro i eksamensperioden og derefter give os i kast med noget helt fjerde, når vi er kommet ud på den anden side.

Mit eget engagement har været, og er til en vis grad stadig, spredt ud over forskellige interesser og værdier. Men netop ved at have

engageret mig i forskelligartede projekter og udfordringer, jeg er stødt på undervejs, er det efterhånden lykkedes mig at få en nogenlunde klar fornemmelse af, hvad det er, der fylder mest for mig og mit personlige engagement i det lange løb. Det har blandt andet vist sig at være min store interesse i ungedagsordenen, der har holdt ved. Men selvom jeg er landsformand for en interesseorganisation for unge, har jeg også i perioder måttet nedjustere forventningerne til mit eget engagement i Yngresagen, når hverdagens øvrige forpligtelser og sager, jeg brænder for, har krævet for meget af mig.

Jeg er blevet meget bedre til ikke at piske mig selv, når det sker. Jeg ved nemlig, at det er et vilkår, som jeg har valgt at tage med som en del af pakken, fordi jeg gerne vil blive ved med at engagere mig i flere forskellige sager og samtidig præstere på andre områder i min hverdag. De færreste, om nogen, har tiden og overskuddet til at engagere sig fuldt ud og hele tiden i én sag. Vi skal derfor være bedre til at acceptere både vores egen og andres unges prioriteringer, så engagement kan forblive engagement frem for at udvikle sig til en dårlig samvittighed, der ikke kommer nogen som helst til gode.

Debatarrangement i Viby Sjælland

—

*En Facebook-samtale mellem
Nanna Bonde og Stefan Roy*

Af Nanna Bonde og Stefan Roy Frederiksen,
landsformand for SF Ungdom hhv. formand for
Liberal Alliance Ungdom

Stefan: Hej Nanna, skal vi følges frem og tilbage til debatten i morgen?

Nanna: Hej Stefan, lad os det. Skal vi mødes på Nørreport som sidst?

Stefan: Skidegod idé! 7:30?

Nanna: Lad os sige 7:15 ☺

Stefan: 7:15 it is! Det bliver sjovt at møde eleverne. Medbringer du socialistisk propaganda?

Nanna: Haha, ja! Jeg går ud fra, at du har Anders Samuelsens store plan med under armen. Jeg tænker, at vi bliver efter debatten, så eleverne kan snakke med os i deres pause.

Stefan: Fedt! Det havde jeg også regnet med. Forhåbentlig kan vi få nye til at melde sig ind, så de bliver engageret i ungdomspolitik og demokratiet.

Nanna: Ja, helt sikkert! Det gik helt vildt godt sidst. Jeg er helt vild med de her debatter, hvor vi får mulighed for at dele vandene og komme med forskellige perspektiver!

Stefan: Jeg er helt enig, de er enormt gavnlige, både for os og i særdeleshed for eleverne. Det fungerer altid supergodt, når vi er til debatter sammen. Vi repræsenterer hver vores side af det politiske spektrum, og det er fedt, når vi er enige om at gøre det på en underholdende og inddragende måde. Vi har begge let til latter og husker, at mikrofonen skal ret-

tes mod salen, når vi har snakket for længe. På Køge Handelsskole syntes jeg virkelig, at vi var gode til det. Er du vimmer, hvor var vi gode!

Nanna: Vi har bestemt vores uenigheder ;) Men enig, det er fedt at skabe en debat, hvor man kan mærke, at eleverne er på. Hvor de stiller mange spørgsmål, følger interesseret med og klapper, når de er enige ☺ Forhåbentlig smitter vores venskabelige forhold af på eleverne!

Stefan: Kan vi gøre noget for at fremme det? Altså at det er okay at være uenige politisk, men stadig have et godt forhold?

Nanna: Hmm... måske. Tror du ikke, at folk kan mærke det på os?

Stefan: Måske. Jeg vil da nævne det, så alle i hvert fald er sikre på det, når de vælger at engagere sig. Jeg synes, at det er vigtigt at have med, at man sagtens kan have et godt forhold til folk, man er politisk uenig med.

Nanna: Ja, det har du ret i.

Stefan: Jeg synes, at vi skal have vores personlige historier frem i morgen. Fortælle om vores eget engagement, så de kan spejle sig i os.

Nanna: Jeg tænkte det samme! Hvad gjorde dig engageret?

Stefan: Jeg var pissetræt af forbudsdanmark og den offermentalitet, jeg mødte. Jeg blev

engageret af folk, som talte med passion om selvstændighed og søgen af egen lykke. Det hørte jeg fra folk, som er principfaste og brænder for den personlige frihed. Det var drivkraften for, at jeg blev engageret. Jeg kunne spejle mig i deres kamp mod systemet og begyndte selv at engagere mig i samfundsdebatten og Liberal Alliances Ungdom Sydsjælland. Da jeg havde været medlem i 10-15 minutter, var mit første medlemsarrangement stablet på benene. Ja, dengang var lokalforeningen lidt i dvale. Kort tid efter blev jeg lokalformand, og ti måneder senere blev LAU Sydsjælland kåret som årets lokalforening på Landsmødet. Så var jeg ligesom i gang! Hvad med dig?

Nanna: Jeg meldte mig ind i år 2010 og var virkelig vred over, at regeringen, som på det tidspunkt bestod af Venstre og Konservative, hele tiden tog mulighederne fra os unge ved at fjerne penge fra uddannelserne. Det var også det år, jeg var til min første demonstration. Jeg tog sammen med en hel busfuld unge fra Tønder til Sønderborg for at demonstrere mod regeringens SU-nedskæringer. Vores budskab hed Unge ta'r ansvar, og det passede meget godt med den følelse, jeg havde. Jeg oplevede en ungdom, som virkelig gerne vil tage ansvar og tage en god uddannelse, og syntes derfor, at det var så vanvittigt, at vi havde en regering, som ikke ville prioritere ungdommen. Jeg fik simpelthen nok, og derfor søgte jeg et fællesskab, som ville kæmpe for et samfund, hvor det ikke er dine forældres pengepung, som skal afgøre dine muligheder i livet. Det fællesskab fandt jeg i SF Ungdom,

og derfor meldte jeg mig ind og blev aktiv i Tønder, hvor jeg boede dengang.

Stefan: Jeg kan rigtig godt lide, hvordan du altid taler med passion. Man kan mærke, at du brænder for det, som du siger. Når vi debatterer, kan man mærke dig helt ind i maven. Det er en egenskab, jeg beundrer. Specielt husker jeg Ungdommens Folkemøde, hvor vi er på scenen til vores partilederrunde. Diskussionen raser, og du bryder ordet med budskabet om, at vores mundhuggeri ikke bidrager med noget som helst. Jeg kan stadig se det klart og tydeligt for mig, som var det i sidste uge.

Nanna: Tak, Stefan. Det er et dejligt kompliment! Sådant nogle burde der i øvrigt være flere af i politik. Jeg synes, det er helt vildt vigtigt, at man ikke taler dårligt om sine politiske modstandere, selvom man er uenig politisk. Det er også vildt befriende, når politikere indrømmer, hvis de har taget fejl eller er blevet klogere. Jeg har faktisk kæmpestor respekt for mine politiske modstandere. Selvom vi to er ekstremt uenige, så er det cool, at du står på mål for dine holdninger. Diskussionen er vigtig. Specielt fordi jeg så får lov til at fortælle dig, når du tager fejl ;)

Stefan: Jeg er enig. Simpelthen fordi de ikke gider at blive snakket dårligt om. Tror det afholder mange fra at blive engageret i politik med alle de nederen kommentarer.

Nanna: God pointe. Det må vi huske fremover,

at vi altid skal give hinanden komplimenter, så publikum får lyst til at engagere sig.

Stefan: Men hej, vi er stadig engagerede! Hvilke ting er det, der driver dig nu? Er det de samme som dengang, du startede med at engagere dig?

Nanna: Det er faktisk ikke helt nemt at svare på. Jeg har altid været meget optaget af uretfærdighed, og er altid blevet berørt af, at der er nogen, som har det dårligere end mig selv. Da jeg var mindre, ville jeg meget gerne redde hele verden, og jeg syntes, at det var uretfærdigt, at jordens ressourcer var fordelt så ulige. Det er stadig min drøm i dag, men noget af det, der virkelig gør mig passioneret, er, når jeg ser, at det, jeg kæmper for, faktisk bliver til virkelighed. I SFU har vi for eksempel længe kæmpet for gratis psykologhjælp til unge. Det var en sag, som vi tog op for en del år siden. For falder du og brækker benet, så får du hjælp, men knækker du psyken, så står du alene med en kæmpe regning, og det synes vi er ekstremt uretfærdigt. Derfor lavede vi en kampagne, som satte fokus på problemet. Vi malede bannere med teksten *Vores kage er gratis, det burde psykologhjælp være*, og stillede os op på torvet og delte kage ud. Vi skrev læserbreve i aviserne, tog ud på ungdomsudannelserne og snakkede med andre unge om problemet, og vi samlede underskrifter ind til politikerne. Vi fik også overbevist SF'ere i mange kommuner om at tage sagen op, og i dag har vi sammen med SF fået det indført i så mange kommuner, at mere end 40 % af dan-

ske unge nu har adgang til et psykologhjælps-tilbud, hvis de går ned med stress, depression, angst eller lignende. Det gør mig passioneret for at kæmpe endnu hårdere, for jeg ved, at det kan lykkes! Var det svært for dig at blive engageret?

Stefan: Jeg syntes, at det var svært at overskride den grænse fra at være neutral til at være medlem af et parti og repræsentant for den førte politik. Pludselig stod man på mål over for hele partiet og deres folkevalgte over for ens omgangskreds med venner, familie, arbejde og skolekammerater. Da jeg meldte mig ind tilbage i 2013, havde jeg allerede været elevrådsformand på mit handelsgymnasium, Zealand Business College, i lidt over et år, så det var ikke unaturligt at stå på mål for beslutninger, men syntes, at det var noget helt andet. Jeg lærte at overkomme det og endte med at være elevrådsformand i sammenlagt 1004 dage. Dengang du begyndte at engagere dig, blev du da mødt med modstand?

Nanna: Ja, og det gør jeg stadig i dag. Det kan være hårdt at stå på mål for sine holdninger, men når alt kommer til alt, så er det det hele værd. Jeg kan sagtens genkende det, du skriver. Selvfølgelig er man ikke enige om alting, selvom man er medlem af samme ungdomsparti eller parti, men nogen af de bedste diskussioner, som jeg har lært allermest af, er dem, jeg har haft med andre medlemmer af SFU og SF. Mit medlemskab af SFU har ikke bare givet mig et godt fællesskab, men har udfordret mig og gjort mig klogere på mange

politiske spørgsmål. Nogle gange har jeg også erkendt, at jeg nok ikke havde ret. SFU bekræfter mig også hele tiden i at stå fast på det, jeg tror på: sammen står vi bare stærkest, og det er nødvendigt for at skabe et mere solidarisk samfund!

Stefan: Jeg synes, at det er en god historie. Du burde få lavet et portræt af flere større aviser. Det ville helt klart få flere til at engagere sig!

Nanna: Haha! Du er så sjov. Hvordan tror du, at vi engagerer flere?

Stefan: Vi taler med hjertet. Og inviterer folk med til de kommende lokalforeningsarrangementer. De skal vide præcis, hvad de skal gøre for at blive aktive i SFU eller LAU. Dertil skal vi forklare, hvorfor det er vigtigt at være dedikeret og kæmpe for det, man brænder for. Hvis ikke man engagerer sig, vil samfundet måske aldrig ændre sig. Jeg ved, at du har en forkærlighed for de forskellige bevægelser, der har været med til at forme Danmark. Vil du ikke snakke lidt om dem, hvordan ændringerne er kommet gennem folk, der kæmpede med alt, hvad de havde? Hvis man virkelig ønsker forandring i samfundet omkring sig, så må man engagere sig.

Nanna: Enig! Jeg tror, at folk får lyst til at engagere sig, hvis de mærker, at de kan være med til at gøre en forskel!

Stefan: Jeg satser på 75 nye medlemmer i morgen.

Nanna: Haha, Stefan, helt sikkert!

Stefan: Vi kan dele. 50 nye til LAU og 25 nye til SFU.

Nanna: Du drømmer, Stefan ;) Lad os håbe, at eleverne får noget ud af det.

Stefan: Det er heller ikke en konkurrence. Ellers... Det er lidt en konkurrence, og jeg vinder! ☺ Jeg er sikker på, at vi nok skal gøre det godt.

Nanna: Jeg gentager lige mig selv. Du drømmer, Stefan. Vi ses i morgen.

Stefan: Det gør vi! 7:15 på Nørreport! ☺

Nanna: Tak for en god debat i går!! Efter sådan en debat tænker jeg altid på, om folk hopper på det, når du siger, at I kæmper for frihed. Altså, jeg ved godt, at du mener, at det gør I, men vi har bare virkelig en forskellig opfattelse af, hvad frihed er. Jeg bliver bare så sur, når du argumenterer for, at det er en frihedskamp at sætte skatten ned for de rigeste. Ja, måske er det frihed for de rige at fjerne topskatten, men pengene bliver jo taget fra den velfærd, som er til gavn for alle danskere. Friheden skal ikke bare være til de få. Men det bliver vi nok ikke enige om over en Facebook-chat ;)

Stefan: Selv tak. Det var en fornøjelse. Som jeg også sagde i går, det er et spørgsmål om ligestilling. Lighed for skatteprocenten. Jeg er overhovedet ikke enig med dig, jeg kæm-

per for frihed. Frihed er fraværet af tvang. Det at bestemme over folks økonomiske midler, ejendom og egen krop. Det er kampen for frihed! Men altså, vi ender jo oftest i denne boldgade, hvor vi er uenige om frihed. Vi bliver nok ikke enige.... Til gengæld var det virkelig fedt, at de fleste elever var så engagerede!

Nanna: Ja. De bekræftede virkelig, at det er en myte, at ungdommen er doven og ikke vil engagere sig. Efter min mening, så burde unge faktisk få stemmeret, allerede når de er 16. Det er dér, de fleste afslutter folkeskolen, og dér skulle man gerne være klædt på til at deltage i og tage stilling til vores samfund. Jeg tror, at det ville få endnu flere unge engageret i politik ☺

Stefan: Grunduddannelsen uddanner til demokratiet, så langt er vi enige. Jeg bliver dog helt vildt uenig, når vi taler om stemmeret til unge, der ikke er myndige. Jeg er grundlæggende uenig i, at du kan optage lån på vegne af hele nationen, men ikke hæfte personligt i banken. Myndighedsalderen og valgretsaldere skal følges ad.

Nanna: Hvis man bliver bedt om at tage stilling tidligere, så engagerer man sig også tidligere. Og ungdommens stemme er simpelt hen bare så vigtig!

Stefan: Jeg synes også, at det er vigtigt, at unge bliver hørt, men der er bare mange andre måder at engagere sig på.

Nanna: Det er der helt bestemt, hvilket jo er meget heldigt, når nu 16-årige ikke har fået stemmeret... endnu ;)

Stefan: Det er godt med dig, Nanna. Nå, men vi ses jo snart igen.

Nanna: Det gør vi. Ha' en god dag, Stefan!

Hvor fanden er meningen?

Af Emma Nitz, forperson i LGBT+ Ungdom

Forleden sad jeg til en konference, der hed noget så sexet som *Intersektionelle perspektiver på etnicitet, køn og seksualitet*. Oplægsholderen bad os skrive fem af vores identiteter ned. Jeg skrev storesøster, queer, ven, forperson... og så nåede jeg ikke længere, før vi skulle strege vores identiteter ud, indtil der kun var én tilbage. Jeg sad tilbage med identiteten forperson. Det er ikke altid min vigtigste identitet, men i de her omgivelser og med disse mennesker var det. Og det er det oftere og oftere for mig.

Mit aktivistiske arbejde er noget, jeg tænker på, når jeg står op om morgenen, og når jeg går i seng om aftenen. Gennem mit foreningsarbejde i LGBT+ Ungdom har jeg fundet vigtige og kærlighedsfulde fællesskaber, heling, sprog, perspektiv og, måske vigtigst af alt, meningsfuldhed. Jeg har været så heldig at finde noget, der giver mening for mig på et helt personligt plan, som skaber mening for andre, og som giver mening i en samfundsmæssig *lad-os-ændre-verden-til-det-bedre*-kontekst.

Netop meningsfuldhed kan være svær at finde i en verden, hvor vores plads langt fra er givet. En verden, hvor tilværelsen på mange måder kan være præget af selvtilstrækkelighed og manglende tilhørsforhold. Hvor formålet med livet for de fleste er udefineret, og hvor det kan være svært at være noget for nogen, endsige for sig selv. For hvem er jeg? Hvor hører jeg til? Og hvad er formålet? Det tror jeg aldrig, vi finder helt ud af; måske er det heller ikke meningen.

En del af de spørgsmål er dog for mig blevet besvaret gennem min aktivisme. Derfor er mit helt korte svar på spørgsmålet om, hvordan vi kan få flere unge til at deltage i samfundsrelaterede aktiviteter, at aktivisme og foreningsarbejde kan skabe mening i en verden, der på mange måder kan virke meningsløs, rodløs og kaotisk. Det budskab skal vi have spredt til flere unge. At sprede budskabet og åbne op for nye ansigter i de aktivistiske miljøer er efter min mening nogle af vores fornemmeste opgaver som aktivister. Vi skal blive bedre til at gøre opmærksom på muligheden for at blive frivillig i forskellige projekter, og vi skal skabe et trygt miljø, hvor de helt unge tør dukke op. Også de, som måske ikke er helt sikre på, hvordan man taler jargonen og som ikke har erfaring med aktivisme. Jeg er nemlig overbevist om, at hvis unge gives muligheden for at lave aktivisme og for at arbejde med noget, de brænder for, så er der mange, der både vil og kan.

Jeg vil i denne tekst ikke komme ind på en forkromet udredning af, hvordan systemet og samfundet skal omstruktureres, så det bliver muligt for flere unge at lave aktivisme. Jeg er nemlig sikker på, at der er mange, som har både bedre og mere gennemtænkte bud på, hvordan det kan ske. I stedet vil jeg bruge mine resterende anslag på at gøre det, som jeg er bedst til. Jeg vil tage udgangspunkt i mine egne erfaringer, dels som minoritetsperson og dels fra mit arbejde som frivillig og forperson i LGBT+ Ungdom.

LGBT+ Ungdom er en forening for og af unge LGBT+-personer. Vi rådgiver, vi skaber rammerne for trygge(re) sociale rum, og vi er politiske. Vi tager ud og underviser folkeskoleelever i normer for køn og seksualitet, vi holder oplæg, skriver tekster, deltager i debatter og meget andet. I denne tekst vil jeg bruge ordet queer om mig selv og andre LGBT+-personer. Queer indfanger nemlig ikke kun det, som kan læses ud fra bogstaverne, altså lesbiske, bøsser, biseksuelle og transpersoner, men også alle os, som er at finde i plusset. Når jeg bruger queer som betegnelse her, symboliserer begrebet ikke et bestemt ideologisk eller politisk ståsted, men kun en position. Queer er alle os, der på den ene eller anden måde bryder med samfundets normer for, hvordan man kan udleve sit køn og sin seksualitet.

Det er efterår i København, kalenderen siger 2014, og jeg går op ad Strøget med hjertet bankende helt oppe i halsen. Mit halstørklæde er bundet stramt til i et forsøg på at holde den isnende københavnerkulde ude, og måske også for på en eller anden måde at skærme mig lidt mod usikkerheden og nervøsiteten. Det er aften, og jeg er på vej op i LGBT+ Ungdoms lokaler, hvor jeg er blevet kaldt til samtale som frivillig. Det er ikke nogen big deal, det hele er egentlig meget uformelt, men jeg er alligevel hamrende nervøs. For jeg vil Så gerne! Jeg vil så gerne ind i foreningen og lære nogle andre queers at kende. Det har været planen hele tiden. København først og så et queermiljø, et tilhørsforhold, nogle andre, der ligesom mig ikke altid synes, at det fedeste

er at gå på heterobar. Nogle, som også bliver helt varme og glade, når de ser en film med en queer-karakter, fordi vi for en gangs skyld kan genkende os selv. Jeg har brug for nogen, der kan tage med mig til det utal af fede aktiviteter, der foregår for queers i København, og som jeg virkelig ikke har haft mod på at tage til alene. Jeg har brug for nogen, som ikke stiller spørgsmål, men som forstår. Nogen, der kan forklare. Nogen, der kan opleve med mig.

Jeg tror, at foreningsarbejde og andre former for aktivistisk organisering har et helt særligt potentiale for minoritetspersoner. Fordi vi så ofte har stået alene, kan vi have et ekstra stort behov for at finde nogle andre at spejle os i og at kæmpe sammen med. Nogen, som deler vores minoritetsposition, og som lever med de konsekvenser, det har. Vi har brug for nogen, vi kan græde ud hos. Nogen, der siger, at vi er fantastiske, ikke på trods eller på grund af, at vi er såkaldt anderledes, men bare fordi, vi er nice som mennesker. Vi har brug for nogen, der ikke stiller spørgsmål ved vores oplevelse af diskrimination og siger: *Ej, du var nok bare uheldig at møde en spade*, eller *måske var det ikke ment på den måde?* Vi har brug for nogen, der forstår, at når vi får en nederen kommentar eller bliver råbt efter på gaden, så er det ikke kun den episode eller den douchebags opførsel, der rammer os. Det er også minderne om den række af ubehagelige oplevelser, vi allerede er blevet udsat for. Det er oplevelsen af igen og igen at blive italesat som *anderledes*. Af på den ene side at være usynlig, fordi vi ikke kan spejle os i karakterer i film, reklamer

eller sågar i vores godnathistorier. Og en følelse af på den anden side at være megasynlige og udsatte på gaden, på baren eller til familiefesterne. Vi har brug for et fællesskab, der kan styrke os, og som kan give os en følelse af endelig at være en del af os. For så forskellige som vi også er, så har vi det tilfælles, at vi på den ene eller anden måde oplever at bryde med samfundets normer for køn og/eller seksualitet. Og lever med konsekvenserne af det. Vi kan stå med en oplevelse af at være et oplagt offer for velmenende men trættende spørgsmål, nederen kommentarer, drillerier, mobning og vold. Vi kan stå med oplevelsen af ikke at kunne få et job, fordi vores kønsidentitet ikke lige passer ind i virksomhedens image. Den anderledeshed, eller måske nærmere bestemt *afvigelse fra normen*, vi repræsenterer, skal nok blive italesat ofte. Til gengæld er det langt fra sikkert, at majoriteten vil anerkende eller kan forstå det, når vi bliver kede af det og ikke mindst vrede over ubehagelige episoder. Netop derfor har vi brug for fællesskabet. Den hverdagsdiskrimination vi oplever som minoriteter, kan være utrolig svær at bekæmpe alene. For det kræver et enormt stort selvværd og mod at påpege, at folk siger noget stødende. Ofte vil man opleve at blive latterliggjort, hvis man gør forsøget. Det er svært at være den, der siger, at joken altså ikke er sjov, og at den rammer én. For hvem vil ødelægge den såkaldt gode stemning? Derfor skal vi kæmpe sammen, organiseret. Vi skal organisere os for at bekæmpe hverdagsdiskriminationen og den strukturelle diskrimination. Både fordi vi råber højere i kor og er

stærkere sammen, men også fordi vi så i fællesskab kan bearbejde nederlagene og nyde glæderne. Jeg tror på, at vi gennem aktivisme har en reel mulighed for at gøre en forskel i kampen for den ligestilling, vi så brændende ønsker. Vi kan både gøre en forskel i kampen for den lovgivningsmæssige ligestilling, hvor transpersoner især oplever en enorm diskrimination, og på ingen måde har adgang til lige sundhed. Men også i forhold til den sociale ligestilling, så vi queers ikke skal opleve mobning, vold og latterliggørelse på baggrund af vores kønsidentitet og/eller seksualitet. Lige rettigheder er supervigtige, men hvis diskrimination og psykisk vold stadig er hverdagen, og vi igen og igen oplever, at vores identiteter er genstand for latterliggørelse og fordømmelse, hvad har vi så vundet?

Det er lørdag nat, egentlig er det vel søndag, scenen er sat cirka to år efter, at jeg første gang satte benene i LGBT+ Ungdom. Mens jeg danser til pulserende R&B-rytmer på Augusts ru trægulv, kigger jeg rundt. Jeg ser nogle helt igennem skønne mennesker, som jeg nu kalder mine venner. Det er venner, som jeg har mødt gennem mit frivillige arbejde i LGBT+ Ungdoms café. Venner, der ligesom jeg, brænder for at skabe et fristed for unge queers, et fristed vi selv manglede, da vi var teenagere. Jeg føler lykke, som jeg kigger rundt. Det er en følelse, jeg oftere og oftere får. Ikke altid, men i glimt. En følelse af samhørighed. En følelse af *hjem*. Meget har forandret sig på de to år, jeg har været en del af LGBT+ Ungdom. Jeg har forandret mig. Og jeg dedikerer

nu størstedelen af min fritid og min lidenskab til aktivismen som forperson og som frivillig i både politiske og sociale grupper.

Mine yndlingsord er nu *normer*, *privilegier* og *strukturel undertrykkelse*, og endelig har jeg fået et sprog, der gør mig i stand til at italesætte den uretfærdighed, jeg ser og oplever omkring mig. Derfor bliver jeg nu vred på et helt nyt plan, når jeg tænker tilbage på ubehagelige oplevelser. Som for eksempel den aften i studentertiden, hvor min daværende kæreste og jeg blev smidt ud af det lokale pizzeria, fordi kokken syntes, at det var klamt at se to queers kysse. Jeg ser det ikke længere som et uheldig møde med en kæmpe spade. For det er ikke et enkeltstående tilfælde, og andre rammes hårdere og oftere end mig.

Gennem mit aktivistiske arbejde er jeg blevet uddannet. Jeg har fået værktøjer til at bekæmpe diskrimination, sproget til at italesætte den og en viden, der gør mig vred. Jeg er vred over at leve i en verden, hvor *bøsse* stadig er et af de foretrukne skældsord, hvor transpersoners pronomener (det vil sige ord som *hen*, *han*, *de*, *hun*) ikke respekteres. Og jeg er vred over at leve i et land, hvor dobbelt så mange queers, sammenlignet med den resterende del af befolkningen, har overvejet selvmord. Den vrede over uretfærdigheden omkring os er der styrke i. Det er den, der får mig og en masse andre aktivister til at kæmpe. Og vi skal have vækket den vrede og kampgejst, hvis vi vil mobilisere flere unge. Vi skal vise og fortælle, at vi kan gøre en forskel. At forandring ikke

kun skabes på Christiansborg, men at den ofte starter med en ophedet diskussion mellem venner.

Jeg er overbevist om, at det er muligheden for meningsfuldhed, læring og fælleskab, der kan få de unge til at kaste sig ud i aktivistisk arbejde med liv og sjæl og et engagement så stort, at det blæser folk omkring dem omkuld. Jeg er sikker på, at det er muligheden for at kunne gøre en reel forskel og muligheden for at være en del af noget større, der har potentialet til at engagere flere unge. Spørgsmålet er, om vi er gode nok til at få gjort de unge opmærksomme på mulighederne for at arbejde med og kæmpe for noget, de brænder for. Og om vi er gode nok til at tage imod dem. Det er jeg ikke sikker på, og det er måske dér, opgaven ligger for os, der allerede er etablerede aktivister. Måske er vores opgave at oplyse og at gøre adgangen for nye nemmere. For jeg er helt sikker på, at hvis flere unge får muligheden og måske bliver lokket lidt, så vil vi se en masse engagerede hoveder kaste sig hovedkulds ud i aktivismen.

Giv agt, ungdom kræver magt

Af Martin Thing, formand for Danske
Gymnasieelevers Sammenslutning

Vores ungdomsgeneration i dag, år 2016, bliver tit portrætteret som selv-optaget. Vi har ikke noget oprør, som 68'erne havde det, og vi gider ikke engagere os i politik. Vi vil meget hellere drikke os fulde i Dyrehaven, tage selfies til Instagram og skrive om vores topkarakterer på Facebook. Sådan ser det i hvert fald ud, hvis man lytter til stemmerne i aviser og fjernsyn. Ikke engang til familiefesterne kan man undgå en kommentar *la ungdommen nu til dags...* eller *dengang jeg var ung, der...* Hvis man lytter til alt, man får at vide om sig selv som ung, bliver man meget træt, meget hurtigt. Vi har brug for, helt selv, at få lov til at skabe fortællingen om ungdommen. Vi har mange muligheder for at fortælle historier, skabe nye fællesskaber og vise vores engagement, og særligt takket være de nye digitale og sociale medier vi frekventerer, kan vi nå ud til mennesker, der for bare fem eller ti år siden var langt uden for rækkevidde. Det handler altså om at få sat det hele i gang.

Det store spørgsmål er, hvordan vi skal gøre det. Når jeg i løbet af de sidste år, hvor jeg har været aktiv i Danske Gymnasieelevers Sammenslutning, eller i dag som formand for organisationen, snakker med gymnasieelever, oplever jeg nogen gange, at der findes en opfattelse af, at politik er noget fjernt. At politik er noget, som det kun er bestemte mennesker, der kan lege med. Det er et massivt problem, hvis politik og samfund bliver så fjernt, at almindelige gymnasieelever, eller borgere i det hele taget, ikke kan se sig selv i det. En stor del af det at være engageret er, at man

investerer sig selv i det arbejde, man laver. Hvis politik kun er global økonomi og andre helt storpolitiske spørgsmål om verdensfred, ideologi og magtbalance, så står et stort flertal af mennesker, unge som gamle, af og efterlader politik til samfundsnørderne. For at man kan investere sig selv i politik, og altså være engageret, så skal politik komme tættere på hverdagen.

Når jeg besøger elevråd igennem mit arbejde i Danske Gymnasieelevers Sammenslutning, så fortæller de tit, at de ikke er politiske. Det undrer mig, for jeg er vant til at snakke om elevrådsarbejde som noget politisk i DGS, men det er klart, at hvis man ser politik som økonomi, ideologi og verdensfred, så ligger elevrådsarbejdet langt væk fra den definition. Til gengæld gælder det for alle elevråd, at når vi er ude for at snakke med dem om, hvad de laver, så bliver det altid politisk alligevel. Ligegyldigt om elevrådene arbejder med at skaffe bedre mad i kantinen eller for at få bedre vilkår for at aflevere lektier og opgaver, så er det politik.

Ofte er det nok at diskutere emnerne ti minutter med elevrådet, så opdager de selv, at det jo er et minifolketing på deres egen skole, som de er en del af. Den følelse jeg oplever, når et elevråd diskuterer på livet løs med udgangspunkt i deres egen hverdag på skolen, ti minutter efter at de har sagt, at de ikke var politiske, understreger en helt central pointe. Nemlig at de unge gerne vil engagere sig i politik, når de får lov. Vores ungdom er ikke selvoptaget og uengageret, vi er bare blevet

banket i hovedet med et billede af, at politik er noget helt andet, end det er. Vi har fået at vide, at politik er det, der foregår inde på Christiansborg, og ikke, at vi omgiver os med politik hver dag. Politik er altså kommet til at virke fjernt for mange, men vi har en masse at vinde ved at tage det ind i hverdagen igen.

Det er i de situationer, hvor vi lykkes med at gøre demokratiet nært, at man rigtig kan se engagementet i folks øjne. Det er den følelse, vi arbejder for at skabe sammen med vores medelever, når vi laver aktiviteter. Når det lykkes, så er der intet bedre. Sagen, engagementet og entusiasmen for at ændre noget kan tryllebinde hele elevråd, nogen gange hele skoler, hvis vi taler til en morgensamling. Det kan dog være svært, og det er naturligvis en længere kamp at politisere hverdagen, men på langt sigt kan vi vinde ungdommen tilbage på den måde. Engagement i hverdagens spørgsmål, altså hverdagspolitik, kan nemlig være første skridt mod dannelsen af nye politiske fællesskaber. Politiske fællesskaber, der kan samle unge, børn, voksne eller ældre, det er for så vidt ligegyldigt, ikke kun efter klassisk politisk overbevisning, men også efter engagement i enkeltsager. Fællesskaber, der nogle gange kan vare i årevis, og nogle gange kan vare en eftermiddag, men som har det til fælles, at de engagerer mennesker i vores samfund.

I vores organisation arbejder vi utrolig meget med udgangspunkt i fællesskaber. Vores erfaring er nemlig, at arbejdet i fællesskaber både styrker dem, der er med, og arbejdets kvalitet

og legitimitet. Et af de helt store fællesskaber, vi har indgået i, er Uddannelsesalliancen. Det er et fællesskab af mere end 40 forskellige organisationer, lige fra gymnasieelever hos os i DGS til unge elektrikere fra Dansk Elforbund og aktive i nødhjælpsorganisationen IBIS, som kæmper imod den samme sag, nemlig nedskæringer på uddannelse og SU. For vores organisation og de elever, vi har snakket med ude på gymnasierne, så betyder et fællesskab som dette, at man visualiserer bredden af den kamp, vi kæmper. De mange logoer på plakaterne betyder utrolig meget for legitimiteten af fællesskabet og kampen, men de betyder også noget langt vigtigere. De betyder nemlig, at alle, der indgår i fællesskabet, begynder at se sig om efter, hvordan de kan bidrage til den fælles sag.

Hvis man drager den fulde nytte af denne slags fællesskaber, så kan det skabe rigtig meget engagement. I løbet af de sidste år har titusindvis af gymnasieelever rundt om i landet vist netop dette engagement for at kæmpe imod nedskæringer. Deres elevråd har besluttet at kalde hele skolen til elevmøde. Det har været spændte elever, der er mødt ind i hundredevis om morgenen for at slå sig ned på gulvet i idrætssalen. Mange har vidst, hvorfor de sad der. Andre ville finde ud af det, når mikrofonen blev tændt og en elevrådsrepræsentant forklarede, at de var mødt ind for at stemme om at nedlægge undervisningen. Mange gange har den debat fundet sted, meninger er blevet stillet op mod hinanden og har dannet grobund for en afstemning. I ventetiden, mens

stemmerne bliver talt op, går snakken på livet løs. Om uddannelsesnedskæringer, om SU og om man skal nedlægge undervisningen for at tage til demonstration sammen i dag, d. 13. oktober 2016.

Uanset hvad udfaldet af afstemningen bliver, så betyder processen, at hele skolen udøver demokrati i mange former. Der er både samtale og diskussion, lige som Hal Koch ville have haft det, og der er en afstemning, som vi kender dem i dag, hvor alle kommer til orde. Alle gymnasiets elever får mulighed for at blive hørt, diskutere og stemme. Faktisk er det først herefter, at engagementet rigtig går i gang. På de fleste gymnasier findes allerede fællesskaber i form af udvalg og netværk, og hvis afstemningens udfald bliver et ja til at nedlægge undervisningen, går disse udvalg nu i gang med at arbejde. I kantinen på en af mine venners gymnasier har festudvalget arrangeret en quiz, hvor man kan tilmelde sig i par af to. Vinderholdet løber af sted med gratis billetter til næste fest. I vores billedkunstlokale på mit gamle gymnasium, Gefion Gymnasium på Østerbro, er skilte- og bannermalingen i fuld gang, og kreativiteten for slogans vil ingen ende tage. Min personlige favorit må være Harry Potter-referencen *This would never happen at Hogwarts*. På hele skolen engagerer eleverne sig både i forskellige aktiviteter og i fællesskabet med hinanden. Dagen på skolen slutter med en samling i idrætssalen, hvor det hele startede. Her uddeles skilte, flag og bannere til alle, og derefter fortsætter forsamlingen udenfor. På

Gefion Gymnasium venter den lastbil med musik og bannere, der skal lede denne lille del af demonstrationen ind til Rådhuspladsen, hvor skolen tilslutter sig de tusindvis af andre elever, studerende og andre borgere, der er mødt op til demonstrationen. På Faaborg Gymnasium venter bussen, der er klar til at samle de lokale demonstranter op og køre dem til Odense. Både i bussen og bag lastbilen med musik er stemningen på vej til demo fænomenal. Musikken spiller, kampråbene gentages igen og igen, så man er klar. Når eleverne ankommer til startstedet for de store demonstrationer, hvad enten det er i København, Odense, Aarhus eller Aalborg, mødes de af anlæg, der spiller højere end dem, de selv havde med. Forskellige bannere afslører, at både rivalgymnasiet, lærerne fra ens folkeskole og fagforeningens lokalafdelinger er dukket op.

Fra scenen til demonstration i Odense byder de velkommen til Amfipladsen. Der er få minutter til afgang, og pladsen er godt fyldt op. En gåtur gennem Odenses gader senere fortæller konferencieren, at næsten 4000 mennesker er mødt op alene i Odense. Demonstrationen i Odense er den største siden 2. Verdenskrig! Tilsammen er der 43000 deltagere i dagens demonstrationer i Aalborg, Aarhus, Odense og København.

Når taler og musik er slut, sidder følelsen af demonstration stadig i kroppen. Det fællesskab, der opstår, når man står sammen med de andre, som er vidt forskellige fra én selv

- sammen med folkeskoleeleven, den pædagogstuderende, murerlærlingen, det midaldrende ægtepar, der kunne være ens forældre - som alle er mødt op af akkurat samme årsag, er ret unikt. Fra vores side af skrivebordet inde hos DGS vidner det også om, at fordommene om vores generation er forkerte. Vi har masser af interesse i samfundet. Vi engagerer os en masse, både i hverdagen og til enkelte, store events. Demonstrationer er et redskab i vores værktøjskasse, som nærmest altid er en sikker vinder, når det handler om at engagere gymnasieelever. På dagen, hvor der er demonstration, er det nemlig oplagt at lave elevaktiviteter - paneldebatter, aktioner, stormøder og nogen gange undervisningsnedlæggelser. Vores udfordring er nok, snarere end egoisme, at vores generation er mere kritisk, end de var i '68. Vi har ikke nogen Vietnamkrig, som vi kan give skylden for alt. Vi har til gengæld den politik, der bliver ført, at engagere os i, og det gør vi så.

Når vi snakker engagement, så skal vi huske, at engagement har mange ansigter. Lave medlemstal i ungdomspartierne betyder ikke nødvendigvis, at engagementet er lavt, blot at engagementet søger nye udfordringer. Udfordringer, der sprænger rammerne for ungdomspartier såvel som for organisationer som min egen. Unge engagerer sig i ungdomsråd i deres kommuner, som frivillige i nødhjælpsorganisationer, som mentorer for asylansøgere og som festarrangører på lokale festivaler og musikspillesteder. Det er ikke et nederlag for de traditionelle organisationer, det er såmænd også bare en ny udfordring

for os. Ligesom til undervisningsnedlæggelserne skal vi samarbejde med de fællesskaber, der allerede findes.

Jeg håber, at jeg aldrig bliver den voksne, der snakker om *de gode, gamle dage* til familiefesterne. Jeg håber, at jeg ikke vil bruge den slags historier til at nedgøre fremtidens ungdomsgenerationer. Jeg håber derimod, at jeg vil kunne være stolt af min egen ungdom uden at nedgøre den nye ungdom ved at kalde den selvoptaget og doven. Jeg er faktisk også sikker på, at der er rigtig meget håb for fremtidens ungdom. Ungdommen er nemlig unik, fordi det er her, man tager chancer, er idealistisk og siger præcis, hvad man mener. Vi skal sørge for at give ungdommen plads til at vise sig frem, men også give den plads til at tage fejl. Det er netop her, at organisationslivet er vigtigt. Vi skal i organisationer som DGS gå forrest i at være talerør for ungdommen. Hvis ikke vi går forrest og tager ansvar for at give ungdommen plads i samfundet, så skaber vi en ungdom, der hverken kan eller gider engagere sig i samfundet, og det vil i sidste ende være fuldstændig ødelæggende. Ikke bare for ungdommen selv, men for hele samfundet.

Vil de unge Europa?

Af Emil Drevsfeldt Nielsen og
Narcis George Matache, formand og politisk
næstformand for Europæisk Ungdom Danmark

Samfundet har ændret sig markant i løbet af det sidste årti. Digitalisering, iPhones, apps og trådløse forbindelser. Tid og sted er ikke længere to sammenhængende faktorer. Vi kan være flere steder samtidig, og vi kan være online 24/7. Verden ændrer sig, og dermed ændrer kulturer sig. Forudsigelighed og gentagelighed er ikke længere en del af samfundets mønster. I hvert fald ikke når det kommer til de nye generationer. Udviklingen går stærkt.

Forandringen i samfundet og særligt blandt unge mennesker har haft en enorm betydning for Europæisk Ungdom. Fra en storhedstid i 1990'erne, hvor Europa og verden mente, at freden nu endelig var kommet til det europæiske kontinentet med Murens fald og Sovjetunionens sammenbrud. Nu skulle det europæiske folk forenes, og grænserne skulle fjernes. Denne positive fortælling om et freddens Europa, om et Europa samlet i EU, i en stadig tættere union blandt befolkningerne i Europa. Denne fortælling og denne tro, som mange unge tidligere har haft på fremtiden, har det seneste årti med endeløse kriser definitivt gjort en ende på. Finanskrisen, der eskalerede i 2008, udviklede sig til gældskriser i mange sydeuropæiske lande, til en terrorkrise, flygtningekrisen og nu en legitimitetskrisen for det etablerede system i Europa. Tænk bare på Brexit og på det amerikanske præsidentvalg. Det har for Europæisk Ungdom ændret verden, og det har ændret vores medlemmers syn på verden. Europæisk Ungdom er skabt som et tværpolitisk forum, hvor venstre- og

højreorienterede kan mødes og diskutere visionerne for Europa og for vores fælles fremtid. Også internationalt med andre unge, der også tør drømme på Europas vegne. Men det seneste årti, fyldt med kriser, har gjort det enormt svært for Europæisk Ungdom at være dette tilholdssted for unge europæiske idealister. Som kriserne kom, kort efter østudvidelsen i 2004, startede en historisk nedgangsperiode for mange ungdomsorganisationer, herunder særligt Europæisk Ungdom. Vi var ikke i stand til at håndtere denne ændring i samfundet og se de konsekvenser, de store samfundskriser havde for de unge. Kun takket være en håndfuld unge igennem de sidste år er det lykkedes at holde Europæisk Ungdom i live med ganske få hundrede medlemmer.

Den europæiske drøm, om man vil, havde og har svære vilkår i Danmark. Vi måtte gøre noget. Unge var ikke som før, de kommer ikke af sig selv, fordi de tror på noget bestemt. Forandringen i samfundet, hvor tid og sted er blevet fragmenteret, har skubbet på denne udvikling. Unge, der er født i den digitale tidsalder, har flere digitale end menneskelige relationer. Det personlige nærvær er i høj grad blevet erstattet med et digitalt pres, hvor ensomheden og stress for unge er mere reglen end undtagelsen.

De store samfundskriser, der har accelereret denne udvikling, skyldes i store træk de grundlæggende vilkår, vi alle lever under i dag, nemlig globalisering og frihandel, hvilket har ført til markant øget konkurrence mellem

unge. En konkurrence vi oplever om at få det bedste og fedeste job. Hvis overhovedet et job. Dette er en oplevelse, mange unge sidder med, en opfattelse af en konstant mangel på job og dermed en konstant usikkerhed om, hvorvidt det er muligt at finansiere sit liv i fremtiden. Dette er som udgangspunkt ikke en ny problematik. Ungdomsgenerationer har altid haft et eller andet problem med at komme ind på arbejdsmarkedet, men det globale pres, der er kommet via frihandel, fri bevægelse, digitalisering, sociale medier, ophøret af tid og sted. Dette har for unge generelt betydet et enormt fokus på optimering af CV, søgen efter den gyldne idé som iværksætter eller, for en række unge, følelsen af, at der alligevel ikke er nogen jobs derude, hvorfor man lige så godt kan give op.

Det er vores oplevelse, at de nuværende generationer, der er kommet ind på jobmarkedet, ikke var underlagt samme pres fra en digital og globaliseret verden. Det har betydet, at de mere legitimt kunne bruge tid på frivilligt engagerende arbejde og samtidig være sikre på at få et job, når de var færdiguddannede. Uagtet hvordan man ser på udviklingen de sidste mange år og forklaringen på denne, så er frivilligt, socialt og politisk arbejde under et andet pres end tidligere. For Europæisk Ungdom er det blevet et grundvilkår, at vi konkurrerer om de unge med for attraktive praktikstillinger, undervisning, gode studiejobs og andet, som unge mennesker tager sig til. Vi konkurrerer om deres tid og deres gunst i håbet om, at de vælger os til. I høje-

re grad end tidligere vælger de os til ud fra et jobperspektiv. Nødvendigtvis ikke fordi de har en indre lyst og engagement til at ændre lokalsamfundet eller verden.

Dette er den virkelighed, vi befinder os i. Med for få medlemmer de sidste år som konsekvens af globaliseringens pres og det faktum, at vi arbejder med EU. Et tema, der for mange føles meget menneskefjernt, kalder på handling. Vi forsøger hos Europæisk Ungdom at vende skuden, eller rettere: at tilpasse vores organisation, så vi er i stand til at modstå de mange udfordringer, vi står overfor. Vi forsøger at imødekomme de problemer, mange unge står overfor, netop ved at kombinere det frivillige arbejde og CV-plejen. Det virker måske en smule paradoksalt, men det er vores overbevisning, at vi dels bliver bedre borgere, arbejdere og medlemmer, hvis vi konstant søger at give noget tilbage til samfundet, samtidig med at vi udvikler os selv.

Netop for at imødekomme de problemer, vi som unge står overfor, har vi hos Europæisk Ungdom forsøgt at ændre opfattelsen af det frivillige arbejde. Ved at fremhæve de åbenlyse fordele man får ud af medlemskabet, som netop taler til unges aspiration. Det er dog svært at skære alle over én kam, folk er forskellige, og dertil kræves mange forskellige løsninger. Et vigtigt redskab til at få unge til at deltage er dog, at vi som organisation tydeliggør de kompetencer, man tilegner sig som frivillig. Vi hjælper dem med at udvikle kompetencer til at komme foran i køen. Om

det så er at arrangere små møder med en oplægsholder, til en stor international debat, en konference, en billig studietur eller træning i at skrive læserbreve eller ansøgninger til job og projektpuljer. Der er mange ting, som vi organisationer laver, som vi kan sælge os selv på. Vi giver unge muligheden for at prøve og blive endnu bedre til det, de synes er spændende. Samtidig er det enormt vigtigt, at de unge opdager det sociale og aktivistiske miljø, som ligger gemt i organisationen. Her er nemlig plads til udfoldelse, til leg, til morskab, til politisk diskussion, plads til at fejle. Og prøve igen. For det er nemlig det vigtigste, at vi gennem vores samvær med andre opdager glæden ved fællesskabet. Det er således tosidet og måske en smule paradoksalt at være medlem af Europæisk Ungdom. Når lysten til at være med og bidrage optræder samtidigt med behovet for selvpromovering, og nogen vil endda kalde det CV-rytteri, handler det fra foreningens side om at balancere dette.

Men hvad gør man, hvis man intet har at tilbyde sine medlemmer, hvis nogen medlemmer? Dette har været en prøvelse og er fortsat en prøvelse for en række lokalafdelinger i Europæisk Ungdom. Det er først og fremmest nødvendigt at opbygge en form for kapacitet, ikke bare nok engagement og lyst, men også faglig viden er nødvendigt. Eksemplet bygger på, at Europæisk Ungdom har udviklet sig til et såkaldt *house brand*, hvor mange forskellige interesser og faggrene er samlet, hvilket betyder, at aktiviteter og medlemmer spænder vidt.

Fra at bestå af måske lidt for faste rammer har vi gjort det muligt for vores medlemmer med meget forskellige udgangspunkter at mødes i vores forening om forskellige emner. Alle med det fælles udgangspunkt, at vi er europæere og ønsker et stærkt samarbejde i EU. Et godt eksempel er vores grønne aktivister, hvor vi har gjort det muligt at samle ressourcer, personer og penge for at lave arrangementer med en grøn dagsorden, og hvor det har været naturligt at få folk uden for vores organisation til at melde sig ind på grund af det specifikke emne. Et andet eksempel er unge mennesker med særlig interesse for de kreative fag. Vi har samlet en gruppe af dem under vores navn, hvorigennem de så har diskuteret, øvet og fremstillet kunst, som efterfølgende er blevet vist på udstillinger i Danmark og i Europa. Gennem vores organisation har de samlet sig og produceret kunst til samfundet. Vi har givet dem en platform for at gøre det, de er bedst til, og samtidig er de blevet en del af os, så de bidrager også til vores sag. De kan samles hos os, under vores *house brand*, under en fælles, proeuropæisk paraply, som de så giver tilbage til i form af engagement og frivilligt arbejde i andre sammenhænge.

Nogen vil mene, at vi med dette træk udvider det at være Europæisk Ungdom, og at vi misser vores hovedmål, nemlig et Danmark, der er fuldgældigt medlem af EU. Men netop ved at lade andre end universitetsstuderende, ofte statskundskabsstuderende eller andre samfundsvidenskabelige studerende, komme ind i vores forening, har dette givet inspiration

til nytænkning. De grønne aktivister, eksempelvis, har således bidraget med kreative kampagner om miljøet og den grønne omstilling. Naturligvis med en EU- eller Europa-vinkel. Hvilket er fordelen ved vores forening, da der ofte er et europæisk perspektiv på mange af de problemstillinger, vi oplever i vores samfund, både lokalt og nationalt. På trods af en brændende passion for enkelte emner er det lykkedes under vores paraply at styrke lysten og behovet for at høre til et sted mange gange. Det har således resulteret i fantastiske input til den videre udvikling af foreningen, både politisk og organisatorisk.

Omstruktureringen har også haft en effekt på selvstændiggørelsen af vores unge medlemmer, hvor nye ungdomsledere opstår og initiativerne vokser frem. Tilskyndelsen til at eksperimentere med idéer og en accept af fiasko har øget engagementet fra almindelige medlemmer. Det har givet dem et mere stressfrit og komfortabelt miljø væk fra CV-rytteri og karrierebygningen, som foregår på studiet og mange andre steder.

Hvis vi ser bort fra det ovenstående: den mindre rigide organisationsform, strukturering af medlemmer i mindre grupper, diversificering i medlemmers interesser og interessefællesskaber, tiltrækning af niche-aktiviteter og en øget selvstændiggørelse, er det vigtigt at understrege en betydningsfuld faktor for alle sociale og frivillige foreninger. Nemlig det sociale samvær i den virkelige verden. Udvækslinger af meninger, erfaringer, diskussio-

ner i samme fysiske rum på samme tid skaber stærke sociale bånd, som er værdsat af de fleste medlemmer, og det er formodentlig hovedårsagen til den vækst, vi hos Europæisk Ungdom oplever. At føle sig tryk, omgivet af bekendte, venner, tætte venner og ja, endda kærlighed. Det skaber stabilitet, tillid og en tro på en bedre fremtid. En tro, som over dobbelt så mange unge mennesker i dag tager del i, i forhold til for få år siden, og som netop har sikret en økonomisk og organisatorisk overlevelse de næste mange år.

Der er brug for unge, der vil Europa og vil verden. Og der kommer flere af os i disse dage. For vi er en generation af unge, der vil et forpligtende fællesskab i Europa. Hos Europæisk Ungdom er vi klar over, at vi er på dybt vand med mange både sat i søen. Vi har mange idéer i gang, og vi er heldigvis flere end tidligere, der vil løfte den opgave og ånd, som tidligere har huseret i vores forening. I modgang kommer fremgang, når verden bliver mere nationalistisk, mere snæversynet og mindre på alle måder, så er det, at vi frivillige foreninger skal være et rum for mangfoldighed, lighed, håb, kærlighed og tro på en bedre fremtid for alle unge, både i Danmark og i resten af Europa.

Med fællesskabet som drivkraft

Af Ela Acar, formand for Djøf Studerende

Det store spørgsmål om, hvorfor og hvordan man er frivillig, findes der mange teorier om. Mit udgangspunkt tager afsæt i mig selv og min historie ind i en verden af frivillighed. Jeg er formand for Djøf Studerende og startede med at være en del af Djøf lang tid før formandsposten. I dag har jeg uden tvivl fået Djøf ind under huden og brænder for den faglige organisation og dens virke. Hvad drev mig ind i Djøf? Djøf er er faglig organisation, der organiserer 90.000 medlemmer, heriblandt jurister og statskundskabere, sociologer og andre samfundsvidenskabelige kandidater og studerende. Delforeningen Djøf Studerende organiserer over 23.300 medlemmer og varetager deres økonomiske, faglige og sociale interesser, som retter sig mod et Djøf-arbejdsmarked.

Da jeg første gang stødte på Djøf, var jeg ny-startet på erhvervsjura-studiet og lige flyttet til Aarhus. Jeg er født og opvokset i Randers, så det at skulle bo i en storby var for mig et nyt kapitel i mit liv. Alle omgivelserne var nye, både i byen og på studiet. Jeg skulle integres i nye miljøer, hvor omdrejningspunktet var mit studium og min fremtid. Som ny studerende deltog jeg i mit første studenterarrangement, hvor jeg mødte nogle andre unge frivillige, som kom fra Djøf Studerende. De havde arrangeret et event om karriereveje, som talte ind i det, jeg interesserede mig for, nemlig fagfællesskabet. Jeg var nysgerrig og søgte et fællesskab, for der var ikke meget fagfællesskab at hente på mit studium. Det var meget præget af, at folk havde nok i sig selv og

deres egen uddannelse. Jeg fandt mig aldrig rigtigt til rette i en studiegruppe eller med en læsemakker. Det betød, at jeg manglede et netværk at kunne sparre med om alt fra udfordringer på studiet, generel studieteknik til den gode guide til Aarhus by som tilflytter.

Det overvældede mig, at det var studerende, der i deres begrænsede fritid havde stablet projektet på benene og i fællesskab havde skabt værdi for sig selv og deres medstuderende. Det var dét netværk, som jeg først blev grebet af. Det næste, der trak i mig, var personer. Det er noget af det mest lokkende, som jeg har oplevet, at blive mødt af en gruppe unge, engagerede ildsjæle, som var så forskellige i alder, uddannelse og baggrund, men alle forenet i et ønske om at tage ansvar og være sammen. Det vigtigste for alle var, at der netop var plads til forskellighederne, og at det var denne diversitet, der afspejlede det ansvar, man havde lyst til at påtage sig. At jeg som erhvervsjurastuderende samarbejdede med en kommunikationsstuderende om et arrangement, hvor vi gjorde brug af hinandens viden og erfaringer, var det fællesskab, jeg blev grebet af, og som førte til, at jeg begyndte mit studieliv i Djøf-fællesskabet. Et fællesskab, der alene byggede på engagement og ønsket ambitionsniveau.

Det gik hurtigt op for mig, at det, jeg lavede, var mere end bare at være en del af noget. Jeg udførte et stykke arbejde, og derigenem opbyggede jeg kompetencer inden for projektledelse, strategi, markedsføring og

kommunikation, som jeg aldrig vil kunne få på mit studium. Så fra at frivilligheden lå i fællesskabet alene, blev det også konkret for mig, at det frivillige arbejde var med til at udvikle mig, samtidig med at det gav en værdi for andre. Det frivillige arbejde handlede således ikke kun om at gøre noget for andre, men lige så vel blev jeg bevidst om min egen udvikling, hvilket motiverede mig til at få flere ombord.

For mig og dig eller dig og mig

Dobbeltheden i at frivillighed ikke kun ligger i det, som jeg gør for dig, eller det, som det giver mig, gør, at frivillighedsfællesskaber skal kunne rumme åbenhed og frihed, samtidigt med at det er i en ramme for en sag. I Djøf Studerende har vi i de sidste tre år arbejdet med værdierne åben, attraktiv og udviklende. Det skal være nemt at være med i Djøf Studerende, og der skal være frihed til at vælge, hvor meget og hvor længe man er med. Rammerne skal være attraktive, der skal være ressourcer og frihed til, at de frivillige kan tage ansvar og sætte deres eget præg på aktiviteter. Ressourcerne må ikke være for bundne, da det attraktive også er i at finde på og skabe. Derfor er det afgørende, at de frivillige har frie rammer til at forme deres aktiviteter. De beslutningsmuligheder, de frivillige har, må ikke ende med en afgørelse om, hvorvidt der skal være kylling eller skinkesandwich til et arrangement.

Den sidste værdi er *udviklende*. Hvad får man ud af at være med? I Djøf Studerende abonnerer vi ikke på en enstrenget, altruistisk tanke om, at frivillighed alene er det større godes skyld.

Vi tror på, at hvis frivillighed skal akkumulere sig, må det give noget til individet. Det er ikke et enten-eller, men et spørgsmål om at udfolde en frivillighed, der både gavner det fælles gode og styrker den enkelte som to sider af samme sag. Vores frivillighedskoncept trækker på en klassisk forestilling i fagbevægelsen, nemlig at individet og fællesskabet ikke er hinandens modsætninger, men forudsætninger. Det betyder, at individet ikke styrkes bedst gennem en belønningskultur med eksklusive goder, der skaber afstand til de ikke-udvalgte. Det handler i stedet om at fokusere på de faglige og sociale kompetencer, man får med som frivillig. Det er nyttigt at angive på CV'et, at man har været projektleder for et arrangement, eller at man har stået for ekstern kommunikation til et event. Det er også nyttigt for dem, man har gjort det sammen med og for.

I min tid som frivillig prøvede jeg som projektleder kræfter med arrangementet *Hverdagsjura*, der blev en succes for både deltagerne og for mig som ny projektleder. Arrangementet ville omsætte noget så nørdet som paragrafer til hverdagsprog inden for retsområderne lejeret, ansættelsesret og skatteret. Arrangementet samlede 130 studerende på tværs af studieretninger, og det var superfedt at mærke interessen og nysgerrigheden blandt de fremmødte. Det var samtidig en udfordring at sidde med så stort et ansvar samt at sikre, at deadlines og aftaler blev overholdt. Som frivillig oplever man, at engagementet og viljen er afgørende for de projekter, man ender med. Det gav mig drivkraft til at styrke fællesskabet

i netværket endnu mere og motivere nye studerende til at være med, og efter 1½ år blev jeg derfor netværksformand.

Rammer og tillid

Det kræver noget af organisationen at styrke den enkelte, samtidig med at fællesskabet styrkes. I Djøf Studerende arbejder vi med tre årlige sammenkomster, hvor frivillige fra hele landet møder hinanden og udveksler erfaringer. Der er fokus på et tværfagligt tema, som de studerende kan bruge i deres egen udvikling og i arbejdet med aktiviteter. Det kan være konkrete egenskaber som *præsentationsteknik* eller samfundsrelevante tematikker såsom *hvordan ser fremtidens arbejdsmarked ud?* Det betyder noget, at du kommer hjem fra en Djøf-weekend med oplevelser, der også giver mening i andre henseender af dit liv, så frivilliglivet ikke bliver en parallelvirkelighed. Det handler selvfølgelig også om at holde en kæmpe fest, danse og nyde, at der er andre, som også gerne vil være med i Djøf.

Djøf består af et stort sekretariat af djøfere, der glædeligt udarbejder et Excel-skema for, hvornår julefrokosten skal være, hvilken øl der skal på bordet eller hvilke slags aktiviteter der kunne udbredes og være fordelagtige. Vi har valgt at lave rammerne så frie som muligt. Vi oplever, at den bedste form for frivillighed kommer af tillid til engagementet. Derfor har vi i Djøf Studerende valgt at stille en pose penge til rådighed, som kan søges af studerende, som er medlem af Djøf. Man behøver ikke at være en del af et fast netværk, som ofte mødes

og planlægger fælles aktiviteter; man kan også bare have en god idé, som for eksempel et arrangement om memoteknik og sundhedstrends. Det afgørende er, at der stilles midler til rådighed, som bruges af medlemmer til at skabe værdi for medlemmer. Djøfs rolle som faglig organisation for en stor gruppe studerende betyder, at det er afgørende, at vi i Djøf Studerende understøtter aktiviteter, der afspejler aktiviteter, der er målrettet studentermedlemmerne. Derfor sætter vi rammen for, hvad der bliver ydet støtte til ved hjælp af tematikker. Temaerne favner bredt såsom *trends, teori til praksis, karriere og politik*. De giver plads til fortolkning og rummer derfor mange forskellige aktiviteter. Vi har principper om, at arrangementer skal være åbne og ramme flest mulige medlemmer. Studieture eller vinklubber for fem personer er ikke okay.

Balancen mellem faste rammer og tillid er svær. Er man en bedre frivillig, fordi man lægger mere tid eller er en del af noget fast? Eller har det lige så stor værdi, at man er med, når lysten rammer én? For mig er der ingen tvivl om, at hvis frivillighed skal bestå i en verden, hvor kravene til studerende hele tiden bliver mere komplekse, skal der være rummelighed i organisationerne til, at det er lysten og ikke pligten, som styrker frivilligheden. Frivilligheden er efter min mening midlet til at gøre en forskel for sig selv og for andre.

Flere unge i samfundsaktiviteter

Hvis flere unge skal med, kræver det, at retorikken ikke går på, at de unge *skal* med. Min

erfaring er, at unge er med eller gerne vil være med. Generation Z, som lige nu studerer på landets universiteter, er vokset op med et mangefold af fællesskaber. Unge søger fællesskab, dyrker fællesskab og har mange af dem. Det handler om at lade adgangen til fællesskabet være tilgængeligt på flere forskellige platforme. Som fagorganisation skal vi være villige og modige til at sætte tærsklen for det at være med så lavt, at man kan trille ind og ud af aktiviteterne. Man behøver ikke at sige ja til det hele. Der er plads til nødhjælpsarbejde i dag og aktivisme i fagfællesskabet i morgen. Der skal nok være dem som mig selv, der ikke kan lade være med at være med hele tiden og til sidst har Djøf-poloen liggende under hovedpuden. Det vigtige bliver ikke at gradbøje værdien af frivillighed, så jo mere aktiv man er, desto bedre frivillig er man. Lad dem med energien komme til fremfor at pace en speciel adfærd frem. Man skal som organisation turde at lade falde, hvad ikke kan stå selv. Der kommer nyt til, som giver værdi til de mange. Det er den tro, vi har på de studerende, på fællesskabet og på engagementet. Troen, jeg som formand har, når jeg har til formål at udbrede kendskabet og mulighederne ved at engagere sig i fællesskabet og de værdier, det bringer til de mange og til den enkelte.

Fællesskabet er i dag mit hjertebarn. Jeg er ikke længere så ofte at finde, når lokaler skal lejes, barplanen lægges eller oplægsholderen bookes, da jeg som formand for Djøf Studerende i dag har fokus på at påvirke de livs- og uddannelsesvilkår, studerende har.

Aktiviteterne kan antage mange former, men uanset om opgaverne er at sikre et veludført arrangement eller at møde politikere på Christiansborg om uddannelsesbesparelser, er min drivkraft den samme: Jeg gør det, fordi jeg er overbevist om, at studietiden til tider er altopslugende, hvilket gør, at studerende ikke har blik for fællesskabet. Jeg tror på, at fællesskaber er med til at skabe frirum i løbet af det hårde studieliv. Og jeg har selv erfaret, hvordan jeg selv dannes og formes af fællesskab og omvendt også selv sætter mit præg på det. Jeg håber, at mange studerende forstår muligheden i at engagere sig, da det er en del af den personlige og faglige udvikling. Det kan aldrig erstattes af hverken 12-taller eller det bedste studiejob. Fællesskabet peger netop ud over dig selv og det ofte lidt snævre syn på personlig succes ved både at bestå af de andre og dig. Derfor lyder mit opråb: Vær med, vær en del af dit studieliv, vær med til at forme det og gøre det sjovere ved at engagere dig, hvad enten det er i studiegruppen, din studenterforening eller i et netværk. Studietiden er benhård, og forventningerne er høje. Men husk, at dit studieliv mest af alt er et læringsforløb, hvor dit frivillige arbejde bør udgøre en del af dit fundament.

Mennesket i fællesskabet

Af Sigrid Stilling Netteberg, formand for
Sammenslutningen af Unge Med Handicap

Hvis du havde spurgt mig for ti år siden, ville jeg have forsvoret, at jeg nogensinde ville engagere mig handicap-politisk. Ikke fordi jeg ikke havde lyst til at engagere mig politisk eller i andre samfund-sengagerende aktiviteter. Jeg var blandt andet formand for Operation Dagsværk på mit gymnasium i 3.g. Jeg skulle bare ikke have noget med handicapdelen at gøre. Gennem hele mit liv har jeg været en del af det ordinære system: almindelig vuggestue, børnehave, folkeskole, efterskole, gymnasium og universitet. I dag ville man nok kalde mig for et inklusionsbarn. Den gang hed det bare *enkeltintegreret*. Det var så vigtigt for mig, at min rollator, mine usikre ben og langsomme højre arm ikke kom til at definere, hvem jeg var. Det var så vigtigt for mig at skabe fortællingen om, at jeg først og fremmest er Sigrid, et menneske, der har et handicap, og ikke være handicappede Sigrid. Jeg ville bare være mig, og jeg opfattede ikke mit handicap som en del af mig, jeg ville ikke have det til at være en del af min identitet. Det var blot en byrde jeg skulle bære, som min rollator var et dagligt bevis på.

Hvorfor mon jeg havde det sådan? Måske fordi mit handicap var det, der gjorde, at jeg har følt mig anderledes, det, der har gjort, at jeg i mange år ikke følte mig som en del af de sociale fællesskaber, jeg indgik i. Jeg følte mig ikke rigtig berettiget til en plads dér. Jeg var jo den besværlige, hende, der skulle have lidt ekstra hjælp, og som nogle gange var årsagen til, at en skoleudflugt eller lignende skulle laves

om, så jeg kunne være med. Jeg følte ikke, at fællesskabet kunne bruge mig til noget, jeg var bare besværlig. Det blev heldigvis bedre med årene, og både på min efterskole og højskole mødte jeg åbne, tolerante fællesskaber, der gjorde, at jeg turde sætte mig selv i spil og tro på, at jeg havde noget at bidrage med.

Jeg har også fundet ud af, at jeg bestemt ikke har været den eneste, der har følt mig anderledes og udenfor. Jeg har fundet ud af, at den oplevelse mere eller mindre er gældende for alle unge. Det er en del af den søgende identitetsproces, som alle gennemgår: Du forsøger at finde dig selv, mens du balancerer mellem håbet om at være unik og angsten for at være anderledes. Det er et grundlæggende paradoks, at alle føler sig anderledes af den ene eller den anden grund; der er bare ingen, der tør indrømme det af frygt for at blive ekskluderet fra fællesskabet. Men tænk hvis vi gjorde det, så ville vi finde ud af, at det at føle sig anderledes er den allermest normale tilstand, der findes.

Da jeg kom frem til de erkendelser og begyndte at hvile mere i, hvilken person jeg er, så var det, som om jeg godt turde se mit handicap i øjnene, nærme mig det og lade det blive en del af mig, som stadig er forbundet med stor smerte, men det er en smerte, jeg har lært at leve med som så meget andet. Jeg fandt ud af, at jeg kunne bruge det til noget konstruktivt, jeg kunne bruge mit engagement til at få lov til at gøre en forskel og samtidig som en slags personlig erkendelsesproces.

At føle sig berettiget til fællesskabet

Jeg kunne altså først finde ud af at engagere mig i samfundsrelaterede aktiviteter, da jeg lærte, at jeg var berettiget til at tage del i fællesskabet, at jeg godt kunne og måtte sætte mig selv i spil på trods af mit handicap. Derfor er jeg også af den overbevisning, at nøglen til at få flere unge med handicap til at deltage i samfundsrelaterede aktiviteter er at få flere til at føle sig berettigede til at indgå i sociale fællesskaber. Mange af de unge med handicap, jeg har mødt gennem mit arbejde, er dybt engagerede i det frivillige arbejde, de laver, men jeg har også set mange, som ikke gør, som ikke mener, at de har noget at tilbyde og bidrage med, og derfor ikke ser nytten i, hvorfor netop de skulle engagere sig. Det er dem, vi som samfund har et ansvar for at favne, det er dem, der skal finde ud af, at de selvfølgelig kan gøre en forskel, fordi de er dem, og fordi vi har brug for netop deres unikke perspektiv.

At bygge stærke fællesskaber er alles ansvar

I min optik skal vi arbejde på at nedbryde to barrierer, der i dag står til hinder for, at unge og børn med handicap føler sig berettigede i samfundet. Det ene er at arbejde for, at de samfundsrelaterede aktiviteter er åbne nok til at kunne rumme unge med handicap, og her tænker jeg rummeligt både i fysisk og i åndelig forstand. På den anden side ligger der også et arbejde i at få nogle unge med handicap til at turde tro på sig selv så meget, at de mener, at deres arbejde er berettiget i samfundsrelaterede aktiviteter.

Jeg tager fat i den fysiske tilgængelighed først. De fysiske rammer kan være en udfordring. Især hvis du har en fysisk funktionsnedsættelse, kan det være svært at deltage i aktiviteter, hvor der for eksempel er mange trapper eller som foregår over store afstande, hvilket kan besværliggøre deltagelsen og derfor være en stopklods for mange. Det kan gøre, at mange ikke har mulighed for at deltage og bidrage til fællesskabet. Jeg er godt klar over, at det kan virke uoverskueligt at skulle lave den helt store ombygning af sine lokaler, bare fordi en enkelt ung eller et barn har brug for det. Men tit kræver det ikke det store. Ofte er det, der kræves, blot en åbenhed og en vilje til at tænke løsningsorienteret.

Social tilgængelighed

Det betyder, at det ikke kun er fysisk tilgængelighed, der er afgørende for, at børn og unge har mulighed for at deltage på lige fod med andre. Der er også mange unge, der har psykiske sårbarheder, usynlige handicaps, som skaber barrierer, som ikke kan fikses med en rampe eller et handicaptoilet. Det handler i lige så grad om en rummelig kultur og en rummelig indstilling og tålmodighed. Derfor arbejder vi i SUMH med begrebet social tilgængelighed. Den sociale tilgængelighed siger noget om, hvorvidt den unge har mulighed for at blive en del af det sociale fællesskab i en forening, fritidsklub osv. Den beror i høj grad på omgivelsernes indstilling og bevidsthed og hvilke stereotyper og fordomme der lever i det fællesskab, som den unge skal være en del af. Den sociale tilgængelighed er afhængig af den rummelighedskultur,

der hersker i de sociale fællesskaber. Helt konkrete tiltag kan være, at man tager hensyn til, at unge med psykiske sårbarheder måske har brug for at gå for sig selv en gang imellem under aktiviteterne, da mange mennesker kan virke overvældende for nogen. Det kan være, at man sørger for at fortælle om dagens aktiviteter på forhånd, så den unge med fysisk funktionsnedsættelse eller psykisk sårbarhed kan planlægge, hvordan hun eller han bedst deltager i aktiviteten ud fra egne præmisser. Information er langt hen ad vejen det vigtigste, når det handler om både fysisk og social tilgængelighed.

Min erfaring er, at det vigtigste ikke er at kunne deltage i det hele; det vigtigste er at blive accepteret af og i fællesskabet. Derfor er det afgørende, at omgivelserne møder den unge med positiv nysgerrighed og en tilgang, blotet for berøringsangst, hvis et barn eller en ung skal indgå i et nyt fællesskab. Som alle andre er man nervøs for, hvordan det nye fællesskab mon tager imod én. Man har bare den ekstra dimension, at man også er nervøs for, hvordan fællesskabet tager imod ens handicap.

Et fællesskab med plads

Hvis det skal lykkes for en ung med handicap at indgå i et fællesskab, er omgivelsernes reaktioner som sagt vigtige, men det er lige så vigtigt, hvordan den unge selv møder sine omgivelser. Det kræver, at den unge sætter sig selv i spil i fællesskabet og selv tager sin plads.

Det bringer mig videre til den anden barriere. Unge med handicap egen tro på og viden

om, at vi kan lave frivilligt, socialt arbejde. En af grundene til det er, at der er rigtig mange voksne rundt om de unge, der ikke tror på, at vi kan indgå i samfundsrelaterede aktiviteter på lige fod med alle andre unge. Det er desværre min erfaring ud fra de projekter, vi har lavet i SUMH, at for eksempel lærere på særligt tilrettelagte ungdomsuddannelser, kaldet STU, og medarbejdere på bosteder er af den opfattelse, at deres unge er modtagere af frivilligt arbejde og ikke kan være udøvende selv. Det er en opfattelse, som vi må arbejde på at ændre, da vi desværre oplever, at det udgangspunkt internaliserer sig i nogle af de unge og bliver en del af deres selvbillede. De fordomme må vi have gjort op med.

Jeg ser også mange forældre pakke deres børn alt for meget ind i vat og skærme dem for verden – i kærlighedens navn. De skærmer dem fra potentielle nederlag, de fjerner hver sten på vejen, så de unge ikke falder. Det betyder, at de aldrig lærer, hvordan man rejser sig og kommer videre.

Resultatet er, at mange unge ikke tør engagere sig, mest fordi de ikke føler sig ansvarlige over for det samfund, de lever i, og det er blandt andet, fordi samfundet aldrig har givet dem et ansvar, så de tror ikke, at de er berettigede eller værdige til at tage det.

Repræsentationen

Dybest set handler det om, at vi skal skabe forståelse på tværs af hinandens liv. For skaber vi forståelsen, så skaber vi også rum til alle i

et fællesskab, hvor ingen føler sig anderledes. Min oplevelse var at føle mig ekskluderet fra fællesskaber på grund af en anderledeshed, jeg ikke kunne identificere mig med.

Den bedste måde at skabe forståelse og identifikation for minoritetsgrupper på er, ifølge den amerikanske tænker Judith Butler, gennem repræsentation i medierne. Butler mener dog, at der findes både en god og en dårlig repræsentation. Den gode skaber forståelse. Den dårlige skaber afstand. Jeg mener, at det meste af den repræsentation af mennesker med handicap, der i dag bliver produceret i de danske medier, er dårlig repræsentativitet. Den skaber fortællingen om nogen, der er svage og undertrykte og som det derfor er synd for. Det er de fortællinger, som medierne elsker, for det bekræfter bare de forestillinger, som folk allerede har. Det er med til at gøre os til nogen, der er anderledes. Selv jeg følte ikke, at jeg kunne identificere mig med mediernes billede af min egen minoritetsgruppe. Det skulle tage mig 25 år, før jeg kunne tage fortællingen tilbage og gøre den til min egen.

Vi har stadig til gode at se en karakter i en tv-serie eller film med et handicap, hvis karakter ikke er bygget op omkring handicappet, for det er det, som flertallet ikke kan identificere sig med. Jeg ville gerne se nogen, der først og fremmest er mennesker og som gør alt det, alle andre mennesker også gør. Som kunne vise, at det at have et handicap ikke gør, at man er anderledes i forhold til alle andre mennesker. Eller at nyhedsværter på tv havde

et handicap, at vi blev hevet ind i radio, avis eller tv som eksperter på andet end handicapområdet. Det ville være god repræsentation. Det ville fremhæve alt det, som vi har tilfælles ved bare at være menneske, i stedet for at fremhæve det, der adskiller os.

Det ville også vise unge med handicap, at de i virkeligheden ikke er så meget anderledes end unge uden et handicap, hvilket jeg er helt overbevist om, med tiden vil komme til at fjerne den oplevelse af ikke at være berettiget til en plads og et ansvar i fællesskabet. Når pointen er, at flere unge skal engagere sig for at styrke vores samfund som helhed, bør vi starte med at se hinandens ligheder fremfor forskelle. Det gælder på det kollektive plan, men i særdeleshed også på det individuelle. Det er i fællesskaberne på tværs af forskelligheder, at dette har mulighed for at gro.

Højskole- *bevægelsen*

Af Mikkel Vinther, højskolelærer på
Krogerup Højskole og konsulent i
Netværket af Ungdomsråd

Efter en årrække i ungdomsorganisationer, og en lignende periode i højskolebevægelsen, er min konklusion klar: Højskolebevægelsen vil i fremtiden være endnu vigtigere for samfund, sammenhængskraft og *det meningsfulde liv*, hvis den formår at holde sig relevant og forblive i bevægelse sammen med resten af civilsamfundet.

I fremtidens samfund får vi brug for tre ting, som højskolen mestrer:

1. Højskolen skaber samfundsborgere fra systemforbrugere.
2. Højskolen er modsvaret til konkurrenceløbig, har det hele menneske og meningsfuldhed som omdrejningspunkt og fungerer som et livsstilskatalog.
3. Højskolen giver værktøjerne til at skabe nye, nødvendige kompetencer.

Men højskolerne kan og bør forblive i udvikling. For at holde aktualitet og relevans kan vi lade os inspirere af både det mindste, lokale ø-ungdomsmiljø og den mest interessante uddannelses-tendens i USA. Her følger mine bud på, hvilke tendenser i civilsamfund og uddannelsesdebat vi i højskolebevægelsen, og andre med samme mission, kan følge for at videreudvikle egne kernekompetencer, holde relevansen og forblive i bevægelse.

Fra systemforbruger til samfundsborger

Før højskole er du et *jeg*, der højst sandsynligt er på jagt efter en stor, personlig oplevelse. Får jeg minder og venner for livet? Udvikler jeg mig fagligt og får styrket netværk og CV?

Og finder jeg mon en kæreste og meningen med livet? Efter højskoleopholdet er du blevet til et *vi*. Et *vi*, der i fællesskab klarer praktiske tjanser med opvask og rengøring efter fest, et *vi*, der i faglige fællesskaber ser og gør noget ved svære samfundsforandringer, måske endda på en festlig måde, og et *vi*, der pludselig ser sig selv som en del af et større hele, et fællesskab, et samfund. Hal Koch, teolog og demokratiforkæmper, var efter anden verdenskrig første formand for Dansk Ungdoms Fællesråd og første forstander på Krogerup Højskole. Han kaldte det overgangen fra at være en *enkelt person* til *borger*. Jeg kalder det fra *systemforbruger* til *samfundsborger*.

Højskolebevægelsen har nemlig knækket koden til at forstå, hvordan det stærke, men interne, fællesskab hos os *fra efterårsopholdet 2016* udvikles til et grundlæggende fællesskab, hvor alle deltagere pludselig også ser sig som del af hele samfundet, af Danmark, EU og verden. Her har højskolebevægelsen en unik position. Den fri skoleform tilbyder nemlig et *helt* samfundssyn, der giver politisk bevidsthed om, at samfundet ikke kun kan gøres op i *ja-eller-nej*-beslutninger og ekstreme synspunkter. Højskolen er rammen for det sammenhængende verdenssyn med plads til moderate standpunkter og ikke-konkurrerende, informerende diskussion, som er nødvendig grobund for en samfundsborger i vækst.

Højskolerne skaber aktive, deltagende medborgere, der med handlekompetence, evnen til at omsætte teoretisk viden til praktisk hand-

ling, kan skabe samfundsmæssig og politisk forandring. Det ser jeg som højskolernes vigtigste mission. Og her kan vi lade os inspirere af andre bevægelser i civilsamfundet.

Gaming-event på Ærø giver blod på tanden

Jeg arbejder i Netværket af Ungdomsråd, hvor jeg i 2015, i samarbejde med Kulturministeriet, var med til at starte otte nye ungdomsmiljøer i primært Udkantsdanmark. For at kende til udkantsungdommens udfordringer rejser jeg meget i Danmark, hvor jeg altid overraskes over alle de inspirerende ungdomsmiljøer, der eksisterer. Ofte i de yderste afkroge, hvor man mindst venter det. Et af disse miljøer er på Ærø. På Ærø havde Søren og resten af Ærø Ungdomsråd store problemer med, at øens ungdom var delt i to: de unge uddannelsestilflyttere på den maritime HF-skole og de indfødte. Derfor besluttede de at lave en stor computerspilsevent på øen. For som Søren sagde: *Alle spiller alligevel computer her*. Og til trods for at gaming ikke umiddelbart rimer på integration for mig, blev idéen realiseret med stor succes og er i dag en tilbagevendende begivenhed på øen. Computerspilseventen har på mange måder været et afgørende springbræt for Søren og flere andre Ærø-unges senere engagement i Ærø Ungdomsråd. De unge oplevede at kunne gøre en konkret forskel for andre unge på øen og opdagede dermed, at det rent faktisk er muligt at skabe et bedre ungdomsmiljø på Ærø ved at handle. Øvelsen i at opdage en problemstilling og løse den succesfuldt skabte efterfølgende en

naturlighed i at tage dialogen med lokalpolitikere om nogle langt større udfordringer, som hvordan man får flere unge tilflyttere til Ærø, eksempelvis.

Eksemplet fra Ærø er ét blandt mange, der har vist mig, hvordan en vellykket aktivitet kan føre til et større (samfunds)engagement blandt unge. At de unge lærer at tage handling og ansvar for de sociale rammer, de selv indgår i, og at de er en væsentlig del af at sørge for fællesskabets opretholdelse. Her er det altså ved at se egen handling blive til virkelighed, at samfundsborgeren vækkes. I de mindre samfund er alle nemlig nødvendige. Alle har et talent, alle kan bidrage med et værktøj til værktøjskassen, og i kombinationen af nødvendighed og forandringslyst bringes udkantsungdommen altså ind i en frivillighedstradition, hvor den uddannes til at tage fællesskabet på sine skuldre, og hvor den, når den ser en udfordring, har værktøjskassen, netværket og handlekraften til at gøre noget ved den.

Der opstår en bevægelse, der giver ringe i vandet, når Ærø Ungdomsråd, eller en højskole, skaber fællesskaber for andre, og de andre så går videre og selv skaber nye fællesskaber. Det er dette samfundsengagement, i første omgang skabt på baggrund af interessen for fællesskabet og den lokale kultur, der vidner om det største potentiale til, hvordan vi sikrer, at flere unge deltager i samfundsrelaterede aktiviteter. Gennem mit arbejde i Ungdomsrådet i Thy og med Danmarks ungdomsråd og -huse har jeg set, hvordan visionære unge, der tør

gå forrest for at skabe en positiv, attraktiv ungdomskultur, avler nyt engagement og nye projekter. Og heldigvis ser jeg en tendens komme snigende i de frivillige ungdomsmiljøer i øjeblikket. De handlekraftige unge ønsker nemlig at skabe meningsfulde fællesskaber og udvide horisonten med andet end pensum.

Systemet er ikke skabt til engagement

I et system, der fokuserer på at give unge de kompetencer, som arbejdsmarkedet finder nødvendige, er der sjældent plads til at bygge et solidt, engageret fundament op for den faglige interesse i det enkelte menneske. Grundlæggende er problemet, at du skal have et højt gennemsnit for at komme ind på populære uddannelser. Hellere to flade 10-taller end et meget stort 12-tal i samfundsfag og en syv'er i biologi. Systemet er ikke skabt til enkeltfagsnørderi, systemet er ikke skabt til engagement. Kolossalt mange unge er derfor i tvivl om, hvilken uddannelse de skal vælge. For de har aldrig fået lov til at brænde for noget fagligt. Og så er det klart, at man frygter det skræmmende uddannelsesvalg og det fremtidige arbejdsmarked.

I jagten på 'at blive til noget' har vi glemt at blive til nogen, siger Niels Brandt, forsanger i bandet The Minds of 99. For hvad er meningen med dit liv ud over arbejde og studie? Højskolernes særlige kostskoleform gør skolen til et livsstilskatalog. Her har du, ved siden af alt det faglige, en hverdag, hvor du møder inspirerende, erfarne, hele mennesker, dine kammerater, lærere, pedeller osv., der age-

rer livsstilskatalog for dit fremtidige liv. Ofte har højskolelæreren og andet personale en spændende baggrund og et sæt stærke moralske værdier, et stærkt fundament. De lever et engageret liv med plads til både arbejde og fritid, og har endda mere at byde på under overfladen. Og de har allerede truffet mange af de beslutninger, du som højskoleelev står overfor.

Højskolen giver dig værktøjerne til at skabe nye, nødvendige kompetencer

I en tid, hvor informationsmængden i verden eksploderer, og hvor der findes flere sandheder end nogensinde, har vi som borgere brug for helhed, overblik og kildekritik. I en informationstid og opmærksomhedsøkonomi er dannelsen til informationsforbruger derfor vigtigere end nogensinde. Hver og én skal vi udvikle et begrebsapparat, der kildekritisk kan hjælpe os med at navigere i internettets endeløse informationsmængder og give mulighed for konstant, meningsfuld udvikling. Du skal ikke have al viden, men have alle nødvendige værktøjer til at tilgå og åbne op for al nødvendig viden. Du skal selv indeholde en udvidet bibliotekar, der åbner dine øjne for spændende viden, vinkler og perspektiver. Det vil du som enkeltperson og vi som fællesskab opleve, at der er brug for i fremtidens projektsamfund.

Vi ved ikke, hvordan fremtidens arbejdsmarked udvikler sig, men meget tyder på, at du ikke skal vælge en traditionel profession som tidligere, men nærmere bestemme din egen

retning. Ikke vælge, om du vil have kontorjob eller ej, men koncentrere dig om, hvilken forandring du gerne vil skabe. Og her kan højskolerne være den medmenneskelige, meningsfulde rettesnor, der både giver dig luft under vingerne, når din flyvemaskine for første gang skal lette, og den trygge svingtur, der tager dig ind, mens du er i luften, og sender dig ud i en ny retning med fornyet fart. Her kan højskolen blive uvurderlig som indskoling- og omskolingsenhed, der meningsfuldt udvikler borgeres kompetencer til et arbejdsmarked i evig forandring.

Den ultimative lyst til læring

I USA, hvor uddannelse er en bekostelig affære, ser vi i øjeblikket en tiltagende tendens til, at unge tager skeen i egen hånd og tager livsstilen som selvlært eller autodidakt til helt nye højder. Begrebet kaldes *hack schooling* og er en slags skolesmutvej, hvor din bedste studiemakker og underviser hedder YouTube. Danmarks uddannelsessystem er på mange måder mere tilgængeligt end det amerikanske, men idéen om, at man altid kan få den bedst tilgængelige viden, præcis når man vil have den, oplever jeg også som interessant for danske unge.

Jeg er personligt tiltrukket af idéen om skolesmutvejen. I de traditionelle institutioners rigide systemer føles internettets frihed, fleksibilitet og selvdrivenhed attraktivt. Idéen har klart sine faldgruber, det indrømmer jeg. For hvordan underviser man sig selv i sin egen retning, og ikke bare den, der i første omgang resulter

er i lønkroner? Hvordan sikrer vi, at det bliver læring af lyst og ikke for overlevelse? Hvordan sikrer vi, at arbejdstageren ikke bliver daglejer og løs-ansat uden fagforening på bekostning af de mindre ressourcestærke?

Tænk, hvis vi i Danmark kunne tilbyde en løsning, hvor en *hack schooler* kunne blive introduceret til en verden af viden, lærings- og livslyst. Tænk, hvis der fandtes et sted, hvor du, når du kom i tvivl eller stagnerede i egen udvikling, kunne finde svarene på, hvordan du starter, hvilken vej, du skal vælge, og hvordan dit liv udover arbejde skal indrettes. Alt det har højskolen et enormt godt grundlag for at give dig, og derfor er højskolen, nu som forhåbentlig i fremtiden, det bedste udgangspunkt for at gribe unge 'hack schoolers' og udfordre og fodre deres ultimative lyst til læring. Vigtigst af alt har højskolen fællesskabet i højsædet, hvilket man kun kan mindes om for sjældent som engageret *hack schooler* med stort personligt drive og en *her kommer jeg*-tankegang.

Højskolen er stadig unik og nødvendig i fremtiden

Højskolebevægelsen vil i fremtiden være endnu vigtigere for samfund, sammenhængskraft og *det meningsfulde liv*. Og der er langt flere inspirerende aktører i civilsamfundet, vi kan lade os inspirere af, end dem jeg her nævner. Grundlæggende mener jeg, at højskolebevægelsen bliver nødt til at blive mere synlig i den offentlige debat og være fyrtårn for medmenneskeligheden. Højskolebevægelsen skal være *samfundets samvittighedsværksted*,

som den, desværre afgående, forstander for Testrup Højskole, Jørgen Carlsen, har udtalt. Højskolebevægelsens hovedformål er at engagere til deltagelse. Derfor må vi også selv tage del i debatten, række ud af boblen, ind i verden og forblive i bevægelse.

De Engagerede hos KBH+

Af Tea Fromholt, Projektleder og Lene Stavngaard,
Direktør, AskovFonden KBH+

Hos AskovFonden KBH+ møder vi mange forskellige unge. Vi ser de henviste, de frivillige og dem, der selv opsøger os, men som helst vil være anonyme. Vi møder både Ali og Anders, der har flere fængselsdomme bag sig, og som gerne vil finde en vej ud af en kriminel løbebane. Vi møder Anisette, som skal afsone samfundstjeneste, og Anne, der har klarer sig godt gennem tyve års skolegang, men som ikke rigtig kan finde en mening med det hele. Vi møder Alex, som bukkede under for konkurrence- og præstationspresset, eller Annika, der ikke længere tør at gå ud af sin lejlighed. I KBH+ findes et kulturmiljø, som unge selv er med til at forme, hvor musik, kreativitet, visuel kunst, teater og bevægelse er platformen for fortællinger, udvikling og aktiv ungdomsdeltagelse.

I KBH+ arbejder vi med og for en mangfoldig gruppe af unge, der står både uden for og inden for samfundets etablerede rammer. Vi vil i denne tekst nuancere idéen om, hvad samfundsengagement er. Vi vil bryde med tanken om, at samfundsengagement ser ud på en særlig måde, eller er noget man enten har eller ikke har. Vi tror på, at unge engagerer sig på forskellige måder i fællesskabet omkring dem, og at samfundssengagement kan understøttes og hjælpes på vej, om du er psykisk sårbar, frustreret akademiker eller tidligere kriminel. Sidst men ikke mindst vil vi lytte til, hvad unge egentlig selv siger om at få plads og genvinde troen på sig selv.

At deltage i samfundsrelaterede aktiviteter?

Når vi tænker på samfundsrelaterede aktiviteter, er det med en forståelse af, at det kan betyde mange forskellige ting for unge med helt forskellige udgangspunkter. For nogle unge kan det at få et projekt eller event op at stå i lokalsamfundet, blive en del af Venligboerne, demonstrere mod gymnasireformen eller deltage i den offentlige debat om konthjælpsloftet være ensbetydende med at deltage aktivt i samfundet. Det kan for nogle unge være en del af et samfundsengagement at kunne være noget for nogen ved at lægge frivillige timer i Ventilen og tage kampen mod ensomhed op. For andre kan blot det at mene noget, som man har mod på at dele med andre, eller det at få sig et arbejde, hvor pengene er hvide, være en mulighed for at blive optaget i det etablerede samfund. I KBH+ arbejder vi til daglig med at give unge en stemme, uanset om de står på kanten af samfundet eller allerede er indenfor i varmen. Når unge har styrken og modet til at tage ansvar for deres eget liv, kombineret med troen på, at deres bestræbelser kan gøre en forskel, begynder engagementet at vokse, og det er her, unge begynder at deltage. Gennem løbende samtaler med en relationsarbejder i KBH+ støttes den enkelte unge i at deltage i aktiviteter, der over tid giver den unge erfaring med at være en del af et fællesskab, have betydning for andre og ikke mindst at se, at det man havde mistet troen på, godt kan lade sig gøre. Aktiviteterne kan være alt fra deltagelse i et kreativt værksted, yoga eller videoforløb, det at få en nabofestival op at stå til det at komme dagligt på en praktik-

plads. Behovene er forskellige, og unges rejser gennem KBH+ er aldrig ens. Men gennem tætte relationer og udviklende aktiviteter får den enkelte erfaring med at gøre en forskel for sig selv og andre.

Som jeg har oplevet det, qua mit møde med KBH+ som såkaldt udsat ung, så møder I os, der kommer hos jer, som mennesker, der har ressourcer og drømme. I tager os seriøst. At I møder os, der kommer i en ret sårbar situation, som nogen, der kan noget, gør, at vi faktisk tror på det. Og at vi GØR! Hvad jeg har oplevet hos jer, gør, at jeg ikke bare sidder på mine arme og drømmer. Men at jeg har lyst til at ruske i folk og få dem til at tage unge mere seriøst. Og at jeg tror på, at jeg kan.

Citatet ovenfor er skrevet af en ung, der først kom i KBH+ som henvist fra et jobcenter, og sidenhen har engageret sig både i aktiviteterne i KBH+ og i andre NGO'er og ungdomsfællesskaber. KBH+ er nemlig et sted for unge, som vil udvikles, nå deres drømme, starte på en frisk eller har brug for et arbejde. Vi danner sammen rammen for fællesskaber, hvor det er en værdi at være forskellige, fordi vi skal inspireres af nogen, der ikke ligner os selv.

I KBH+ kan unge få en hjælpende hånd, uanset om de er boligløse, forvirrede, engagerede, vrede eller opgivende. Vi støtter unge i at tage del i det samfund, som de har levet på kanten af, eller som de har svært ved at finde deres retning i. For manges vedkommende handler det i første omgang om at opbyg-

ge eller genopbygge styrken og modet til at tage ansvar og ejerskab for eget liv. Gennem selvindsigt opstår udsyn. Et vigtigt princip i vores arbejde er, at vi allerede ved den første kontakt er nysgerrige på, hvad de unge kan, fremfor på det, vi eventuelt kunne synes, at de skulle lære. Ingen mennesker er tomme skaller, der skal fyldes, men alle har erfaringer og ressourcer, der kan sættes i spil, og vi tager udgangspunkt i, at alle unge kan noget, som kan bruges og være værdifuldt for samfundet. Selvom Allans CV er blankt, da meget af hans liv har været på den forkerte side af loven, kan vi måske få at vide, at han tager sig af sine mindre søskende, oplever stor tillid blandt sine venner eller ved en hel masse om biler. Hvis vi tør spørge og se det som ressourcer frem for ligegyldige oplysninger, kan vi, sammen med Allan, opbygge et CV ud fra det, han kan, og lægge en plan. At forandringsnøglen ligger i relationen og det at være oprigtigt nysgerrig på den enkelte unge, kan lyde banalt. Faktum er, at når vi spørger unge, der på egen krop har oplevet at være en sag i systemet, har de ikke mødt denne tilgang før.

Et pusterum fra præstationssamfundet

En del af de unge, der kommer på KBH+, er en del af en generation, der hele livet har fået at vide, at de har så mange muligheder. At de kan vælge og vrage på de bugnende hylder af muligheder inden for uddannelse, job og selvrealisering. Bagsiden af mulighedernes meka har for nogle unge været et stigende præstationspres. Et pres i forhold til at vælge det rigtige, præstere optimalt og leve op til egne

og andres forventninger. Paradoksalt nok har præstationssamfundet for mange skabt så snævre rammer for det at præstere, at det har virket modsat. I stedet for at fremme lysten og evnen til at præstere, tage chancer og prøve sig selv af, har det modarbejdet den.

I KBH+ er vi optaget af at skabe et mulighedsrum for en gruppe unge, som sidder fast i hamsterhjulet eller har stirret sig blinde på en fastlåst identitet, som de gerne vil udfordre. Det kan dreje sig om at udfordre sin identitet som kriminel eller bandemedlem og prøve sig selv af som radiovært eller gartner, eller udfordre sin identitet som reflekterende akademiker ved at få en kulturevent op at stå fra idéudvikling til praktisk afvikling. Når vi møder unge med tillid til, at de kan noget, skaber det en lyst hos den unge til at gøre noget og måske få nogle nye erkendelser om sig selv og andre.

Fra systemvelfærd til relationsvelfærd

I AskovFonden arbejder vi på tværs af alle afdelinger med det, vi kalder relationsvelfærd. AskovFonden er en NGO, der udvikler løsninger på samfundets aktuelle sociale problemer. Vores løsninger bygger på relationer til udsatte borgere i Danmark med det mål, at de får styrken og modet til at tage ansvar for deres eget liv og det samfund, de er en del af. I modsætning til systemvelfærd, hvor den enkelte må tilpasse sig det etablerede systems regler, rammer og muligheder for at få hjælp, har vi relationen i fokus. Administrerende direktør Helle Øbo siger: *Når den sociale arv skal brydes, ved vi, at det kræver tilstedeværelse*

af relationer, som er bæredygtige, stabile og kontinuerlige. Vi ved også, at alle mennesker har brug for at føle sig værdifulde, være en del af et fællesskab, have mulighed for at engagere sig og være noget for nogen.

I KBH+ kan du møde alt fra en socialrådgiver til professionelle kunstnere, og alle fungerer som relationsarbejdere. Det betyder blandt andet, at vi løbende holder samtaler, vejleder og støtter den enkelte unge i vedkommendes forløb. At være relationsarbejder er mere end det, vi traditionelt kender som en mentor, da vi ikke kun er der for at overføre viden og erfaring til unge, men også har en stor opgave i at lære af de enkelte unge, vi møder. En relation er ikke en ensrettet gade. Udover relationsarbejdet faciliterer vi fællesskaber på tværs af unge, der ikke normalt vil møde hinanden. Vi tror på, at det i høj grad er i mødet med andre unge, at man udfordrer sig selv, sine værdier og antagelser, og hvor man løfter blikket og bliver inspireret til det, man ellers ikke troede var muligt. Den styrke, der opstår, når man sammen med en gruppe går fra abstrakt idé til konkret handling, er et fundament for fremtidig handling. Som en ung har beskrevet det: *KBH+ er en juicepresser, hvor vi kommer ind som blandede frugter og grøntsager. En slags drømmecentrifuge. Vi unge kommer ind, møder andre unge, bliver slynget rundt i de projekter, I og vi laver, og kommer ud som kapow! Frisk juice med bid i, der giver liv til vores drømme. I engagerer jer i os, og udbyttet er, at vi tager os selv ret seriøst og engagerer os i verden omkring os.*

Et trygt og udfordrende rum

KBH+ er et hus, som eksisterer for og holdes i live af unge. Derfor er vi optagede af at skabe nogle inkluderende rammer, hvor brugerne sætter deres præg på både form og indhold. Vi må aldrig blive så professionelle, at al styring og alle beslutninger sker oppefra og ned. Vi skal turde give slip på en vis kontrol og lade unge have frihed og ejerskab til at sætte deres egne kulturevents i søen og sætte deres præg på indretning osv. Aktiv ungdomsdeltagelse handler lige så meget om, at *de voksne* tør give slip. Uanset om det handler om de fælles fysiske rammer, eller om den enkelte unges rejse i KBH+, så sidder vi ikke inde med de rigtige svar eller den rigtige vej frem, men vi arbejder med og for unge, der gennem empowerment får mulighed for både at flytte sig fagligt og personligt. KBH+ er på mange måder et pusterum fra præstationssamfundet. Et åndehul, hvor unge kan lege, drømme og prøve sig selv af under trygge rammer. Men KBH+ er og skal ikke være afkoblet fra samfundet omkring os. Tværtimod er koblingen til eksterne arbejdsgivere, der kan bidrage med jobs og praktikpladser, mentorer, der kan bidrage med konkret faglig viden og netværk, og kunder, der oplever konkrete behov eller potentialer, som de unge på KBH+ Projektakademiet kan imødekomme, helt central.

Et eksempel er KBH+ Projektakademiet, hvor de studerende fra dag ét bliver kastet ud i at skulle løse en konkret opgave, der bunder i et defineret behov eller potentiale for en forening, virksomhed eller offentlig institution på

Nørrebro. Der er noget på spil, og vi tror på, at de studerende kan lykkes. Men der er også plads til at fejle. Faktisk tror vi på, at der er rigtig meget læring at hente i de ting, der i mødet med virkeligheden ikke går efter planen. Ud fra helt konkrete erfaringer med at sætte forandringsskabende projekter i søen bliver de studerende løbende vejledt i at blive klogere på deres *sweet spot*. Det sted, hvor de laver noget, de brænder for, noget, som de er gode til, og ikke mindst noget, samfundet har brug for. På Projektakademiet er samfundet vores klasseværelse. De studerende bliver undervist i projektplanlægningsværktøjer, trænet i praksis og tvunget til løbende at reflektere over praksis.

Kort sagt fungerer KBH+ altså på én og samme tid som et pusterum fra samfundet og en meningsfuld brobygning til samfundet. Vi er et udviklingsrum og et eksperimentarium, som sætter nogle andre præmisser op end dem, som mange unge er vant til. Et sted, hvor unge bliver klogere på sig selv, bliver støttet i at tage ansvar og ejerskab for eget liv for dermed at kunne deltage og engagere sig i fællesskabet omkring dem.

Når ildsjæle- flammen brænder orange

Af Signe Frost, mangeårig frivillig på
Roskilde Festival og aktiv i Roskilde Leadership Lab

Det er søndag eftermiddag. Jeg sidder med en kop varm te midt i Danmarks regnfulde og kolde efterår. Det er min weekend og min fritid, som jeg med glæde benytter mig af for at svare på, hvordan man kan sikre, at flere unge deltager i samfundsrelaterede aktiviteter. Allerførst er der dog nogle underliggende antagelser i sådan en opgaveformulering, som jeg er nødt til at adressere. For det første indikerer ordet *flere*, at unge samfundsengagerede som mig er en mangelvare. Det er ikke min egen oplevelse, men hvad ved vi om antallet af unge, der engagerer sig som aktive deltagere i samfundet, underforstået den unge frivillighed? Skal vi bekymre os for, at unge ikke deltager?

Min anden umiddelbare indvending er *hvordan*. Ordet *hvordan* giver anledning til at begynde at liste en række løsningsmuligheder, men det er for mig at se slet ikke rimeligt at begynde med *hvordan* uden først at undersøge *hvorfor*. Hvorfor engagerer vi mennesker, ikke kun unge, os egentlig aktivt i samfundet? Sidst, men ikke mindst, er det uklart, hvem *man* er. Når der bliver spurgt til samfundsrelaterede aktiviteter, så fornemmes det med et ord som *man*, at der tales om en formel størrelse. Nogen, der kan sætte en retning. I den forstand kunne *man* være de folkevalgte politikere. Det er selvfølgelig en mulighed, at politikerne har et ansvar for at styrke unges deltagelse – men har vi andre ikke også et ansvar, både unge som gamle? Kan *man* styre noget, som er *frivilligt*? Med disse overvejelser in mente vil jeg tage dig, som læser mit

bidrag, i hånden for at komme med mit eget personlige bud på *hvordan*.

Flere unge, der deltager aktivt

Lad mig begynde med tallene som den første relevante betragtning. I Danmark er der to gange blevet gennemført en repræsentativ og sammenlignelig undersøgelse på tværs af forskellige frivilligområder, hhv. i 2004 og 2012. Fra frivilligundersøgelserne ved vi, at der i min aldersgruppe, 16-29-årige, i 2004 var 32 % af befolkningen, der inden for det seneste år havde været engageret i civilsamfundet. I 2012 var tallet faldet til 26 %. Det er selvfølgelig forståeligt, at et fald på ca. 20 % fra 2004 til 2012 kan forekomme alarmerende. Netop i den periode er det også min oplevelse, at presset er blevet større på os unge. Jeg er selv tilpas gammel til at have undgået diverse uddannelsesreformer, der presser os hurtigere gennem systemet, men jeg mærker et stigende pres alligevel. Presset for at præstere til rene 12-taller, så jeg ligesom mine mange Facebook-bekendtskaber kan vise verden, at jeg er pissesej, altid ovenpå og i det hele taget et skridt foran alle andre.

Derfor tror jeg, at en del af forklaringen på faldet i unges deltagelse skal findes i den usunde præstationskultur og de formelle krav om at gennemføre vores uddannelser hurtigere end hidtil. Men er det ligefrem anledning til bekymring? Det tror jeg ikke. Tallene fortæller nemlig også, at landsgennemsnittet samlet set er uændret inden for den 8-årige periode. Og så må det alt andet lige også være at drage

forhastede konklusioner, hvis vi skal bekymre os over et fald, når vi ikke har et større sammenligningsgrundlag over tid. Desuden har den seneste *Society at a glance*-rapport fra 2016 vist, at Danmark er det OECD-land, hvor flest unge er politisk interesserede. Interesse er ikke lig med aktivt samfundsengagement, men jeg tror nu, at det er et godt stykke hen ad vejen. Det fortæller i hvert fald, at vi unge går op i samfundet. Så nej, jeg er ikke bekymret på min med-ungdoms eller samfundets vegne.

Mit *hvorfor*, fra lokale venskaber til globale fællesskaber

Nu, hvor ængstelsen er afmystificeret en anelse, bringer det mig til *hvorfor* med udgangspunkt i min egen frivillighistorie. Heldigvis er det sådan, at jeg i en alder af 28 år teknisk set er ung lidt endnu, og selvom jeg i dette øjeblik af mit liv bruger en helvedes masse timer på Roskilde Leadership Lab, Roskilde Festivals interne lederuddannelse (deraf min *orange* flamme), så startede min rejse som ung frivillig længe før det. Det begyndte for alvor i gymnasiet, hvor man frit kunne vælge, om man ville deltage i udvalgsarbejdet, der fandtes på gymnasiet. En meget lokal-demokratisk struktur. Det lød sjovt, så det skulle jeg selvfølgelig være med til. Den ene dag om året, hvor der var Operation Dagsværk, var i princippet også med frivillig deltagelse, men jeg gjorde det, fordi stort set alle mine venner gjorde det, og pengene gik jo til et godt formål.

Måske engagerede jeg mig mest i starten, fordi det var en anden måde at være sammen

med mine venner på. Det var primært morsken og mit eget nærmeste netværk, der drev værket. Der skete imidlertid noget hen mod slutningen af gymnasiet. Jeg blev hevet ind i et kommunalt projekt, Ung til ung. Vi var en flok ældre unge med en solid og tryk baggrund, der arrangerede forskellige ture eller hyggeaftener for yngre, mindre ressourcestærke unge. Vi skulle være det gode eksempel. De yngre unge havde ofte en trist historie med sig, og det gav stor værdi at knytte bånd til nogen, som i deres dagligdag ikke havde et trygt sikkerhedsnet, som vi selv kendte det.

Kimen var lagt, og sidenhen har det været noget nær umuligt for mig ikke at engagere mig i det miljø, der har formet min dagligdag. Det stadigt voksende engagement har fulgt mig gennem universitetet, og det var derfor nærmest uundgåeligt, at jeg blev helårsfrivillig i Roskilde Festival, efter at jeg var i praktik hos dem som del af min kandidat. Følelsen af at gøre en indsats, som glæder andre og har et direkte synligt afkast, er simpelthen for stor til at lade være med at engagere mig. Men det tog også noget tid at nå dertil, for mit engagement og lyst skulle have tid til at udvikle sig og blive præget i løbet af min ungdom. En lyst, der er gået fra at være meget lokalt forankret, og fordi mine venner gjorde det, til at have et større fokus udadtil mod verden. Det er for mig enormt værdifuldt, at jeg, som en mindre brik i et større, *orange* puslespil, støtter en sag, der stræber efter at sætte et aftryk på verden. Ingen drøm er for ambitiøs til Roskilde Festival, og det er ubetinget en stor drivkraft at være en del af. Derfor

tror jeg både, at det helt nære bånd mellem mennesker samt et næstekærligt formål giver næring til et samfundsengagement.

Hvordan man... Roskilde Festival skaber fællesskab og holdning

Roskilde Festivals formulerede *hvorfor* er, at vi vil udvikle åbne, legende og socialt engagerede mennesker. Hvad angår unges engagement specifikt, så står det heller ikke dårligt til i Roskilde Festival-regi. Omkring halvdelen af festivalens frivillige er mellem 18-30 år, dvs. næsten dobbelt så mange som landsgennemsnittet i den seneste landsdækkende frivilligundersøgelse. Der er selvfølgelig den åbenlyse forklaring, at lige netop festivaler tiltrækker et ungt publikum. Det er endda i en periode af unges liv, hvor pengene ikke altid rækker, og så er det frivillige engagement et godt alternativ. I denne sammenhæng er det derfor langt mere interessant, at Roskilde Festivals frivillige har en tendens til at blive hængende i festivalsystemet, når de har været med i tre år.

Værdien i at arbejde sig til en billet lader for alvor til at blive erstattet af en motivation for noget mere efter det tredje år. Et længerevarende engagement, der, med udgangspunkt i festivalens egen tilfredshedsundersøgelse, overvejende bundet i tilhørsforholdet i det sociale fællesskab og dét at tage del i et større projekt. Her passer min egen historie ret godt ind. Det kan være, at det *skal* tage mindst tre år at sikre, at et engagement bedst kan få lov til at blusse op til en længerevarende flamme. En samfundsdeltagelse. En ildsjæl.

Ildsjæleflammen tror jeg derfor heller ikke, at *man* hverken skal eller kan styre. Så er der nogen, der har misforstået dét at gøre noget frivilligt. Man skal derimod give plads til, at den unges engagement kan udvikle sig på sine egne uforudsigelige betingelser. Unge skal rummes i deres egen udviklingsproces. Ligesom det også i alle andre aspekter af livet tager tid at finde sin rette hylde. Ligesom det i Roskilde Festival tager tre år, før gnisten bliver til en vedvarende flamme. Heri er dit engagement sikret. Her er der et lille *man*, som vi kan lære af. Rummeligheden, der fx kommer til udtryk i den tillid, som festivalens ledelse udviser, når den uddelegerer ansvaret for næsten hvilken som helst opgave til frivillige. Det gælder også opbygningen af festivalens ikoniske scene. Og jeg mener, at festivalen gør mere for at sikre samfundsdeltagelse i det lille samfund, som opstår, når 130.000 mennesker stimler sammen på en græsmark en uge om året.

Der er absolut ikke tale om en perfekt bevægelse i forhold til at sikre deltagelse, men der er et konstant forsøg på at rykke folk derhen. Og det er i al u-dymyghed hele verden, der skal rykkes. Det sker, når samtlige deltagere hvert år i fællesskab er med til at generere et overskud, som kommer andre til gode. Eller når det lykkes at samle en stor gruppe festivaldeltagere om et live-interview med Edward Snowden for at diskutere datasikkerhed. Eller igen, når en samling af syriske musikere, der af nød har forladt deres hjem, åbner Orange Scene. Det er med disse tydelige værdier, at et mindre *man* forsøger at rykke folk og i fælles-

skab opfordre unge til at tage stilling og engagere sig. Det er dét fællesskab og dét større projekt, som jeg som ung føler mig forpligtet til at være en del af.

Heri ligger den vigtigste pointe. Der er ikke ét man eller én ansvarlig. Det er en fælles bevægelse, hvor vi som mennesker har et *fælles* ansvar for at inspirere hinanden til at deltage. Derfor er det holdningsskabende fællesskab, som Roskilde Festival er, et stærkt symbol på *hvordan*. Vi sikrer unges deltagelse i det lille, nære fællesskab, der kan udvikle sig til et større fællesskab med en holdning. Et samfund.

Vi har altid engageret os

Nu kalder jeg det for et holdningsskabende fællesskab, fordi det giver en umiddelbar forståelse, men det er langt fra en ny og revolutionerende tanke. Tilbage i 1800-tallet introducerede N. F. S. Grundtvig os for det forpligtende fællesskab, og det er to sammenhængende ord, som stadig den dag i dag har genklang i det danske samfund. Det er den historiske resonans' værdi, som vi af og til glemmer at huske os selv på. Hvis det da er muligt at huske ikke at glemme. Traditioner er imidlertid svære at bryde, og i Danmark er der en lang tradition for samfundsrelaterede aktiviteter. Derfor har jeg stor tiltro til, at unge fortsat vil evne og have lyst til at deltage i samfundet, så længe vi alle lever op til det fælles ansvar om at inspirere til deltagelsen. Vi skal huske hinanden på, at det lille forpligtende fællesskab sikrer et større engagement i det større fæl-

lesskab, samfundet. Med disse afsluttende ord vil jeg således forsøge at leve op til mit eget bidrag og inspirere læseren til en overvejelse: *Hvornår har du sidst indgået i et fællesskab, som inspirerer til at deltage aktivt i samfundet?*

Vi kæmper for fællesskabet

Af Mette Nasser, sekunderet af Ida Gundersen,
beboere i kollektivet land.skab

Flere og flere unge er ensomme og bliver ramt af depression og angst. Hvordan kan man være ensom, når vi aldrig har været flere og vi aldrig har boet tættere? Hvordan kan man være ensom og deprimeret, når du kan få samvær med hele resten af verden, bare ved hjælp af en hurtig internetforbindelse? Hvorfor være kronisk bange og være ked af livet, når alle muligheder står åbne i vores gode og rige samfund? Måske netop derfor. Fællesskabet er måske blevet for stort og for overfladisk. For let at drukne i. Og hvem vil opdage, at du er væk? Sammenlignet med hele resten af verden er du meget tæt på at være et nul.

Jeg har altid troet, at jeg skulle bo i byen i stedet for på landet, hvor jeg er født og opvokset. I byen kunne jeg få en uddannelse, et job, et netværk og mangfoldig kultur. Men efter en årrække i byen fik tanker og følelser omkring fællesskab og mere fysisk og psykisk plads mig til at søge tilbage til et alternativ til det overfladiske, hektiske byliv, hvor tusinde af mennesker lever i hver sin lejlighedsboks. Og det eneste bekendtskab, vi stifter med overboen, er, når vedkommende slår på varmerørene for at få mig til at forstå, at han/hun er træt af at høre på min musik. Jeg søgte efter et fællesskab. Sådan ét, hvor man ikke bare kan gemme sig. Hvor man kender hinanden på godt og ondt, hvor man hjælper hinanden med de praktiske hverdagsopgaver, og hvor man har en fælles agenda for en anderledes livsførelse. Et fællesskab på landet. Væk fra orkanens øje. Der, hvor alle byens muligheder

og tilbud bliver blæst op i dit hoved, når du går på gaden. Fra landet kan jeg stå på side-linjen og udplukke de tilbud, som jeg er interesseret i, og vende ryggen til resten.

Så var det, at jeg stødte på land.skab. Eller rettere: Jeg stødte på tre drivkraftige piger først i 20'erne, som var ved at skabe et kollektiv på landet. Stedet skulle bygge bro mellem land og by, tage det bedste fra begge lejre, og det faldt lige ned i mit behov. Nannas forældre skulle flytte fra Nannas barndomshjem, et lille husmandssted nær Rønde på Syddjursland. Knap en halv time fra Aarhus. Hvad var mere oplagt end at overtage det? Det var, hvad vi gjorde. Jeg blev en del af kollektivet og projektet, da det var omkring et halvt år gammelt, og derfra tog det fart. At skabe land.skab, forme stedets værdier, få fællesskabet op at stå og indrette sig mere eller mindre som en lille familie var, hvad vi stræbte efter.

Da jeg flyttede ind på land.skab, var der allerede etableret en fed kultur omkring arbejdsweekender og projektdannelse. Meningen med arbejdsweekenderne var at invitere venner og bekendte til at komme og rive, grave og hjælpe med de praktiske opgaver, vi stod overfor med et lille husmandssted og 1000 idéer og drømme. Vi brugte mange timer på at arrangere, producere og afvikle diverse arrangementer og projekter. Vi ville gerne åbne dørene udadtil, lukke folk ind og inspirere andre til lignende bo-, leve- eller arbejdsfællesskaber, da det vfor os set er en helt optimal måde at leve på som et ungt menneske på kanten af

byen med trang til noget mere. Og dermed opstod vores samfundsengagement.

Fordi vi fik en sag at kæmpe for, kom samfundsengagementet hurtigt. Vi blev opdaget af lokalsamfundet og blev inviteret til at komme og fortælle om land.skab og tankerne omkring unge fra byen, der gerne vil etablere sig sammen på landet, i lokalpolitiske sammenhænge. Folk fra forskellige medier opdagede os gennem Facebook, og mange har gennem tiden besøgt og brugt os i studie- og mediesammenhænge. I 2015 fik vi midler fra projekt Gentænk Landsbyen, et led i Aarhus Kulturbym 2017, og fra EU-fondsmidler til udvikling af landdistrikterne, tildelt af foreningen LAG-Djursland, der arbejder for at skabe liv på Djursland. Penge, som vi blandt andet bruger til at arrangere netværksmøder for folk med interesse for alternative boformer og til at udvikle en hjemmeside med samme formål.

Mættet af byen

Motivationerne for land.skabs beboere for at flytte på landet var mange og forskellige. Fælles for os var det, at vi var blevet fyldt op med byen; uoverskuelig husleje og et forbrug, som bar præg af, at butikkerne og caféerne lå lige om hjørnet, en hurtig livsstil langt væk fra naturen og det naturlige, for lidt plads, for mange tilbud at vælge imellem samt en manglende nærhed til folk omkring os.

Vi trængte til at få bylivet lidt på afstand, afprøve en ny boform, finde ligesindede og eksperimentere med et liv på landet. Det kan

lyde banalt, for det har folk jo gjort i årtusinder. Men den verden var blevet fjern og fremmed for os, unge mennesker, vokset op i en tid, hvor man kan klare sig med sig selv, en computer og et supermarked. Nu var praktisk arbejde, vidensdeling omkring praktiske gøremål som at holde dyr og bygge et hønsehus, samt fællesskab i højsædet. Tankerne var ikke hængt op på nogen særlig ideologi. Vi agerede, fordi vi havde en naiv lyst til at prøve noget andet og for os noget nyt, i forhold til hvad livet som ungt, studerende bymenneske gav os.

Når man møder nye, ligesindede mennesker, som deler ens drømme og visioner, og som vil kæmpe med én om et fælles mål, så risikerer man at blive forelsket. Det blev vi på land.skab. Drivkraften for det praktiske arbejde og det eksperimenterende landliv blev til en forelskelse og kærlighed mellem os nye beboere og til det nye sted. Der kom endda et barn, og endnu engang blomstrede kærligheden. Det var en vild følelse at rykke op i voksenlivet, træffe nogle markante valg, tage ansvar for eget liv sammen med nye venner og bofæller og se dem blive forældre på helt nært hold. Skabertrangen og euforien ville ingen ende tage! Vi startede sågar en festival, som vi nu har holdt to år i træk. En samskabelsesfestival, hvor gæsterne selv skaber indholdet med events, workshops og musik. Og tilslutningen og interessen har været kæmpestor!

Da hverdagen ramte os

Men som det sker i alle forhold, så ramte vi på et tidspunkt en mindre lyserød periode.

Nyforelskelsen aftog, der opstod behov for at sætte hverdagen i system, snakke om lavpraktiske, dagligdags ting, og vi måtte forholde os til, at livet på landet ikke kun havde højt til loftet. Nanna kan ikke tolerere gammel opvask og beskidte køkkenborde. Mathias har det med at efterlade sine kaffekopper overalt ude i haven. Anna er forbandet træt af, at hun er den eneste, der synes at bekymre sig om, om gederne og kaninerne nu har mad nok. Og jeg kan slet ikke klare, når folk tører spildte ting op med karkluden og hænger den tilbage på vasken! Og derudover fylder et barn utrolig meget i et gammelt hus med tynde vægge.

Vi brugte meget tid på at arbejde med fællesskabsstrukturen i hjemmet. Opvask, rengøring og madlavning kan komme til at fylde ufattelig meget i *et forhold*. Men samtidig kunne man stå sammen om det fantastiske projekt, som land.skab havde vist sig at være. Arbejdsweekender og arbejdsdage var noget, som folk udefra valfartede til. Det strømmede ind med mennesker, når der skulle rives en væg ned, når en høne skulle slagtes eller der skulle høstes, eller når vi holdt vores festival. Men hverdagens praktiske og mest fysiske pladsproblemer fyldte mere og mere.

En ny kamp

Sådan er det nok at bo tæt på andre mennesker. Det er på godt og ondt. Vi stødte på nogle udfordringer, som vi i vores ungdoms idealistiske naivitet ikke havde overvejet på forhånd. Man kan ikke leve på en sten, vi har brug for

mere personligt, fysisk råderum. Vi blev enige om, at stedet var for småt til børn, som det ser ud nu, og det betød, at to par, inklusive dem med barn, sammen med et tredje par købte nabogården, som blev til salg. land.skab består altså nu af to nabogårde, og vi har stadig vokseværk.

På land.skabs første gård har vi forsøgt at lave en struktur, hvor man kan komme hurtigt ind og hurtigt ud. Det skal være muligt for nye kræfter at komme til, og det skal være muligt at komme videre, hvis man får nok. Den nye gård er tænkt som et permanent hjem for beboerne, som har børn. Desuden drømmer vi om at udvide. At kunne lade flere flytte til med tiden, og at vi gamle kan blive hængende. Men det er ikke så nemt, som det lyder. Vi har nemlig stiftet bekendtskab med planloven. En lov, som har det fine formål at forhindre, at der opstår spredt bebyggelse i det åbne land. Det betyder, at der er meget strenge restriktioner for, hvad man må bygge og opføre af bygninger, når man er i en landzone. Vil man eksempelvis lave et lille, nedlagt landbrug om til bofællesskab, er det så godt som umuligt, da der højst må være to beboelsesheder af et vist antal m² på sådan en grund.

Planloven er efter vores opfattelse lavet efter en traditionel familiestruktur, hvor en familie på to voksne og deres eventuelle børn køber et hus, og det sætter altså en kæp i hjulet på kreativ tænkning og gør, at mange dropper idéen om at prøve at skabe et levested på landet. Vi forestiller os og har en drøm om,

at en lempelse af planloven måske kunne trække flere unge, idérige mennesker fra byerne til udkantskommunerne. Så nu sender vi hørings svar til Folketinget, hvor vi argumenterer for, at planloven på nogle punkter burde justeres, så den passer bedre ind i det Danmark, vi har i dag, end i det, vi havde for 50 og 100 år siden. Vi nævner planloven som en benspænder i medierne, når vi kan komme til det, vi deltager i debatter og arrangementer, hvor vi kan få luftet vores holdninger, og vi får vores lokale politikere til at lede efter huller i lovgivningen, som kan hjælpe os. Det er her, vi står nu. Hvis vores projekt-landskab skal være langtidsholdbart, så skal der ske noget. Og det er for os den største drivkraft til at engagere os i samfundet omkring os.

Men hvad med de unge?

Og hvordan får man så unge mennesker til at engagere sig i samfundsrelaterede emner? Svaret på spørgsmålet er, set fra vores stol, ret simpelt. Hvis man har en sag at kæmpe for, så kan man ikke lade være med at blande sig i samfundet omkring sig. Et bureaukratisk og fastlåst system stopper nok mange: *kan jeg overhovedet ændre på tingene?* Vores adgang til hele resten af verden gennem en internetforbindelse har gjort det lettere end nogensinde før at blande sig i verden omkring os. Det er jo en fantastisk mulighed for at lade sin stemme høre og deltage i demokratiet. Men det kan måske også tage pusten fra mange. Hvor skal man starte? Hvem gider eksempelvis engagere sig i lokalpolitik, når man føler sig som en del af en globaliseret verden?

Hvem gider engagere sig i lokalområdet, når man som ungt menneske endnu ikke har slået rødder og ikke føler sig knyttet til nogen særlig del af landet? Og i den store, globaliserede verden er din stemme så uendeligt lille. Så hvad nytter det?

Nu har vi som unge mennesker tilfældigvis stiftet bekendtskab med et lokalområde og er begyndt at slå nogle rødder, fordi vi tog en chance. Det skaber for os en naturlig trang til at ændre på tingenes tilstand her, hvor vi er. Det, vi får ændret her, har indflydelse på, hvordan resten af vores liv vil forme sig, og forhåbentlig også for andres. For os betyder det alverden, at vi kæmper i fællesskab. Det har en kæmpe betydning for vores engagement, at vi er flere, som kæmper for den samme sag og har de samme drømme. Man kan som enkeltperson hurtigt køre død i alverdens kampe mod tunge bureaukratiske systemer, og man skal hanke godt op i sig selv for at holde kampgejsten ved lige. Som fællesskab kan vi supplere hinanden, tage over for hinanden og trække på hinandens forskelligheder og evner og blive bekræftet i, at vi sgu har en vigtig sag. Vi håber at kunne være med til at sikre, at fællesskaber som vores kan blive mere og flere kan komme til. For én ting er, at man agerer ud fra eget ønske og behov, men når man rammer ind i, at andre sidder med de samme drømme, giver det automatisk en øget trang til at ændre og kæmpe for en sag, som pludselig føles større end én selv. Så vores slutlinje må være: find DIT fællesskab og JERES sag!

Åbn ungdommens politiske øjne

*En mail-korrespondance mellem Danmarks
ældste og yngste politiske partier*

Af Mathilde Boesen og Andreas Weidinger,
Landstovholder i Alternativets Ungenetværk
hhv. Landsformand for Konservativ Ungdom

Fra: Andreas Weidinger <asw@konservativungdom.dk>

Sendt: Den 8. november 2016 kl. 13.06

Til: Mathilde Boesen [mailto:mathilde.boesen@alternativet.dk]

Emne: De engagerede

Hej Mathilde,

Jeg skriver til dig for at give mine indledende tanker om den opgave, vi har fået stillet ifm. bogen De Engagerede. Som vi aftalte pr. telefon, bliver vores bidrag denne mailkorrespondance. Jeg tænker, at det er et sjovt format, som også kan vise noget af kontrasten mellem Konservativ Ungdom som verdens ældste politiske ungdomsorganisation og Alternativets Ungenetværk som Danmarks yngste.

Problemet er, at politisk engagement er blevet noget, alt for få unge deltager i. Tidligere har der været langt større tilslutning til ungdomspolitik end i dag. I 1930'erne nåede KU f.eks. op på mere end 30.000 medlemmer, mens vi i dag er på 1500. Det er ærgerligt, for jeg mener, at ungdomspolitiske organisationer spiller den største demokratiserende rolle for unge i dag. De politiske organisationer laver ugentlige arrangementer landet over, der udfordrer unge og deres holdninger til det eksisterende samfund. Når man har et ens skolesystem, så er det nødvendigt med kritisk politisk tænkning, og vi må bare erkende, at det eneste sted, det finder sted for almindelige unge, er i det ungdomspolitiske miljø. Problemet er, at vi slet ikke har nok inde i det ungdomspolitiske miljø, og her kunne jeg egentlig godt tænke mig at høre dine tanker om hvorfor der ikke er flere unge, der engagerer sig i politik?

I mine øjne er skolerne og gymnasierne en kæmpe barriere, fordi de er bange for ikke at være politisk neutrale. Det resulterer i, at uddannelsesinstitutioner bliver lukket land for alle politiske holdninger. Der er brug for en åbenhedspolitik i uddannelsessystemet, der ser ungdomspolitiske ungdomsorganisationer som en styrke for den demokratiske uddannelse af eleverne, så undervisere ikke skal klare det alene. Det nye koncept *Skolevalget*, hvor 8-9. klasseeleverne skal til valg hvert andet år og stemme, er en stor succes. Man kunne måske sige til alle elever i 9. klasse, at de skal tage stilling til, om de vil være en del af en politisk ungdomsorganisation. Altså lidt ligesom når man

tager stilling til organdonation som 18-årig. Har du en god idé til, hvordan vi kan skabe noget mere call-to action?

Jeg ser frem til at høre fra dig.

De bedste hilsner
Andreas

Fra: Mathilde Boesen [mailto:mathilde.boesen@alternativet.dk]

Sendt: 9. november 2016 21:50

Til: Andreas Weidinger <asw@konservativungdom.dk>

Emne: Re: De engagerede

Kære Andreas,

Tak for din mail. Det er et spændende emne, vi er gået i gang med her!

Faktisk begyndte jeg at svare dig i går aftes, men som de fleste andre blev jeg distraheret af det amerikanske præsidentvalg. Da jeg så vågnede op i morges, vågnede jeg op til en politisk virkelighed, der viste sig at være markant anderledes end håbet. Hele dagen i dag har jeg tænkt, at det aldrig nogensinde har været vigtigere at få unges stemmer frem i politiske dagsordener. Og alle mulige andre steder. Jeg er vild med, at bogen her skal hedde *De Engagerede*, for som jeg ser det, er der så mange måder at forandre verden på, og ikke kun gennem ungdomspolitik.

Det er spøjst, for de årsager, som du giver til mangel på politisk engagement, havde jeg slet ikke tænkt over. Jeg ser ikke apolitiske gymnasier som problemet (hvilket jeg nu heller ikke helt ved, om jeg er enig med dig i). Udfordringen er i fortællingen om ungdomspartier og -politikere. Nu ved jeg jo, at det at være ung og aktiv i politik også (i hvert fald for mig) betyder at ligge i bunke og se valg en tirsdag aften, at drikke en øl på Toga i København, og at der altid er nogen, der synes, at finansloven er spændende. Men før jeg blev medlem af Alternativet, havde jeg en helt anden opfattelse af ungdomspolitik. Det var elitært, karriereorienteret, og der var et hierarki, man kunne bruge årevis på

at bryde igennem, uanset hvor dygtig man var. Ungdomspolitikere var usårlige og ville gøre ret meget for at nå til tops, og et enkelt tegn på svaghed, og man var dømt ude. Derfor havde jeg egentlig givet op på politik, før Alternativet dukkede op. Alternativet er i dag ikke perfekt, overhovedet, og jeg spekulerer en del på, om nye, unge medlemmer ser os som lige så skræmmende og umulige at trænge igennem, som jeg så ungdomspartier tilbage i 2011-2012?

Blandt andet derfor har vi et ungenetværk og ikke et ungdomsparti. Nu bliver vi godt nok formaliseret i december 2016, og jeg er meget spændt på, om vedtægter dræber den kultur, vi forsøger at opbygge. I hvert fald, så har Alternativet ikke haft et *rigtigt* ungdomsparti indtil nu, da der tilbage i 2015, da de første tanker til Ungenetværket blev gjort, var en konsensus om, at vi skulle prøve noget andet og nyt. Alternativet havde få medlemmer, så derfor var det naturligt at sige, at Ungenetværket mest var en *social* dør ind til Alternativet. Alt engagement i Alternativet foregik på lige fod med alle andre. Derfor er Ungenetværket for mig mest min sociale *backinggroup*. Tænker man over det, så er vi så vant til at dele os op efter alder og ikke efter interesser, hvor godt vi snakker sammen eller noget tredje. Det undrer mig, og jeg spekulerer på, om det i politik er den bedste måde at gøre det på? Jeg vil gerne høre, hvad du mener, I i KU og Konservative får ud af at dele jer op efter alder?

Jeg tænker, at gymnasierne og folkeskolerne måske også ser ungdomspartier og ungdomspolitikere lige sådan, og at det er derfor, at du møder den *barriere*, du beskriver? På den måde ligger ansvaret egentlig mere hos os som ungdomspolitiske organisationer, og hos dig og mig som *ungdomspolitikere*. Nogle gange bliver spillet gjort mere *tough*, end jeg reelt synes det er og mener, det bør være. Og så kan jeg egentlig godt forstå, at unge ikke ligefrem står i kø for at være med.

Jeg ser frem til at høre dine tanker,

Mange hilsner,
Mathilde

Den 14. november 2016 kl. 15.02 skrev Andreas Weidinger
<asw@konservativungdom.dk>:

Hej Mathilde,

Hvis man tager udgangspunkt i Dansk Ungdoms Fællesråds store undersøgelse om unges holdning til ungdomspolitik og ungdomspartier, så synes jeg ikke, at det tyder på, at udfordringen mere ligger i den fortælling, der er i vores hverdag om ungdomspartier og ungdomspolitikere, som du skriver. Ifølge undersøgelsen er det kun 14 % af de unge, der betegner ungdoms-partierne som lukkede og elitære. Måske er din tilgang en *insider*-tilgang, fordi du har haft en uheldig oplevelse i miljøet?

I KU har vi plads til alle på tværs af alder. Fra ambitiøse karrieremennesker til politiske nørder, unge, der vil feste, og ikke mindst dem, der bare gerne vil spille brætspil med deres venner hver tirsdag i lokalforeningen. Samme undersøgelse viser også, at 48 % ikke engagerer sig politisk på den ene eller den anden måde, fordi de ikke ved nok om politik. Her tror jeg, at problemet ligger!

Gid folk bare fravalgte os pga. fordommene, du beskriver, men det tyder på, at de bare ikke ved nok om politik og ungdomspolitiske organisationer. Det er ærgerligt, og det er derfor, at jeg mener, der skal mere fokus på politisk engagement i skolesystemet. Hvordan tror du, at vi kan sikre det?

Jeg tror, at Alternativets Ungenetværk kan få meget ud af at formalisere sig. Netværksstrukturen er en fin tanke, men det er nødvendigt med en professionel organisation, hvis man virkelig vil rykke sig (Alternativets partiorganisation er jo også dybt professionaliseret!). Det ser vi hos vores kollegaer i udlandet, hvor lande, der har størst ungdomspolitisk engagement blandt ungdommen er dem, hvor ungdomsorganisationerne får flest midler og derfor handler mest professionelt. Det er vigtigt at udbrede ungdomspolitik på en professionel måde. Er det ikke også målet med Alternativets Ungenetværk, at I skal få flere unge i gang med politisk engagement?

De bedste hilsner,
Andreas

Fra: Mathilde Boesen [mailto:mathilde.boesen@alternativet.dk]

Sendt: 20. november 2016 10:16

Til: Andreas Weidinger <asw@konservativungdom.dk>

Emne: Re: De engagerede

Kære Andreas,

Jeg er glad for, at tallet kun er 14 % ☺ Måske er min holdning præget af en insider-tilgang. Om ikke andet møder jeg stadig dén fortælling i min omgangskreds og i politik. Derfor tror jeg ikke, at det er en helt uvæsentlig faktor.

Ved unge nok om politik og samfund? Hvis de tal, du beskriver, er repræsentative, så skal vi da kigge på den samfunds-faglige undervisning i folkeskolen og på ungdomsuddannelserne! Formålsparagraffen for folkeskolen beskriver, at man efter 9. klasse skal være forberedt på deltagelse, medansvar, rettigheder og pligter. Som jeg ser det, ligger politisk deltagelse og foreningsengagement indirekte heri, men måske er det ikke nok? Jeg ved ikke, om du har det, ligesom jeg har det med politik. Hver gang man åbner en ny avis, bliver der nævnt en ny lov, et nyt begreb eller en historisk begivenhed, man så ikke lige heeelt har styr på. Jeg spekulerer af og til på, om unge føler, at de skal vide vitterligt ALT om ALT for at kunne blive medlemmer af en politisk ungdomsorganisation. Jeg oplever i hvert fald ret ofte, at nye medlemmer er tilbageholdende og ofte siger, at de *ikke ved ret meget om politik*, selvom det så viser sig, at de faktisk ved rigtig meget. Jeg tror, at der er noget galt med unges demokratiske selvtillid. Typer som du og jeg, tror jeg, er med til at gøre det værre, når vi ofte udstråler viden (og magt) og ikke ydmyghed.

Jeg vil gerne høre, hvordan du tænker, at de politiske ungdomsorganisationer skulle ud på uddannelsesinstitutionerne. Skolevalget er en god idé, og jeg glæder mig til at se det *in action* for første gang efter nytår ☺ Skulle vi kopiere skolevalget over på ungdomsuddannelserne? Mit gymnasium havde godt fat i diverse organisationer, politikere mv., men jeg blev personligt ret træt af, at det mest handlede om en tominutters snak i et frikvarter, og så en flyer, der blev sat fast i min cykelkurv.

Vi skal vise ungdommen, at det ikke bare handler om at melde sig ind i en politisk ungdomsorganisation, men at det mindst lige så meget handler om at stemme, at tillære sig viden og være kritisk over for både medier og politikere. Jeg synes allerede, at dét er en del af uddannelsessystemet, og jeg ser ikke nødvendigvis, at ungdomspartierne hver især vil gavne dén dannelse, især hvis det kommer til at handle mere om ungdomspartiet selv end samfundet. Lad os gå i dialog med ungdomsuddannelserne og høre, hvad de ser af løsninger. Hvis vi for alvor skal rykke, skal vi have forstanderne, rektorerne mv. med.

Ungenetværket kan få noget ud af at formalisere sig, men jeg frygter, at der er nogle ting, der går tabt i den *klassiske* organisering. Jeg vil ikke tale politiske eller andre ungdomsforeninger ned. Jeg håber bare, at vi, selvom vi begge er dybt forankrede i det ungdomspolitiske, kan blive ved med at stille os selv det spørgsmål, om det virkelig er den bedste måde at gøre det på? Om vi virkelig forandrer mest og, ikke mindst, lærer mest ved at holde os uden for det reelle magtrum?

Engang så jeg politik og min egen rolle sådan her: en lang gang med en dør og et rum for enden, hvor dem med indflydelse sad og snakkede. Som vores samfund er i dag, oplever jeg, at unge må sidde udenfor og vente, hamre på alle dørene, kigge lidt ind ad nøglehullet og lytte ved døren, men ikke bliver lukket ind. I hvert fald ikke som den ligesindede og ligeværdig deltager i snakken. Det krævede mod og en *fuck normerne*-attitude for mig at få dén dør op og insistere på at være med i deres snak. Hvor er jeg glad for, at jeg turde. For mig og mange andre i Ungenetværket er det dét politiske engagement, vi gerne vil have i gang. Der sker for mange alvorlige og vigtige ting i vores verden lige nu, til at vi vil sidde ude og vente på gangen ☺

Mange hilsner,
Mathilde

Fra: Andreas Weidinger [mailto:asw@konservativungdom.dk]

Sendt: 21. november 2016 14:17

Til: Mathilde Boesen <mathilde.boesen@alternativet.dk>

Emne: SV: De engagerede

Hej Mathilde,

Du har helt ret i, at man skal forklare de unge, at det ikke kræver nogen forhåndsviden at tage del i det ungdomspolitiske liv. Der er mange, der tror, at man skal være enig i alt, eller vide en masse i forvejen, men i virkeligheden skal man ikke vide andet end hvad gennemsnittet ved. Ungdomsorganisationerne er netop dér, hvor man lærer om samfundet. Helt enig i, at opgaven skal løftes i skolerne, men skolerne kan kun give en vinkel. Det er vigtigt, at foreningslivet giver den anden.

Ift. hvordan man kan inddrage ungdomspolitiske organisationer, tænker jeg f.eks., at man kan gøre det i undervisningen om politik og ideologier i dansk/historie/samfundsfag, hvor man kan invitere organisationerne ind og fortælle om deres syn på politik og ideologier. Det skal vi sikre fra politisk side, da skolerne er for sløve til at åbne op. Det vil gøre undervisningen relevant og levende samt give eleverne indblik i, hvordan man kan engagere sig. Man kan også sende fælles informationsmateriale ud til alle 8-klasser, hvor man hører mere om, hvordan man kan deltage i samfundet, både i ungdomspolitiske partier og i civilsamfundet i øvrigt!

God idé med at kopiere skolevalget til gymnasiet. Ville være godt, hvis gymnasieeleverne kunne tage politisk stilling til ungdomspolitikere, før de skal tage stilling på alles vegne til et rigtigt folketingsvalg.

Jeg er helt enig med dig i, at vi skal indgå i dialog med rektorer mv., så de kommer med på idéen. De er dog alt for sløve i betrækket, så vi skal lægge et politisk pres, hvis vi mener noget alvorligt med at sikre en politisk interesseret ungdom. Lad os komme i gang sammen!

De bedste hilsner
Andreas

Utopi for unge

Af Maja Louise Sørensen, medlem
af Rådet i Mellemfolkeligt Samvirke

Jeg anser Mellemfolkeligt Samvirke (MS) for mit frirum. Det er et sted, hvor jeg og andre tør tro på en fremtid, hvor mennesker er mere rummelige og verden mere retfærdig. Det er med andre ord en platform, hvor mennesker forsøger at handle på deres holdninger. Det er også et frirum i fysisk forstand. Når jeg er på MS, har jeg sommetider glemt tid og sted. Senere opdager jeg, at jeg ikke har forladt stedet i dagevis, fordi jeg har lagt liv og sjæl i at forberede et kursus til unge, der skal komme fra hele verden.

Det er et frirum jeg slet ikke mødte, da jeg var yngre og gik på handelsskole, eller da jeg senere tog en erhvervsuddannelse. Jeg havde aldrig afvist tanken om at engagere mig i samfundet, men i lang tid var jeg ikke bekendt med tanken om, at samfundet også er noget, man som ung engagerede sig i. Ikke på ét eneste tidspunkt kom der én og prikkede mig på skulderen og spurgte, om jeg ville engagere mig i mit lokalsamfund eller i globale udfordringer. Dette tilbageblik gør mig oprigtigt indigneret. Hvordan kan det være, at jeg ikke tidligere i min ungdom stødte på noget, der var større end mig selv? At jeg ikke oplevede, at jeg skulle byde ind med andet end den indsats, jeg lagde i mine lektier i skolen? Hvorfor blev jeg ikke inviteret til at tage del i det samfund og den verden, jeg selv er en del af?

I dag har jeg været engageret i MS' arbejde igennem en del år. Som frivillig er jeg gået på gaden med bannere, har arrangeret politiske debatter og set en anden virkelighed i et land

som Nepal. Jeg har mødt mennesker fra hele verden og spejlet mig i unge aktivister fra El Salvador og Palæstina. Med de erfaringer kan jeg nu som ung også bidrage til de strategiske diskussioner om, hvor vi vil hen med en forening som MS. Jeg har derfor engageret mig som medlem af Rådet i MS. Det er den øverste myndighed, bestående af repræsentanter for foreningens medlemmer, og det er dér, hvor de overordnede beslutninger træffes. Jeg kan bidrage med perspektiver fra mine oplevelser og forhåbentlig bidrage til, at flere unge får mulighed for at opleve et frirum.

I MS samarbejder vi med nogle af verdens fattigste mennesker, heriblandt unge. Sammen arbejder vi hele tiden på at sikre grundlæggende menneskerettigheder og udrydde den fattigdom, som mange verden over er ramt af. Her er mobiliseringen af mennesker og organiseringen af indsatsen afgørende. Det arbejde, MS udfører som forening, skal sikre, at også unge, kvinder og mennesker generelt, der lever i fattigdom eller på anden måde ekskluderes i samfundet, får mulighed for at forestille sig situationen anderledes. Det skal give dem mod på og forståelse for, hvordan de kan forme deres eget liv. De skal gøre krav på det samfund, de lever i. Dette er også noget, danske unge skal lære, finde mod til og ikke mindst have potentialet til at kunne forestille sig. Nemlig manglen på potentiale til at forestille sig noget bedre og vide, hvordan man selv kan bidrage til det, oplever jeg som fundamentet for at bekymre sig om unges engagement.

Jeg oplever, at mange i min generation stræber efter nogle absurde standarder for succes, både under deres uddannelse, i arbejdslivet og for familielivet. Grundlæggende lever, stræber og drømmer de vel bare under de vilkår, samfundet byder på. For mig at se er det derfor heller ikke de unge, vi skal gøre til kernen af problemet. I stedet skal vi rette vores opmærksomhed mod de strukturer og logikker i samfundet, der fordrer eller forhindrer engagement og deltagelse. Derfor vil jeg heller ikke påstå, at jeg anser ungdommen som en zombie-masse, hvor alle går blindt efter den samme succesfortælling. I stedet vil jeg påstå, at der er noget i de strukturer og logikker, vi agerer i, som lammer en del af vores forestillingsevne. Jeg taler om vores enestående evne til at forestille os, hvordan tingene kan se ud på et andet tidspunkt eller et andet sted. Når jeg møder mennesker, der opgiver, siger, at *sådan er det, det kan jeg og vi ikke gøre noget ved*, så er det denne begrænsning af forestillingsevnen, jeg henviser til. Og det er også en argumentation, jeg støder på, selv i kontekster, hvor uhyre inhumane hændelser hele tiden finder sted. Jeg blev decideret bange, da jeg sad til en ungdomspolitisk valgdebat forrige sommer. Under debatten blev de unge tilhørere, som bød ind med spørgsmål og forslag, fejtet væk af en ung politiker, hvis respons var, at de pågældende emner ikke var noget, han som politiker kunne gøre noget ved. Hvad?! Udover at jeg undrede mig over, at han var valgt som ungdomspolitiker, så blev jeg desillusioneret. Ikke over, at verden er kompleks. Ikke over, at man som politiker

kan være indskrænket i sin rækkevidde, men af, at der sidder en ung politiker, som ikke tror på, at samfundet er noget, vi selv former.

I grunden er dette mærkværdigt, da ungdommen i dag har set det umulige ske. Vi er vokset op i en tid, hvor vores muligheder mangfoldiggøres i et helt andet tempo og omfang, end man så for bare 30 år siden. Det, man før anså for utopiske forestillinger eller idéer, er i dag velintegreerede logikker i vores samfund. Tag bare den forbedrede ligestilling mellem kønnene eller en 37 timers arbejdsuge som eksempel. To samfundsudviklinger, der af tidligere generationer blev anset som utopier. Snart er det muligt at bosætte sig på Mars, og sådan erstatter det ene teknologiske frembrud det andet. Derfor er forestillingsevnen om, hvad mennesker kan skabe såvel som ændre, potentielt eksisterende og lige foran næsen på os.

I sommer havde jeg en samtale med en efterskolelærer, som fortalte, at hendes elever for tiden arbejdede med utopiske forestillinger. Eleverne havde fået til opgave at formulere utopier af et samfund 25 år frem i tiden. En af gruppernes utopi byggede på en verden, hvor utopier er en anerkendt del af styreformen. Det ville betyde en styreform, der altid ville minde os om, at vi som samfund og mennesker ikke skal lade os være fastlåste af de forhold, der ligner urokkelige vilkår. Jeg forestiller mig, at efterskoleelevernes utopi ville indebære, at utopier fungerer som en form for orientering. At forestillinger og idéer

ikke nødvendigvis er vigtige at oversætte i en 1:1-realisering, men skal give en retning, som kan inspirere og måske en dag få karakter af en virkelig skikkelse.

Min utopi for fremtiden, når det drejer sig om unge og engagement, er derfor, at unge mennesker tror på, at samfundet er noget, vi former sammen. Mit bidrag til, hvordan vi engagerer flere unge i samfundsrelaterede aktiviteter, er således tre orienterende utopier, der fokuserer på muligheden for, at unge former samfundet. For mig at se handler samfundsengagement netop om at forme. Det er det at forme noget, der vil være med til at give unge troen på, at samfundet er noget, der formes. Og at det er noget, vi former.

Utopi #1 Unge inviterer voksne til deltagelse

Det er som sagt først efter flere års engagement i MS, at jeg har involveret mig i det formelle foreningsdemokrati. Første gang jeg skulle deltage ved et møde, fik jeg lidt af et chok. Formalitetens orden var uigenkendelig for mig. Der blev holdt taler, og kun få mennesker bød ind med argumenter, som samtidig blev fremført på en helt speciel måde. Det stod på mange måder i kontrast til den måde, jeg før er blevet engageret i noget, og jeg forstod tydeligvis ikke de sociale koder eller spilleregler for dette parlamentariske rum. Det er selvfølgelig noget, man som ung vil lære med tiden, men det nagede mig, at det ikke var klart for mig, hvad netop min deltagelse i netop dette rum gjorde af forskel.

Jeg har gentagne gange hørt voksne sige, at hvis de unge har noget at byde ind med, så kan de jo bare komme og deltage. Jeg tænker, at det jo er muligt, at døren til rummet ikke er låst, men hvordan skal man åbne døren, hvis man ikke ved, hvor den er? Forudsætningerne for at deltage i det parlamentariske rum er afgjort ujævne mellem unge og voksne, hvorfor præmisserne, der opsættes for rummet, er alt-afgørende, når vi skal indgå i et fælles arbejde. Jeg har oplevet, hvordan flere foreninger ønsker at komme i dialog med unge, men går fejl af de unge, når de alene definerer rummet og dagsordenen. Hvis en forenings arbejde handler om at styrke unge i deres liv, bør vi vende den nuværende orden på hovedet. Utopien er derfor, at det ikke er de unge, der skal inviteres ind i foreningens arbejde, men foreningen, der skal inviteres ind i de unges liv og de sager, der bekymrer dem. Hvem er bedst eksperter i ungdommen end de unge selv?

Utopi #2 Ungeprojekter er altid skabt af unge selv

Når man laver projekter med unge, har man muligheden for at give dem en oplevelse af at påvirke deres egen situation. Når jeg som frivillig, sammen med et par andre unge, har fået det fulde ansvar for gennemførelsen af et projekt på MS, har vi vokset os lige så tårnhøje, som ansvaret var stort. Engagerer man unge, behøver deltagelsen ikke indsnævres til, at unge blot er modtagerne af et kursus, udfører nogle prædefinerede opgaver eller blot udfylder et evalueringsskema. De unge kan inddrages i og udvikle kurset samt sætte

rammerne for at evaluere det. De kan beslutte, om det overhovedet er et kursus, der er behov for. Det gør ikke en medarbejders opgave mindre. Tværtimod er det mere krævende. Man skal vise mulighederne og støtte uden at styre og bære de unge. For mig at se vil oplevelsen af ansvar i en forening, selv de små oplevelser, være langt vigtigere end pointen i den sædvanlige svada, jeg hører igen og igen om, at det vigtigste er, at unge tager stilling. Jeg mener ikke, at det er det væsentligste for engagement og deltagelse i et demokrati. Jeg kan gå med til, at vi alle bør søge efter at kunne tage stilling, men vigtigere er det vel, at man som ung kan tage del. Og dermed turde lytte, lære og skabe noget.

Utopi #3 Alle unge kan eksperimentere sig frem

Her til sidst vil jeg vende tilbage til vores lammede forestillingsevne. Unge skal have mulighed for at engagere sig i initiativer, der handler om at eksperimentere sig til noget nyt. Det kræver, at der er rum for at gå omveje og fejle. Udvider vi de rum, der er for social fantasi og drømme, kan vi bringe idéen om utopier ind – ikke alene som styreform, men også – som livsform. Skal unge kunne opdage nye handlemuligheder i hverdagens begrænsninger, skal de have adgang til frirum. Tanken er, at der for en periode gælder andre regler, normer og muligheder. I sådanne rum vil det være nemmere at afprøve, hvordan en utopisk idé kan komme til live. Hannah Arendt er en stor politisk tænkter fra det 20. århundrede. Hun skrev, at voksne aldrig må lade deres magtesløshed

og frygt for udfordringer i samfundet overføre til børn. Med hver generation kommer der noget nyt til. Dikterer vi, hvad børn og unge skal synes og mene, frarøver vi dem deres chance for selv at skabe noget nyt. Den sociale fantasi, derimod, kan spire, når man gennem deltagelse i eksperimenter får positive erfaringsdannelser, fordi man selv har haft indflydelse på ændringen af de forhold, man lever eller arbejder under. Forestillingshorisonten vokser.

De tre utopier tilsammen giver mig noget at stræbe efter i mange sammenhænge. Det er nemlig underordnet, om vi taler om stort eller småt, når det kommer til engagement. Ingen kan engagere sig i alt, hvorfor alle bør engagere sig i lidt. Det handler om, at unge får rum til at smøge ærmerne op og formgive noget helt nyt eller modellere noget allerede etableret. Det gør en forskel, hvis unge gives en autentisk stemme i det, de engagerer sig i, for på den måde er de med til at forme det. Øver vi os i det eksperimenterende mindset, er løsningerne ikke givet på forhånd. Fejlene, der begås undervejs, bliver så at sige dna'et i arbejdet, fordi noget nyt hverken skabes eller opdages, uden at der eksisterer et rum, hvor det også er tilladt at fejle. Kender man allerede svarene på alt, hvorfor skal vi unge så engagere os? Jeg engagerer mig ikke i MS på syvende år, fordi MS tilbyder en færdig pakke, men fordi MS hele tiden formes af de mennesker, der engagerer sig.

Børn af dalen

Af Nanna Amalie Dahl,
mangeårig frivillig i Det Danske Spejderkorps

Jeg var 12 år, da jeg første gang ankom til dalen ved Skanderborg, hvor Forlev Spejdercenter ligger. Stedet, der har defineret mit væsen, og hvor jeg siden har været frivilligt. Særligt i Det Danske Spejderkorps, men også i fællesforeningen Spejderne, hvor jeg bl.a. i 2015 var med til at udvikle visionen for Ungdomsøen – det tidligere Middelgrundsforsøg. Over de næste årtier har øen potentiale til at udvikle sig fra militærbefæstning til *et sted, hvor ungdommen ikke er et stadie mellem barn og voksen, men et ligeværdigt sted i sig selv?*, som en 16-årig gymnasieelev udtrykte det i forbindelse med en workshop om Ungdomsøens fremtid, og som siden blev en del af visionen for øen og for ungdommen.

Vi var fire piger om at slæbe patruljekassen med spader, førstehjælpsgrej, gryder og hvad man ellers har brug for, når man skal sove en uge i telt, første gang jeg ankom til dalen. Jeg havde fået en sandwich med fra bageren, et studenterbrød og en serviet med en hilsen fra min mor, der lød noget i retningen af *God tur. Vi ses om en uge*. Min uniform var blå ligesom de andres, men mit pink-hvide tørklæde indikererede et sammenhold med de syv andre piger, der allerede var i gang med at slå kitkat-telt op, grave bålplads og bygge spisebord af lange træpinde – discipliner, der på daværende tidspunkt var mig forholdsvis ubekendte. *En, to, tre*, blev der råbt i kor, og før jeg kunne nå at stave til *samfundsengagement*, stod teltet, der den næste uge skulle danne rammer for vores sparsomme natte-søvn. Den uge ændrede min tilværelse totalt.

Fri mig for et duelighedstegn i samfundsengagement

Når jeg med tiden har fastholdt mit engagement i spejderbevægelsen, har det aldrig været med formålet at skrive et duelighedsbevis i *samfundsengagement* og *projektledelse* på mit CV. Det er kompetencer, jeg har opbygget, men som formål for udforskning, nysgerrighed og leg er de ikke inspirerende. Da mit 12-årige jeg tog afsted på spejderlejr med tykke, fine fletninger og kom retur med hjemmelavede dreadlocks, var det heller ikke for at kunne skrive *kreativt tænkende* på mit CV. Det var heller ikke, fordi jeg vidste, at *projektledelse* årtiet senere blev plusordet, der fik mit CV øverst i bunkerne, at jeg engang brugte en uge på at bygge et tivoli med rut-sjebaner og karruseller mellem trækrønerne. Jeg brugte min uge netop dér, fordi det vækkede en begejstring i mig at udføre dette tæt på umulige projekt. En begejstring, der i øvrigt aldrig siden har aftaget. Og som i dag gør, at min viden om projektledelse ikke er belært men til-lært, hvorfor den synes langt mere anvendelig i praksis.

Hvis vi vil have flere unge med i udviklingen af samfundet, må vi tage udgangspunkt i deres begejstring. Vi må afskaffe tomme lærerbogstermer og i stedet skabe rum til ægte interesserede aktiviteter, hvor vi ikke på forhånd ved, hvad vi og de vil lære af det. Som når fx vi på Forlev Spejdercenter afholder et kursus i projektudvikling, men fremfor en teoretisk instruktion giver 60 deltagere en uge og udfordringen i fællesskab at bygge en

Storm-P-maskine af minimum syv moduler, hvor elementerne vand og ild skal indgå. At gennemføre et sådant projekt stiller krav til instruktør og deltageres vilje og lyst til at nå i mål, hvorfor vi pludselig bliver gensidigt afhængige af hinandens idéer, kompetencer og gåpåmod. Instruktørernes primære rolle er at gennemskue, hvilke redskaber inden for projektudvikling, samarbejde og byggekundskab de unge har brug for at lære for at nå sikkert i mål. Med det resultat, at læringen lagres som konkret erfaring frem for som metodiske introduktioner, separeret fra praktisk oplevelse.

Frem for *samfundsrelaterede aktiviteter*, et begreb, der i min verden lugter langt væk af præ-definerede formål og 12-talstyranni, skal vi derfor i stedet tale om menneskelig udvikling. For er ikke alle aktiviteter, der begås af mennesker, relateret til samfundet? Den relevante diskussion er ikke diskussionen af, hvad der er samfundsrelateret, men hvordan, vi bedst skaber rum, der giver børn og unge mulighed for at udvikle lederskab og aktivt tage stilling til, hvor de har lyst til at tage del – til både egen og samfundets bedste. Som foreningen Spejderne beskriver sit formål: *at gøre børn og unge beredt til livet.*

Samspillet med det ukendte er dannende

Som spejder er den primære metode til udvikling af børn og unge at opbygge meningsfulde, trygge og udfordrende fællesskaber, hvor børn leder børn, og unge leder unge. Eller oversat til et mindre indforstået sprog: *hvor børn og unge har reel indflydelse, og hvor der*

er en naturlig, organisatorisk tillid til unges evner, som vi beskrev et af dogmerne for etableringen af Ungdomsøen. Som spejder er min foretrukne arena ikke boldbanen eller computeren, men naturen. Dét at vågne i et telt i snevej, bygge spiseborde i seks meters højde af reb og rafter og at varme sig ved bål om aftenen efter en fysisk udmattende dag er noget af dét, der begejstrer mig. I naturen præsenteres vi sjældent for vores egne spejlbilleder, så efter to timer i skoven glemmer vi, hvordan vi ser ud og hvem, vi ligner. Vi bliver i stand til at skabe rum til udvikling og dannelse i samspillet med andre, uanset hvem de er.

Uden for lands lov og læringsmål

Hvordan skaber man rum for dannelse i arenaer uden for naturen, der både lever op til ovenstående og er så interessante, at der ikke i denne verden af muligheder er noget, der trækker de unges opmærksomhed mere? Første punkt må være at aflive læringsplanerne. Om ikke alle steder, så i det mindste i pauserne og i fritiden. Fra at have læring som vores endemål skal selve handlingen i centrum. Som første punkt i visionen for Ungdomsøen lyder: *Handling er værdifuld i sig selv. Erfaring skaber læring.* Udsagnet står desværre i alarmerende kontrast til måden, hvorpå man i dag taler om prædefinerede formål, både i undervisning og i leg. En logik, der i mine øjne er falsk og farlig. Falsk, fordi den bygger på antagelsen, at hvis vi ikke kan italesætte, hvad vi har lært, så har vi ikke lært noget. Farlig, fordi den hylder en tilværelse, hvor kun den direkte vej er den rigtige, og hvor kun

det rigtige svar er noget værd. Ved at aflive læringsplanerne kunne vi gøre det umuligt at gå den direkte vej. Så holder den direkte vej op med at eksistere. Hvorfor vi nødvendigvis må træde uden for stregerne, udfordre os selv og bidrage med, hvad end vi er. I stedet for at dyrke det formålsdefinerede skal vi dyrke det formålsløse. Altså det, vi ikke fra start kan beskrive det direkte formål med. At dyrke det formålsløse betyder ikke, at vi holder op med at lære. Tværtimod. I dyrkningen af grænselandet mellem fantasi og virkelighed i ét univers lærer vi at fatte mod til også at stille os kritiske overfor, hvad der er rigtigt og forkert i det univers, vi kalder det fælles samfund.

Stil krav til kan-selv-digheden

At opnå tilfredsstillende resultater med formålsløse aktiviteter kræver et ambitiøst nedbrud af forholdet mellem lærer og elev, erfaringen og uerfaren, da vi skal lære af hinanden. Hvis vi ikke fra start definerer det direkte mål med en aktivitet, må vi selv kaste os ind i opgaven med lige så stor entusiasme som den, vi forventer af andre. Vi må lege med. Tage aktivt del. Grine, græde og undres. Eller helt lade være. Samtidig skal vi stille krav til selvstændighed og kan-selv-dighed. Vi skal tro på, at hver enkelt i udgangspunktet har alting i sig. Som Victor, min tidligere medkursusleder, der på et ugekursus for 12-16-årige, i stedet for at give en dreng med hjemve et skrub-af-bolsje, tog sig tid til at forstå, hvad det var der lå bag selvdiagnosticeringen *hjemve*. Knægten manglede et øjeblik ro til at tænke højt og falde ned. Alle tilstedeværende, Victor, drengen

og jeg, der lyttede med, havde noget at lære af tanker, han tænkte højt.

At blive set af dem, jeg selv har set og ser op til, er noget af det, der har givet mig størst tro på, at jeg har noget, der er værd at bidrage med. Muligvis kun overgået af opdagelsen af, at nogen også lærer af mig. At være så tæt på unge, at de får lyst til at se os over skulderen, og når de så gør det, at se det som den største tillidserklæring og ære, at vi for en stund får lov at være dem, de stiller spørgsmål til, er noget af det, vi kan gøre for at gøre deltagelsen i samfundet lettere tilgængelig. Selve aktiviteten, vi er fælles om, er en lille del af, hvad der har betydning for fællesskabet. Det er ikke det, vi lærer, der skaber værdi, men dem, vi lærer af undervejs, der er af afgørende karakter. Både dem, der rykker os, og dem, vi rykker. At være én, andre ser over skulderen, er en ærefuld opgave, som skal behandles med respekt. Som ledere for en gruppe unge, hvad enten det er på fodboldbanen, i skakklubben eller i skoven, skal vi passe på med at definere, hvad der er det rigtige, men i stedet skabe rum, der aktiverer en brændende platform hos den enkelte. Som Peter, der er kommunikationschef for Det Danske Spejderkorps og en af dem, jeg ser over skulderen, altid spørger, når han lokaliserer energien i et projekt eller i en forsamling: *Hvad er der i ild i?* Alle har nemlig ild i noget.

Børn af dalen

Det bliver altid søndag og tid til at finde hjem. Fra lejren, fra stævnet eller fra en anden leg, der fik lov til at vare hele weekenden

eller hele ugen. Nogle tager hjem til forældre, der står klar med åbne arme og varm kakao på kanden. Andre til skoledage med mobning eller mødre og fædre, der ikke ved, hvad de skal gøre af deres teenagebørn. Som frivillige ledere kan vi ikke lave om på den hverdag, som unge vokser op i. Men vi kan tillade dem at være børn på steder, der gør dem trygge og gode og modige, lige så længe de vil. Vi kan gå forrest i at vise, at man aldrig bliver færdig med at finde hjem. Og at det er okay. Det er pauser, der har givet mig mulighed for at blive én, der har overskud og lyst til at handle på det, jeg finder meningsfuldt. Disse pauser, som vi for alt i verden må bevare, hvis vi fortsat vil sikre, at børn og unge engagerer sig i den afkrog af verden, vi kalder samfundet.

I spørgsmålet om, hvordan vi fortsat sikrer et stærkt civilsamfund, tror jeg, at samspillet med det og de ukendte er altafgørende. Det er mødet med andre mennesker, andre virkeligheder og sågar andre verdener, der fordrer en aktiv, kritisk og kreativ stillingtagen til eget liv. Og det er igennem dannelsen af individer, der kan tage aktivt stilling og handle ud fra egen overbevisning, både lokalt og internationalt, at vi skaber et stærkt civilsamfund. Spejdernes primære arena til at skabe dette samspil er naturen. Det betyder ikke, at vores metoder og værdigrundlag ikke kan bruges andetsteds. Tværtimod. Med initiativer som Ungdomsøen og et generelt fokus på partnerskaber med andre aktører kan og skal en metodestærk institution som Spejderbevægelsen bidrage til

udviklingen af stærke individer i arenaer, der ikke ligner vores egen.

Som bevægelse er vores største ansvar i den forbindelse at *række ud og at være ægte åben*, som Ungdomsøens sidste dogme lyder med henvisning til en ambition om, at 250.000 unge inden for 10 år vil blive i stand til, ikke at træde ind i vores arena, men at handle på spejdernes værdigrundlag. Det vil sige at gøre 250.000 unge i stand til at handle på dét, de har ild i og finder meningsfyldt. Det kræver af omstændighederne, institutionerne og omverdenen, at vi giver unge lovligt fravær fra forventningspresset til at definere egne kampe. Både i skolen, i dagligdagen og i fritiden. Det nytter ikke noget at spørge, hvad der er ild i, hvis vi samtidig overdænger dem med vores egne ambitioner, prædefinerede læringsmål og idéer. For meget brænde kvæler ilden. Dét ved enhver.

Det skal give mening for den enkelte

Af Peter Jørgen Kock, formand for
landsorganisationen LandboUngdom

Giver det mening? Hvis unge skal deltage aktivt i samfundsrelaterede aktiviteter, skal det give mening. Det skal ikke kun give mening for samfundet, men det skal først og fremmest give mening for den enkelte unge. Hvordan det giver mening for den enkelte, er meget forskelligt, og det afhænger af, hvilke interesser vi hver især har.

Jeg har siden 2008 været medlem af LandboUngdom. En ungdomsforening, hvor målgruppen er de unge, som lever et liv på landet og har interesse for et liv på landet, herunder interessen for landbruget. Men hvad vil det sige at være ung på landet? Ud over masser af frisk luft, så kan en af de store udfordringer være den offentlige transport, som kører alt for sjældent i mange områder. Det kan betyde, at mange unge har store udfordringer med lange transporttider til job, uddannelse og fritidsinteresser. En konsekvens er, at mange unge må flytte til byerne for at kunne få en hverdag på gymnasiet, teknisk skole, universitet osv. til at hænge sammen. Så i min optik har den dårlige offentlige transport haft stor indvirkning på urbaniseringen. Men betyder det så, at de unge, der bliver *tilbage* i landdistrikterne, ikke kan noget? Nej, de har bare taget et bevidst valg om at blive i landområderne, f.eks. pga. af arbejde, familie og venner.

Så er der de unge landmænd, som LandboUngdom også repræsenterer. De bor på landet på grund af arbejde, men de har ofte boet i byerne gennem en kortere eller længere periode for at uddanne sig. Det at være land-

mand i Danmark anno 2016 kræver en god uddannelse inden for blandt andet økonomi, ledelse, miljø, strategi og selvfølgelig de landbrugsfaglige emner. Selvom de unge landmænd har en god uddannelse, er det ikke givet, at de også bliver landmænd med egen gård. En af de helt store udfordringer for unge landmænd er den svære adgang til lånekapital ved finansieringsinstitutterne. Den svære adgang til kapital er i sig selv ikke et problem, men det bliver et problem, når landbrugserhvervet står over for et stort generationsskifte, da gennemsnitsalderen i landbruget er 62 år.

Ovennævnte udfordringer er noget, vi i LandboUngdom arbejder med gennem vores politiske arbejde, men vi tilbyder også en lang række mere sociale arrangementer. Disse arrangementer er i min optik helt uundværlige, da de skaber et liv og et fællesskab i landområderne, og jeg tror, at foreningslivet er vigtigt for, at der også i fremtiden er et liv på landet, og at samfundet stadig vil udvikle sig. Hvorfor nævner jeg nu foreningslivet? Og kan foreninger bidrage til, at flere unge deltager aktivt i samfundsrelaterede aktiviteter? Jeg er overbevist om, at det er gennem foreningslivet, at mange unge udvikler sig, lærer om demokratiet, bliver mere ansvarsbevidste og selvstændige, danner netværk og bliver gode kammerater. Naturligvis melder unge sig ikke (kun) ind i en forening for at lære om demokrati eller for at blive mere ansvarsbevidste, men jeg tror, at alle lærer lidt herom, uden at de måske ved det. Mange melder sig ind i en forening, fordi de deler foreningens interesse og

for at blive en del af et fællesskab. Når unge har været en del af en forening i nogle år, så har de som oftest ændret motiv og holdning til, hvorfor de er medlem af foreningen. De er stadig medlem, fordi de deler foreningens interesse, og de andre medlemmer er ofte blevet ens venner, men de er nu også medlem, fordi de kan udvikle sig selv og får noget erfaring, som de kan bruge i deres videre liv, f.eks. når de skal søge job. Denne erfaring kan komme ved f.eks. at varetage tillidsposter. Og uden at man ved af det, har man været på en dannelsesrejse gennem foreningslivet.

Som nævnt tidligere har jeg siden 2008 været medlem af foreningen LandboUngdom. Jeg blev medlem af foreningen, fordi jeg syntes, at jeg manglede et socialt netværk og manglede at være en del af et fællesskab. Efter ganske kort tid blev jeg valgt til bestyrelsen. Og så tog det fart. I den tid jeg har været medlem af foreningen, har jeg varetaget forskellige tillidsposter. Først på lokalforeningsniveau og sidenhen i landsbestyrelsen, hvor jeg nu er formand. Jeg har fra starten være medlem pga. fællesskabet, og det er jeg stadig. Men nu er jeg også med, fordi jeg tror på, at det kan blive endnu sjovere at være ung på landet, og fordi jeg kan være med til at præge foreningen og give mit bud på, i hvilken retning vi skal arbejde.

Hvad retning skal LandboUngdoms arbejde efter? Strukturudviklingen i landbruget gør, at der bliver færre og færre landbrug og dermed også færre unge landmænd. Dem skal LandboUngdom stadig arbejde for, og

hjælpe bedst muligt. Jeg tror også, at LandboUngdom kan være endnu mere mangfoldig og rumme endnu flere unge, som både bor i landdistrikterne og i byerne. For at Danmark ikke bliver *delt* i to, land og by, er det fortsat vigtigt, at vi har en stærk sammenkobling mellem land og by, og den sammenkobling vil jeg gerne være med til at forstærke. Vi arbejder for, at unge kan få bedre livsbetingelser til et liv på landet, blandt andet i form af bedre transportmuligheder, bedre uddannelses- og jobmuligheder og ikke mindst bedre vilkår for foreningerne.

Der er ingen tvivl om, at foreninger er vigtige for samfundet, men foreningslivet er også i høj grad med til at udvikle unge. Det ved jeg fra mig selv. Var jeg tilbage i 2008 blevet spurgt, om jeg skulle være landsformand for LandboUngdom, havde jeg sagt nej, men gennem foreningen og de kurser, foreningen tilbyder, har jeg udviklet mig så meget, at det føles helt naturligt at være landsformand i dag og derved stå i spidsen for 4000 medlemmer. Jeg har gjort det, fordi det har givet mening for mig i de perioder, hvor jeg har fået muligheden. Jeg tror, at der er mange unge, der har oplevet det samme, som jeg har, gennem en forening, og derigennem udviklet sig, fået erfaring og venner for livet, som styrker deres og vores fremtid. Og hvorfor har de udviklet sig, fået erfaring og venner? Det har de, fordi det giver mening for dem.

Nogle af landets største virksomheder bygger på andelsbevægelsen, der startede i ca. 1880.

Selvom andelsbevægelsen og frivillige foreninger ikke er det samme, så har de mange fællestræk. Andelsbevægelsen startede, da nogle landmænd gik sammen om at afsætte deres produkter, og de gjorde det, fordi det gav mening for den enkelte landmand. Det er det samme med foreninger; her er nogle også gået sammen, fordi det gav mening for dem.

Hvordan får vi så flere unge til at deltage i samfundsrelaterede aktiviteter? Det er et spørgsmål, hvor man ikke kan komme med et endeligt facit. Men jeg tror, at det handler om at komme ud og snakke med de unge, på deres *hjemmebane*, i deres øjenhøjde og på deres niveau. Når vi f.eks. i LandboUngdom besøger en landbrugsskole, er det vigtigt for os, at de, der skal tale vores sag, selv har gået på landbrugsskole, ikke er meget ældre end dem, vi skal snakke med, men gerne et par år ældre. Det er en balancegang, men jeg mener, at det er vigtigt, at de unge møder nogle, de kan identificere sig med, som ved, hvad de gennemgår lige nu på f.eks. landbrugsskolen, men samtidig viser, hvad man kan opnå gennem f.eks. foreningslivet. Det er selvfølgelig ikke nok at snakke med de unge; der skal også tilbydes nogle aktiviteter, som de unge kan mødes om, nogle aktiviteter, som giver mening for dem. Der er ikke noget facit, men i LandboUngdom gør vi det, der giver mening for os. LandboUngdom gør landet sjovere.

Når rollespil er samfunds- engagement

Af Daniel Würtz Møbjerg, formand for Bifrost

Jeg er 26 år gammel, bosiddende i Næstved, arbejder som lagerassistent i firmaet Iron Fortress, som sælger rollespilsudstyr til hele verden. Jeg er hjælpsom, en gentleman og, nåhh ja, så er jeg formand for Bifrost, Landsforeningen for kreativ udvikling af børn & unge. Bifrost er, populært sagt, landsforeningen for rollespil i alle afskygninger, men primært levende rollespil. Jeg er startet på mit andet år som formand. Bifrost er en landsforening, en ung organisation, der bliver drevet af yngre mennesker. Gennemsnitsalderen i vores repræsentantskab er under 30 år. Vi arbejder ud fra ja-hats-princippet, og alle forslag kan stilles. I Bifrost arbejder vi ud fra nogle nøglebegreber som danner KFR-cirklen. Bogstaverne står for **K**reativ, **F**orpligtende og **R**eflekterende og er nøgleordene i den cyklus, som Bifrost baserer sig på. Vi arbejder også ud fra seks principper, der handler om, hvordan vi skaber og udvikler aktiviteter, som understøtter den positive udviklingsproces, unge mennesker gennemlever i forbindelse med dyrkelsen af vores aktiviteter, og som hjælper os med at realisere vores formål.

Det kreative individ

Rollespil kan, i min optik, fremme den naturlige nysgerrighed, der er i alle mennesker. Lysten til at udforske og stille spørgsmål, lysten til at forstå systemer og sammenhænge. Denne nysgerrighed er meget gavnlige, både inden for rollespilsaktiviteter og for det enkelte individ i bred samfundsmæssig forstand: Hvordan virker de kommunale systemer, hvordan fungerer affaldssortering mm.

Nysgerrighed medfører kreativitet, som er evnen til at kombinere ny som gammel viden eller skabe idéer. Kreativiteten skal bruges til at skabe og udvikle emner, som ikke før er set. Vi gør mennesker i stand til at dyrke og udvikle deres og andres potentiale og kompetencer igennem leg, fantasi og spil. Igen kreativitet opstår idéer, der giver lysten til at skabe til glæde for både én selv og andre. Det at opdyrke glæden ved at skabe ting giver lyst til at tilegne sig nye kompetencer. Vi skaber mennesker, som ikke ser begrænsninger i egne kompetencer, men derimod muligheder.

Med lysten til at skabe opstår fornyelse og innovation. Ved at se muligheder opdyrkes initiativer, der er med til at skabe fællesskaber. Vi opdrager initiativrige mennesker til at gå foran for at skabe, udvikle og tage ansvar for fællesskabet. Initiativet gør det muligt at tage ansvar. Gennem ansvar opnår man et engagement og en forpligtelse over for sine egne idéer og andres. Vi giver alle lige muligheder for at tage initiativ og ansvar for både sig selv og fællesskabet. Igennem fællesskabet udvikles de sociale kompetencer, som er grundlæggende for refleksion. Fællesskabet opstår af det kreative arbejde og er forudsætningen for, at den enkelte tager initiativ og ansvar for den fælles oplevelse. Vores fællesskab giver rum til det enkelte individs indlevelse i egen og andres kultur og verdensforståelse.

Bifrost fremmer skabelsen af reflekterende mennesker

Rollespil giver deltagerne mulighed for at skabe alternative systemopfattelser og verdensforståelser. I mødet med nye verdensforståelser udfordres deltagerens evne til indlevelse i såvel kulturer som i det enkelte menneskes situation. Gennem indlevelsen udvides vore horisonter, og vi opnår større forståelse for andres livssyn. Dette bevirker en meget åben tilgang til nye og ukendte tiltag, hvilket fremmer ja-hats-kulturen. Når forståelsen for egne og andres vilkår udvikles, lærer vi at se verden med nye øjne. Herigennem udvikles vore empathiske evner og vor interesse i andre mennesker. Vi skaber mennesker, der forundres over og forføres af den nye verden, de oplever. Efter mødet med nye verdenssyn begynder refleksionen. Vi reflekterer over eget og andres liv, egen kultur og andre kulturer. Refleksionerne medfører nye spørgsmål og udfordrer dermed den kreative proces til at begynde forfra.

I Bifrosts organisation er deltagerne primært yngre mennesker, og dette skaber en meget dynamisk kultur, hvor nye muligheder overvejes og efterprøves. I organisationer med ældre deltagere kan der være en tendens til at gøre som man plejer, hvilket er dræbende for visionære initiativer. Hvis vi udruster unge mennesker med de rigtige værktøjer og med mulighed for at udforske sig selv, vil de vokse op med empati og medmenneskelighed. Der ved sikrer man, at de udvikler en bred forståelse af samfundet, og ved at lære børn og unge mennesker om demokrati giver vi dem rig mu-

lighed for at udforske samfundets muligheder og være med til at ændre Danmark gennem samvær med andre mennesker.

Igennem foreningslivet i Danmark kan vi give børn og unge mulighederne for at lære de færdigheder, der skal til for at deltage aktivt i samfundet. For at få flere unge ind i de forskellige foreninger i deres lokalområder kunne man uddanne flere ledere i de forskellige foreninger. Ved at spørge de unge mennesker, hvad de gerne vil bidrage med, tilkender man deres tilstedeværelse værdi, og de føler sig set og som en uundværlig del af jeres fællesskab. Når unge mennesker vokser op, er det vigtigt, at deres rollemodeller er gode forbilleder, før at de går ud i samfundet på en positiv måde. Bifrost arbejder ud fra en model om, at mange bække små gør en stor å. Det vil i praksis sige, at ved at give foreningerne i Danmark de bedste muligheder for at udvikle deres initiativer og blive en fast etableret del af samfundet, så påvirkes de unge mennesker til at søge fællesskabets muligheder, og på længere sigt ønsker de at deltage aktivt i bevarelsen af fællesskabet og i udviklingen af dette.

Bifrosts arbejde, set fra vores lokalforeninger

Ude i en skov mødes en gruppe mennesker en gang om måneden og spiller rollespil. Gruppen består af børn, unge og voksne, der sammen skaber en hyggelig dag, hvor fællesskab, udeoplevelser og rollespil er i centrum. Selvom gruppen har mange tilgange til det at spille rollespil, fordi alle har mulighed for

at deltage med netop deres rolle, er de alle hovedpersonen i deres egen historie. På den måde er der plads til alle, og alle figurer kan passe ind. Det gør det til en inkluderende fritidsinteresse. Deltagerne har for eksempel arbejdet med deres roller i foreningens lokaler. Der arbejdes med kostumer og rekvisitter, og samtidig opstår der venskaber på tværs af grupper, aldre og samfundslag. Rollespil er en aktivitet, der relaterer sig til samfundet omkring sig. Det opfordrer deltagerne til at tage stilling til deres egen rolle ved at opstille scenarier, hvor deltagerne kan afprøve forskellige roller i en konstrueret leg eller, som det hedder, i rollespil. Et scenarie. Deltagerne finder et fællesskab, hvor der er plads til forskellighed. Ved at opsøge rollespil træder de ind i en verden, hvor de møder nogen *lige som dem selv* eller nogen, *der er helt anderledes*, og hvor de erfarer, at begge muligheder giver positive oplevelser.

Eksemplet kunne være et ungt menneske, som bruger meget tid på computerspil og derfor ikke er særligt social med sine klassekammerater. Vedkommende har endnu ikke udviklet de sociale kompetencer, som man normalt lærer de første år i folkeskolen. I rollespilmiljøet møder han mennesker, som han kan relatere sig til og opleve *det forpligtende fællesskab* sammen med. Personen oplever, at vedkommendes nye venner har brug for, og at det har betydning, at man overholder aftaler. Her læres vigtigheden af at være én, man kan regne med. Dette er en vigtig kompetence, som kan følges resten af livet. En

kompetence, som vedkommende ellers ikke ville have fået. Personen oplever vigtigheden af at være en del af et fællesskab. Det kan også være en yngre person, der igennem fællesskabet udvikles ved at få større og større ansvar og derfor udvikler en øget ansvarsfølelse for indsigt i komplicerede forhold. Eksemplerne i historien beskriver, hvordan vi lærer vores unge mennesker mange nye færdigheder igennem deres oplevelser i foreningerne og giver personerne mulighed for at vokse op som gode rollemodeller, der kan lære andre unge mennesker om demokrati og samfund og muligheden for at ændre samfundet gennem flere samfundsrelaterede aktiviteter.

Unge fællesskaber uden voksent bureaukrati

Af Peter Øvig Knudsen, forfatter

Ungdomstiden er passionernes tid. Gennem alle teksterne i denne bog løber en rød tråd med billeder af brand, hjerteblood og ild, og engagementets arnested beskrives som kroppen, maven eller hjertet. Faktisk klappede en gammel modstandsmand sig netop på maven, da jeg engang spurgte, hvordan man som ungt menneske under 2. Verdenskrig kunne tage en beslutning om at risikere sit eget liv ved at gå i frihedskamp, *Det er ikke en beslutning, man tager med hovedet*, forklarede Tage Skou-Hansen. *Det er et valg, man træffer hernede.*

Unge mennesker, især teenagere, har et meget skarpt blik for uretfærdigheder i verden, og derfor vil oprør, nytænkning og historiske gennembrud altid komme fra ungdommen. Når vi bliver ældre, bliver skarpsynet sløvet af vaner, økonomiske hensyn, regelsyn og karriere. Hvis nogen er dovne, er det ikke ungdommen, men de gamle. I min seneste bog *BZ* om 80'ernes vigtigste oprørsbevægelse kan man læse, hvordan en gruppe børn og ganske unge i efteråret 1981 startede BZ-bevægelsen ved at besætte en nedlagt rugbrødsfabrik, Rutana, på Nørrebro i København og kræve den ombygget til et ungdomshus, hvor de unge selv bestemte. Masser af huse og fabrikker stod tomme, men byens overborgmester, den

socialdemokratiske Egon Weidekamp, hindrede enhver dialog ved igen og igen at kræve, at de unge stillede med en forening med regler, en bestyrelse af voksne mennesker og ikke mindst en formand. Alt det bureaukrati, som de unge netop var imod i de eksisterende kommunale tilbud. På et tidspunkt stillede de unge til endnu et forhandlingsmøde på Rådhuset med en lyslevende gedebuk, der havde fået et skilt om halsen, hvorpå der stod *formand*. Så kunne borgmesteren forhandle med den.

Som Nicolai Boysen fra Netværket Af Ungdomsråd skriver her i bogen, så er det vigtigt, at man finder organiseringsformer, som, *kræver meget lidt fokus på rammen og giver plads til fokus på indholdet*. Også grupper, der organiserer sig selv, måske på nye og originale måder, skal kunne få støtte og finansiering. Eller som Semir Catovic fra GAME formulerer det, så er gadeidrætten *kendetegnet ved en høj grad af initiativ, kreativitet og gør-det-selv mentalitet blandt udøverne*. Derfor er det vigtigt at *skabe lettilgængelige, fleksible og inkluderende fællesskaber på tværs af etnicitet for byens børn og unge*. Jeg er sikker på, at de første BZ'ere ville have kunnet skrive under på netop den formulering for 35 år siden.

Men når så mange unge her i bogen lægger vægt på det selvstændige initiativ, må det være fordi, en del af det etablerede system stadig ikke har forstået, at *for meget brænde kvæler ilden*, som Nanna Amalie Dahl fra Det Danske Spejderkorps slår fast, *Det nytter ikke noget at spørge, hvad der er ild i, hvis vi samtidig overdænger dem med vores egne ambitioner, prædefinerede læringsmål og idéer.*

Organisationerne skal turde at stille flere spørgsmål end svar, skriver Amalie Utzon fra Ungdommens Røde Kors, og når lærdommen fra for 35 år siden endnu ikke er trængt igennem, så lad hendes vigtige spørgsmål stå og runge her til sidst: *Mon ikke også, det store samfundsfællesskab og det etablerede politiske system kunne lære af en ungdom, der insisterer på at bygge fællesskaber uden unødigt bureaukrati?*

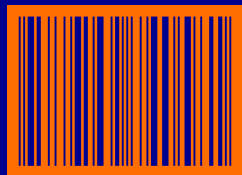
Tak til...

... Tuborgfondet, der undersøger og udfordrer den danske folkesjæl på en virkelig fed måde. Fonde som Tuborgfondet er vigtige for civilsamfundet. De har givet os muligheden for at undersøge emnet ved at støtte denne bog, samt udgivelsesseminaret, der fortsætter bogens undersøgelser.

... Peter Øvig Knudsen for med sit antropologiske blik at sætte bogen i perspektiv.

... Alle forfatterne for at prioritere projektet, dele perspektiver fra deres ståsted og hverdag, og ikke mindst for at bidrage til den vigtigste samtale om, hvordan flere unge kan engageres mere. Det er ikke det sidste man har set til dem.

TUBORG FONDET

978-87-997405-8-1